SÖZ

Haftalık Haber Yorum Dergisi

TARİH: 28 EYLÜL 1996 • SAYI: 85 • FİYATI: 100.000 TL (KDV DAHİL)

• ALMANYA 4 DM • İSVİÇRE 4 Sfr • FRANSA 14 FF • İNGİLTERE 1.7£ • HOLLANDA 5 Hfl • AVUSTURYA 28 AS • ABD 3$

Selpakçı çocuklarla *SÖYLEŞİ*

'Meşhur olursak bisiklet alıp, köyümüze döner miyiz?'

ORTA SAYFADA

MAHİR SAYIN

Ortadoğu'da dengeler

Sayfa 5

AMADO AVENDANO

Zapatistler'in 'karşı valisi' ile görüştük

Sayfa 16

ASKER KASETLERİ

'Ağrı dağı gönder benim yavrumu'

Sayfa 6 - 7

ÖDP GENÇLİK FORUMU

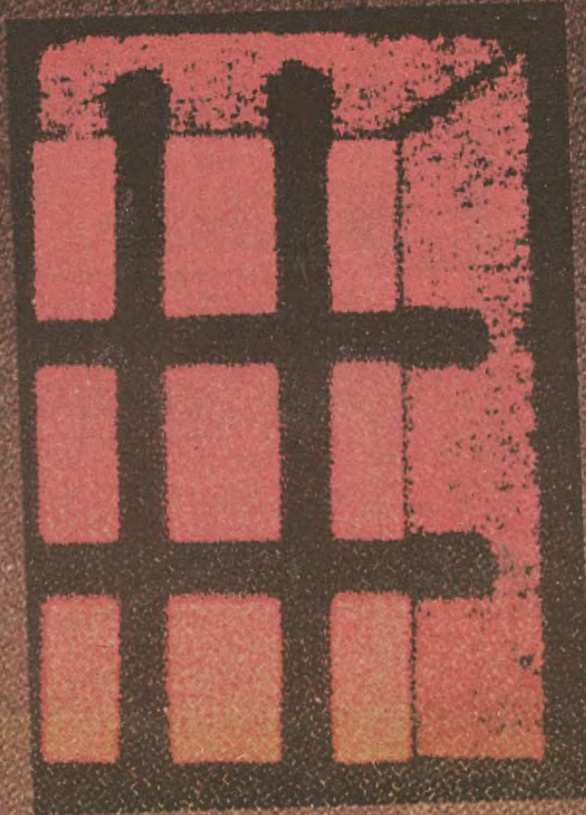
26 kentten 350 genç katıldı

Sayfa 8 - 9

İHD KONGRESİ

Sesli düşünceler

Sayfa 12 - 13

Evet, evet! *6-7 Eylül* de olmadı...

Dergimizin geçen sayısı Yelda'nın 6-7 Eylül olaylarının yıldönümü nedeniyle yazdığı bir yazı bahane edilerek toplatıldı.

İlk bakışta bu toplatma kararı "alışılmış" bir toplatma kararına benziyor...

Ama öyle değil...

Karar tümüyle politiktir ve Türkiye Cumhuriyeti'nin tarihini yalanlar üzerine inşa etme amacıyla bağlıdır.

Şimdi 23 Eylül 1996 tarihli Hürriyet gazetesinde yayınlanan bir haberi okuyalım:

"41 yıl önceki 6-7 Eylül olayları yüzünden Yassıada Mahkemesi'nde 6 yıl hapis cezasına çarptırılan Adnan Menderes ve Fatin Rüştü Zorlu'nun davasına yeniden bakılacak. Anayasa Mahkemesi, davanın yeniden görüşülmesi istemini oy çokluğuyla gündeme aldı. Demokrat Parti genel başkan yardımcılarından Mehmet Arif Demirer'in Fatin Rüştü Zorlu'nun kızından aldığı vekaletnameyle Anayasa Mahkemesi'ne yaptığı başvuru, 19 Eylül günü oy çokluğuyla kabul edildi. Yassıada davalarının yeniden görüşülmesiyle ilgili daha önce yapılan başvuruların tümü oybirliği ile reddedilirken, bu yeni karar bu açıdan 'ilk' sayılıyor."

> Kapitalizmin amansız okulunda ortaya çıkan ve bu okulun sınıflarında yetişen dünya ulusları içinde suçlu olmayan tek ulus yoktur.

İlk bakışta, Anayasa Mahkemesi'nin bu kararı, bir askeri darbenin hukukdışı ve insan haklarına aykırı olarak verdiği sözde mahkumiyetleri geçersiz kılacak bir girişim gibi görünüyor. Aradan ne kadar büyük bir zaman geçmiş olsa bile, diktatörlük rejimlerinin verdikleri kararların iptal edilmesi büyük bir önem taşımaktadır.

Bu önem, söz konusu despotik rejimler tarafından cezalandırılan insanların "aklanacak" olmalarından gelmiyor. Diktatörlüklerin verdikleri cezalandırma kararlarının iptali, gerçekte bu rejimlerin mahkum edilmesi anlamına geliyor...

6-7 Eylül olayları nedeniyle Yassıada Mahkemeleri'nde verilen kararların ne suçlananları aklama anlamında, ne de askeri darbe rejimini mahkum etme anlamında herhangi bir içeriği olmadığı bellidir. 27 Mayıs darbesi, bilinçli bir devlet müdahalesiyle adım adım yurttaşların belleğinden silinmiş, darbe yapanlar ve onların kurdukları rejim mahkum edilmeden, bu rejim tarafından suçlanan ve ardından idam edilen kişiler resmi bir kararla aklanmış, cesetleri "anıt mezar"a ve aile mezarlıklarına defnedilmiştir.

Kaldı ki, Anayasa Mahkemesi, bugüne kadar Yassıada Mahkemeleri'nin verdikleri hükümlerin iptali istemlerini oybirliği ile reddederken, ilk defa 6-7 Eylül olaylarının tertipçileri, birinci dereceden sorumluları olarak Menderes ve Zorlu hakkındaki hükmün iptali ile yeniden yargılanması kararını almıştır.

Neden 'bebek-köpek davaları' ya da rüşvet-yolsuzluk davaları değil de, 6-7 Eylül ile ilgili dava?

Bu sorunun yanıtını yine Hürriyet'in aynı haberinden okuyalım:

"6-7 Eylül olayları ile ilgili mahkeme kararları, Amerikan Senatosu'nda ve diğer dış mihraklarda Türkiye'nin aleyhine kullanılıyordu. Bu 'ilk' bu açıdan da önem taşıyor."

Her şey apaçık...

Karşımıza yeni bir yasak alan, moda deyimle yeni bir "tabu" çıkarılmak üzeredir.

Bunun en iyi kanıtı; Anayasa Mahkemesi'nde söz konusu karar alınırken, DGM savcılığı da SÖZ dergisi için 6-7 Eylül olaylarının 41'inci yıldönümü ile ilgili yazıdan dolayı toplatma talep ediyor ve dergimiz toplatılıyor.

Amaç tıpkı Ermeni sorunu ile ilgili tarihin tüm suçlardan devlet kararı ile arındırılması gibi, şimdi de tarih bu topraklarda yaşayan Rumlar'a karşı işlenen suçlardan devlet kararıyla arındırılıyor ve bunlara karşı, Türkler'in vicdanında bu suçları işleyenlerin yargılanmasını talep edenler suçlu durumuna düşürülüyor...

Yeni bir mücadele alanı açılmaktadır...

Menderes ve Zorlu'nun gıyaplarında yeniden yargılanmaları, azınlık halklara karşı işlenmiş suçları, devlete egemen çevreler isteseler de istemeseler de yeniden gündeme getirecektir. Gıyaplarında yeniden yargılanacak olanlar bellidir... Peki ama mağdurlar?..

Mağdurları savunacak olan her Türk, gerçekte Türkler'in tarihinde kara bir leke gibi duran suçları ve suçluları mahkum etme amacına hizmet edecek ve bu yönde her ileri adım, Türk ulusunun öteki dünya uluslarının önünde açık alınla yer almasını sağlayacaktır.

Daha da önemlisi şudur:

Ermeni tehciri üzerine tartışmaların önlenmesi bugün nasıl Kürt sorununda adil, demokratik ve barışçı bir çözüm için gerekli kamuoyunun oluşmasını önlüyorsa, Rumlar'a karşı işlenen suçların yeni bir kararla gizlenmeye çalışılması da Kürt sorununu "terörizm" sorunu gibi göstermek isteyenlerin işine yarayacaktır. Türkler'in tarihinde başka azınlıklara ve milletlere karşı hiçbir suçun işlenmediği iddiası sıradan bir yalan değil, Türk ulusunu sonsuza kadar "suçlu" bir ulus durumuna itelemek ve bugün Kürtler'e karşı işlenen suçların devamını istemek demektir.

Hepsi de kapitalizmin amansız okulunda ortaya çıkan ve bu okulun sınıflarında yetişen dünya ulusları içinde suçlu olmayan tek ulus yoktur ve olamaz.

Ama bir ulusun alnına sürülen kan lekesinin temizlenmesi, işlenen suçların inkarı ile mümkün değildir. Ulusun suçtan arınmasının ilk etabı, o ulusun içindeki çoğunluğun, yani çalışan sınıfların suçu açığa çıkarması, mahkum etmesi ise, bunun ikinci etabı, işlenen o suçun asli failleri dışında, o suça temel oluşturan sosyopolitik kuvveti tasfiye etmesidir.

Bir başka deyişle, çalışanlar daha bugünden ulusun vicdanında güçlü bir hesaplaşma yaratacak, suçu kendi kendimize itiraf etmemizi sağlayacak, yarın ise ulusun içindeki suç kaynağı olan sömürücü sınıfları ortadan kaldıracaklar, böylece gerçekten suçsuz, alnı ak, boynu dik çalışan halktan ibaret yepyeni bir "Türk ulusu"nu oluşturacaklar... Bizim sözlüğümüzdeki "parti olmayan parti" gibi "ulus olmayan ulus" olarak "Türk ulusu" işte o zaman bizlere, onun mensubu olmaktan dolayı derin bir gurur duygusu verecek...

Böyle bir Türk ulusunun evladı olmak ne güzel bir şey diyebilmek, biz Türkler adına işlenen suçların gizlenmesine izin vermemekten, suçları mahkum etmekten geçiyor...

6-7 Eylül'de işlenen suçları örtbas etme girişimini durdurmak o nedenle önemlidir...

Ve herhalde, 27 Mayıs darbesinden bin kat, milyon kat daha fazla despotik, kanlı, haksız 12 Mart ve 12 Eylül darbelerinin yargıladığı insanların yeniden yargılanmasını istemek Menderes ve Zorlu ailelerinden çok daha fazla Denizler'in, Mahirler'in, İbrahimler'in aile ve dostlarının hakkıdır. 12 Eylül'de yargılanan ve bugün sırtlarında hala ömür boyu hapis tehdidiyle dolaşan, "infaz yasası" sonucu tahliye edilmiş binlerce devrimci insan cunta mahkemelerinin aldıkları kararların Anayasa Mahkemesi kararıyla iptalini ve yeniden yargı yolunun açılmasını isteyebilmelidir.

Evet öyledir de...

Bu memleketin zindanları onbinlerle doludur...

Cunta mahkemelerinin tüm kararlarının geçersiz kılınması ve genel af için zorlu bir mücadele gerekiyor.

SÖZ'den

Toplatma, yeni bir dizi, 'Yan Yana'...

Yukarıdaki yazıda da okuduğunuz gibi dergimizin 84. sayısı Yelda'nın yazısı gerekçe gösterilerek toplatıldı. Böylece dergimiz beşinci kez toplatılmış oldu. Aslında Türkiye'nin bilinen koşullarında sol bir yayının 85 haftada 5 kez toplatılmış olması az bile görülebilir! Ne yazık ki içinde yaşadığımız siyasal koşulların gerçekliği böyle... Daha önceki toplatmalardan açılan davalardan ikisi sonuçlandı ve beraat ettik. Ancak beraat etmek, uğradığımız zararziyanın karşılanması açısından bir anlam ifade etmiyor. Bu ülkede hala 'hukuk devleti'nden söz edenlerin yüzlerinin kızarmasını beklemek boşuna, biliyoruz. Ama toplatmaya gerekçe olarak gösterilen iddialar karşısında öfkeden bizim yüzümüz kızarıyor doğrusu! Örneğin 84. sayımızda "halkın bir kesimini diğer kesimine karşı kin ve nefrete sürükleyen propaganda" yapmışız! İnsaf dememek mümkün mü? Neyse, biz bundan da yüzümüzün akı ile çıkarız...

* * *

Önümüzdeki hafta yeni bir yazı dizisine başlıyoruz. İstanbul'daki ÖDP ilçelerinden başlayarak ÖDP'nin çeşitli yerel örgütlerinin durumlarını, sorunlarını, başarılarını veya sıkıntılarını yansıtmaya çalışacağız. Yerinde görüşmelerle hazırlamaya başladığımız bu yazı dizisi ÖDP'nin özgünlüğünün somut bir şekilde kavranmasına katkısı olacaktır. Yerel düzeydeki başarıları ve sıkıntıları ortaya koyarken bir süre sonra başlayacak kongre sürecinin de daha sağlıklı ve verimli bir şekilde yaşanmasına katkılı olacağını umuyoruz. ÖDP deneyimi üzerinde daha farklı tartışmaların, değerlendirmelerin ve sorgulamaların yapılmasına elverişli malzemeler sunacağını düşünüyoruz.

* * *

ÖDP Konak ilçe örgütü Yan Yana adlı bir dergi çıkartmış.

Biz rastlantıyla bilgilendik. İlk sayısı haziran ayında, ikinci sayısı da ağustosta gün ışığına çıkmış. Bu arada Yan Yana'dan öğreniyoruz ki, ÖDP Konak örgütünün de bir bülteni var. Bu bültenin de tıpkı Yan Yana gibi bir dergi olup olmadığını bilmiyoruz.

Yan Yana, ÖDP'nin bütün zenginliğini yansıtma çabasında. Bu açıkça görülüyor. Ve en güzeli dergi sayfalarındaki tartışmalı konuların dile getiriliş tarzı. Herkes görüşünü açıkça, cesaretle dile getiriyor... Ama uygarca, eski türden bir kavga anlayışını aşarak...

Öyleyse bu dergi yalnız yayın ihtiyacının bir simgesi değil, aynı zamanda tartışma kültürümüze katkısı bakımından da yeni bir yayın.

Ve en önemlisi, "merkez düşünür, örgüt yerine getirir" anlayışını yıkıyor. Yerel örgüt, yerelde daha derinlemesine çalışma ihtiyacını, yerelde düşünme ihtiyacı ile birleştiriyor...

Daha çok yerel yayın, daha çok düşünen beyin...

Bir siyasal partinin inşa sürecinde bunların önemli köşetaşları olduğu inkar edilemez. Yan Yana ile birlikte ÖDP'nin öteki yerel örgütlerinin çıkarttığı yayınları da bekliyoruz...

Temmuzda 12, eylülde 10 kişi... Daha kaç kişinin ölmesi gerekiyor?

Bu bakan o koltukta daha ne kadar oturacak?

Yanlış bilgilendirilerek katliam emri vermiş olsa da, durumu bilerek gizlemeye kalkışsa da, Kazan bu katliamdan yakasını kurtaramaz. Ya yalan söylemiştir ya da cezaevlerini yönetmekten acizdir. Her iki halde de artık o koltukta oturamaz, oturmamalıdır. Evet bu bakan ve hükümeti gitmelidir...

Evet, ANAP'ın gensoru önergesini şimdi desteklemek gerek...

Yerine gelecek olanların ondan hiçbir farkı olmayacaksa da, son Diyarbakır katliamından sonra Erbakan- Çiller hükümetini düşürme yönündeki her türlü çabanın desteklenmesinde hiç tereddüt olamaz. ANAP Genel Başkanı Mesut Yılmaz geçen hafta, Diyarbakır Cezaevi'ndeki katliamdan önce yaptığı bir açıklamada, hükümeti düşürme mücadelesine Adalet Bakanı Şevket Kazan hakkında gensoru önergesi vererek başlayacaklarını bildirmişti.

Hiç durmayın.

Hükümeti düşürün...

Adalet Bakanı başta olmak üzere bu hükümet, Türkiye'yi azgın bir şiddet ortamına sürükleyecek provokasyondan, savunmasız tutsakların vahşice öldürülmesinden sorumludur. ÖDP Genel Başkan Yardımcısı Saruhan Oluç'un yaptığı basın açıklamasında da vurgulandığı gibi, "Refahyol düşmedikçe Şevket Kazan'ın da koltuğunda oynama olmayacak..."

Yaşadığımız bir savaş değildir diyenler açısından Adalet Bakanı, verdiği emirle işlenen toplu cinayetlerin politik ve idari suçlusudur.

Yaşadığımız savaştır diyenler açısından da Şevket Kazan, aynı zamanda yargılanması gereken bir savaş suçlusudur.

Beyninde ve vicdanında en küçük bir adalet duygusuna yer olmayan bu bakan kamuoyunu aldatmak istemiştir... PKK'li tutsakların "kadınlar koğuşuna" girmek, "kadınlarla beraber olmak" istediklerini iddia etmiştir.

Diyarbakır E Tipi Cezaevi'nde kadın koğuşu yoktur.

Nitekim ertesi günü kendisine yanlış bilgi verildiğini açıklamak zorunda kalmıştır. Ama bu neyi değiştirir? Kendisine verilen yanlış bilgilerle katliam emrini vermiş olsa da, durumu bilerek gizlemeye kalkışmış olsa da Kazan bu katliamdan yakasını kurtaramaz. Ya yalan söylemiştir ya da cezaevlerini yönetmekten acizdir. Her iki halde de artık o bakanlık koltuğunda oturamaz, oturmamalıdır.

Evet, bu bakan ve içinde bulunduğu bu hükümet gitmelidir.

Şevket Kazan'ın böyle kanlı bir saldırı emrini vermesinin altında, militarist çevreler ve savaş yanlıları tarafından RP'ye yönelik suçlamalardan kurtulma çabası da yatıyor. Refah milletvekili Erbaş'ın PKK kampına esir erleri almak için gidişinden sonra ve Kazan'ın 12 tutsağın ölümüyle sonuçlanan açlık grevleri esnasında kamuoyu baskısıyla "uzlaşma" metni imzalamasından sonra açılan kampanyaya teslim olan Refah Partisi savunmasız insanlara saldırarak kendini "temize" çıkartmak gibi tiksinti verici bir tutum içindedir.

Şevket Kazan'ın yönettiği cezaevlerindeki bu kanlı olaylar, bu cezaevlerinin Refah'ın gerçek iktidarında tıpkı Humeyni zindanlarına dönüşeceğinin en inandırıcı kanıtıdır.

Bugün PKK'li tutsaklara karşı girişilen bu kanlı saldırının, insafla, vicdanla, insanlıkla bağdaşmayan katliamın, yarın bu memleketin bütün laik, demokrat, solcu muhalefetine karşı da uygulanacağından asla şüphe edilemez.

Şimdi koğuşlarında kan banyosunun rehavetini sadist duygularla yaşayan "itirafçı"lar bile muhtemel bir islami fundamentalist despotizmin tehdidinden kendilerini masun sayamazlar.

İran İslam "Devrimi" günlerinde, amansız işkencelerle çökertilen devrimci insanlar arasından da Humeyni'ye kayıtsız şartsız biad edenler çıkmış, cellatlarının ayaklarına kapananlar aman dilemişlerdir.

İranlı itirafçıların sonu ne olmuştur dersiniz? Genellikle şöyle...

Ona iltifat edilmiştir. Hak yoluna döndüğü için sırtı sıvazlanmıştır. Ardından da şu ünlü "ilahi" hüküm tebliğ edilmiştir:

"Seni şeriatın icabı olarak kurşuna dizeceğiz. Eğer Allah'ın kitabına ve Humeyni hazretlerinin tarikine inanan bir mümin isen mesele yok, şehitlik şerbetini içip cennetlik olacaksın, yok eğer yalan söylüyorsan, zaten ölümü haketmiş bir günahkarsın..."

Kazan'ın zindanlarında Diyarbakır katliamını koğuş pencerelerine bayrak asarak ve elleriyle faşist "bozkurt" işareti yaparak seyreden veya kutlayan itirafçıların, arada sırada hücrelerinden ölüm mangaları halinde salınan düşük ruhların bile geleceği yoktur.

Diyarbakır katliamı kamuoyunun vicdanını bir de şu nedenle sızlatıyor. PKK tarafından esir alınan askerleri sağ- salim ailelerine teslim etmenin karşılığı 10 ölüm olmuştur. Ateşkese ateşle, tutsakların bırakılmasına tutsakları öldürmekle yanıt veren bir anlayış, Türklerle Kürtlerin boğaz boğaza gelmesini isteyen tehlikeli ve halk düşmanı bir anlayıştır.

Refah çevrelerinde içten içe şöyle bir itiraz söz konusudur: RP, iktidarı tümüyle elinde tutmamaktadır ve Refah'ı yıpratmak isteyen güçler, Diyarbakır katliamında olduğu gibi oldu- bittiler yaratmakta, böylece hükümetin Erbakan kanadının zayıflaması amacını gütmektedirler.

SÖZ dergisinin 6 Temmuz 1996 tarihli 73. sayısında şu satırlar kaleme alınmıştı... paktan verilmişti:

"Eğer (RP-DYP hükümeti) kurulursa meşruiyet kazanma çabasındaki RP'yi pek de takmamaya eğilimli askeri ve sivil bürokrasi iyice inisiyatif kazanacak. Toplumsal muhalefeti bastırmak açısından kolluk kuvvetleri daha da keyfi davranmak olanağını bulacaklar..."

Hükümetin Refah kanadı elbette kontrolü altındaki cezaevlerindeki kanlı olaylara, kolluk kuvvetlerinin Bakan'a rağmen yol açtığını söylemekle sorumluluktan kurtulamaz. Tam tersine Refah Partisi cinayetlere perde görevi görmekte, devlete egemen zirvenin desteğini kazanmak için her türlü zorbalığa bilinçli olarak göz yummaktadır.

Bu olgu aynı zamanda Refah Partisi'ni kana da "alıştırıyor". Hem devlete egemen zirvenin, hem de büyük devletlerin desteğini kazandığı ölçüde bu parti söz konusu güçlerin, bugün koyulduğu kanlı yolda biçimlenmiş, islamcı-milliyetçi, yayılmacı ve terörist iktidar gücü olacaktır...

Refah Partisi, Atatürk heykelleri ve laik düzeni tehdit eden sıradan bir "mürteci" güç değildir.

Refah Partisi aynı zamanda herhangi bir islamcı devletin Türkiye'deki uzantısı da değildir.

Bu parti, bugünkü kapitalizm koşullarında bir parti ne kadar "milli" olabilirse o kadar "milli" bir partidir ve şu ya da bu büyük devletin eteğinde yaşadığımız bölgede Türk kapitalizmini hegemonik güç haline getirmek için bugün "dost" dediği herhangi bir islamcı ülkeyle bile kapışmaya hazırdır.

Bu saptama şundan dolayı önemlidir:

Bugün Refah Partisi'ni "laiklik" ve "Atatürkçülük" karşıtı olduğu için suçlayanlar, yarın sınıfsal konumlarına, amaçlarına göre kaçınılmazlıkla ayrışacaklardır. Eğer Türk kapitalizminin, ancak islamcı bir yönelimle bölgede güç merkezi olabileceği ortaya çıkarsa, bilinmeli ki, Türk kapitalistlerinin ezici çoğunluğu, bugün ellerinde tuttukları minik laisizm bayraklarını fırlatıp atacak ve "yeşil sancağın" altında toplanmakta tereddüt etmeyeceklerdir.

Orduya gelince...

Kışla ile caminin karşı karşıya gelmesinden doğacak sonuç sanıldığı gibi ya laik bir darbe, ya da islami fundamentalist dikta olmayacaktır... Böyle bir çatışma camiyi militaristleştirir, kışlayı da islamlaştırır...

Diyarbakır katliamı Refah içinde mutlaka bir tartışma yaratacaktır. Bu tartışmanın Refah Partisi'nde özgürlükçü bir eğilime yol açmayacağı bellidir. Böyle bir tartışma kanlı bir çizginin adım adım içselleşmesi sürecini derinleştirmekten öte gidemez. Şu ya da bu şekilde Refah'ın içinden, tabandan gelebilecek bazı tepkiler olursa bastırılacak, parti yönetimine tabi hale getirilecektir.

Tekrar başa dönelim...

Diyarbakır katliamı, sıradan bir olay değil, Refah'ın devlete egemen zirve için gerekli olan adımlardan birisini daha atmasıdır.

Şimdi TBMM'de RP-DYP hükümetini devirme yönündeki her türlü girişim, bu girişimi kim yaparsa yapsın, büyük bir önem taşıyor. Bunun önemi, hükümetin yerine ondan daha demokratik bir hükümetin kurulacak olmasından ötürü değildir. Fakat toplumsal muhalefetin böyle bir durumda parlamentoyu erken seçime zorlama olanağı elde etmesi ve geniş bir sol ittifakın sokaktaki gücüne parlamenter alanda da mevziler ekleme şansını değerlendirmesi mümkündür.

Bir de şu var:

Diyarbakır katliamından sonra eğer ANAP, hükümeti düşürme yönünde harekete geçmezse, bu, devlete egemen zirvenin Refah Partisi'ni bu kanlı eylemden dolayı ödüllendirdiğinin bir işareti olacaktır.

CHP'nin ve DSP'nin ANAP'ın gensoru önergesi karşısında takınacakları tutum da bu açıdan önemlidir...

Pratik, kimin ne olduğunu ortaya koyan büyük bir boy aynasıdır.

Biz şimdi, Diyarbakır katliamının kanlı fonunda parlamentodaki kahramanların boylarını, poslarını işte bu aynada bir kere daha göreceğiz...

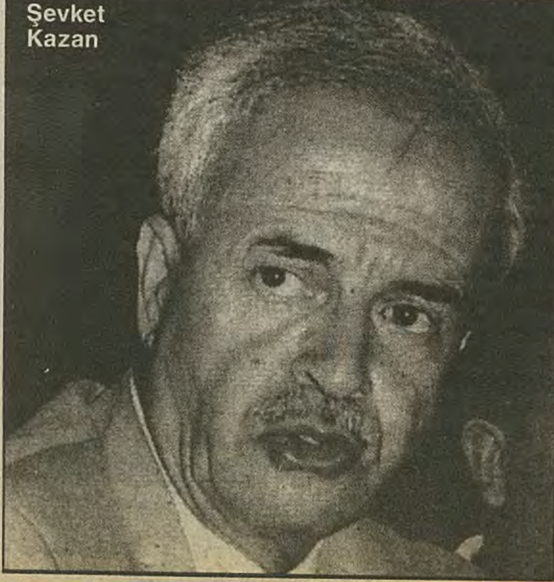
Diyarbakır Cezaevi'nin 'İtirafçılar Koğuşu'nda kalan itirafçılar, G.Antep Cezaevi'ne sevkedilen 25 PKK'linin arkasından koğuş penceresinden Türk bayrağı salladılar. Bir itirafçı bu sırada eliyle bozkurt işareti yaptı.

Kazan'ın bakanlığı döneminde cezaevlerinde son üç ayda ***22 kişi can*** verdi

Tutsakların *can* güvenliği kalmadı

Vehbi ERSAN

Şevket Kazan, islamiyeti rehber edindiğini söyleyen Refah Partisi'nin Müslüman Adalet Bakanı... MGK'nın, Emniyet Genel Müdürlüğü'nün tavsiyeleri ve raporlarıyla belirlediği cezaevi politikalarının, itirazsız ve gönüllü uygulayıcısı olarak üzerine düşeni yerine getirmeye devam ediyor. Cezaevlerindeki devrimci, yurtsever tutukluların ölüm fermanlarına tereddütsüz imzasını atıyor. Devlet partisi, bu Müslüman bakanın görüntüsü altında kendisini çok rahat hissediyor; cinayetlerini alenen ve büyük bir pervasızlıkla işliyor.

Şevket Kazan

Önce yüzlerce ölüm oruççusunun, 12 kişinin ölümüyle sonuçlanan eylemi ve şimdi Diyarbakır Cezaevi'nde 10 kişinin vahşice öldürülmesiyle sonuçlanan katliam...

Şevket Kazan'ın Adalet Bakanlığı sırasında nasıl bir cezaevi politikası izlendiğini, izleyeceğini ortaya koyuyor.

RP'nin hükümette, Şevket Kazan'ın da Adalet Bakanlığı'nda bulunduğu sürece, cezaevlerinin birer mezbahaya dönüşeceği, siyasi tutuklu ve hükümlülerin artık yaşam haklarının olmadığı açıkça anlaşılmış durumda.

İşkence, dayak, gaspedilen tutuklu hakları, savunma, aile ve avukat görüşüne getirilen sınırlamalar gibi sorunlar bir yana bırakılmış bulunuyor. Siyasi tutuklular yok edilmeye çalışılıyor.

27 Temmuz'da ölüm orucunu sona erdiren anlaşmanın hemen ardından Şevket Kazan'ın, "ne anlaşması, anlaşma-manlaşma yok" sözlerini boşuna sarfetmediği görülüyor.

O, kendisine verilen rolü oynuyor. Bu rol, rejimin cezaevlerinde yürüttüğü her türlü kirli işi, cinayetleri, insan hakları ihlallerini ve işkenceleri gözardı etmek, kamuoyunu yanıltarak haklılık sağlamaktan ibarettir.

Diyarbakır Cezaevi'nde 10 kişinin katledildiği haberi duyulduğunda, o, "önemsiz" bu "hadise" hakkında, "Erkek tutuklular kadın tutukluların koğuşlarına gitmek istemişler; kadın tutuklularla beraber olmak istemişler; görevlilerin izin vermemesiyle hadise patlak vermiş" diyebildi.

Kadınlar koğuşunun bulunmadığı Diyarbakır E Tipi Cezaevi'ndeki katliamla ilgili bu açıklamayı yaptıktan bir gün sonra, Kazan hata yaptığı böyle bir şeyin olmadığını, bu açıklamasını düzeltmek istediğini medya mensuplarına söyledi. Açıkçası hakim olamadığı ve olamayacağı, devlet aygıtındaki bu pis işleri yürütmekle görevli olanlar tarafından "alay edilircesine" aldatılabildi. Bu durum onun aslında Adalet Bakanı olarak fonksiyonunun ne olduğunu açığa çıkardığı gibi, hiçbir araştırmaya gerek duymaksızın kamuoyunu yanıltan açıklamaları nasıl kolaylıkla yapabildiği gösterdi. Karşımıza rejimin katliamcı mekanizmasıyla, bu mekanizmanın yürütücülerinin korkunç nitelikleri çıkıyor.

Kirli savaşın yürütücüsü bu mekanizma karşısında, cezaevlerinde rehin bulunan siyasi tutuklu ve hükümlülerin can güvenliği tümüyle ortadan kalkmış bulunuyor. Tutuklu ailelerinin, insan hakları savunucularının seslerini duymayan, duymak istemeyen ve onları çaresiz kılan da yine bu mekanizma. Bu mekanizma dağıtılmadığı müddetçe, siyasi tutuklu ve hükümlülerin can güvenlikleri hep tehlike altında bulunacaktır.

Kürt illerindeki cezaevleri, bölgenin durumu nedeniyle ayrı ve özel bir yer tutuyor. Diyarbakır E Tipi Cezaevi ise bu bölgenin "pilot cezaevi" kabul ediliyor. Ezici çoğunluğu PKK'li tutuklulardan oluşan bu cezaevinde diğerlerinden farklı olarak hala yoğun bir "itirafçılaştırma" politikası uygulanıyor. Siyasi polisin, MİT'in, özel tim görevlilerinin hatta korucuların istedikleri gibi at oynatabildikleri Diyarbakır Cezaevi'ndeki PKK'li tutukluların, hiçbir hukuki güvenceleri yok. Katliamın birkaç gün öncesinde, anlaşmalara uyulmadığı, keyfi yasaklamalar ve baskılarla karşı karşıya bulunduklarını kamuoyuna duyuran PKK'li tutuklular, 24 Eylül günü 10 arkadaşlarını kaybettikleri vahşi saldırıyla karşılaştılar. Kamuoyu, ölüm orucundan sonra kurulan Cezaevleri İzleme Komitesi, cezaevlerinden yükselen "duyarlılık" çağrıları karşısında yine zayıf ve etkisiz kaldı.

11 cesedin Diyarbakır ili sınırları içinde bulunmasından sonra Diyarbakır E Tipi Cezaevi'nde meydana gelen katliam, ateşkese yanıt vermeyen rejim savaş politikalarını tırmandırıyor. Kuzey Irak'ta güvenlik şeridi oluşturmak için dünya kamuoyunu hazırlamaya çalışan rejim, Kürt illerinde son ayların en büyük operasyonlarını da başlatmış bulunuyor. "Esir" olarak kabul etmediği PKK'li tutukluları ise savaşın "kolaylıkla ulaşılabilen" hedefi haline getirdiği anlaşılıyor. Adalet Bakanı Şevket Kazan da kendisine verilen görevi büyük bir "gönüllülük" yerine getirmeye devam ediyor.

Diyarbakır Cezaevi'nde gerçekleşen katliamla ilgili, İHD İst. Şube Bşk. Ercan Kanar'la görüştük

Kazan, savaş politikalarının aleti olmuştur

Ercan Kanar

Diyarbakır E Tipi Cezaevi'ne böyle bir saldırı olacağı tahmin edilebiliyor muydu?

Son yıllardaki uygulamalar dikkate alınırsa tabii. Dün böyle bir saldırı bekleniyor muydu diye sorarsanız, böyle bir duyumumuz yoktu. Ancak uzun süredir, itirafçılık dayatması veya duruşmalara getirilip götürülürkenki dayaklar, bir süre önce yaşanan ve Antep'e sevklerle neticelenen uygulamalar dikkate alındığında çok sürpriz değil. Ama bu kadar korkunç bir katliamın göze alınması dahi çok düşündürücü.

Savaşın tırmandırılmasıyla bağlantısı var mı?

Evet. Bu son katliamı spontan bir olay veya birkaç güvenlik görevlisinin fevri tavrı olarak görmüyorum. Çok koordineli, savaş yanlılarının belki de önceden tasarladıkları bir katliam. Çünkü son bir buçuk ayda Diyarbakır çevresinde nispeten azalmış gibi görünen yargısız infazlar, kontra cinayetleri birdenbire arttı. 11 ceset bulundu Diyarbakır civarında. Bir kısmı gözaltına alınmıştı ve cesetler bulunmadan önce üçünün ailesi Diyarbakır şubemize başvurmuştu. Diyarbakır DGM'ye de yakınlarının gözaltına alındığı ve yaşamlarından kaygı duyulduğu şeklinde başvuru dilekçeleri var. Yine son bir aydır operasyonlar çok yoğunlaştı. Genelkurmay Başkanı "artık sonları geldi, bitiriyoruz" şeklinde açıklamalar yapıyor. 2-3 ay öncesiyle kıyaslanmayacak ölçüde savaş atmosferi var. Böylesi bir ortamda Diyarbakır Cezaevi'nde katliam tezgahlanıyor. Bağlantılı olduğunu düşünüyorum. Savaşın vahşetinin cezaevine taşınması bu. Bu kadar insanın öldürülmesini ve çok sayıda insanın yaralanmasını başka nasıl izah edebiliriz?

Son birkaç yılda ölen tutuklu sayısı Kazan döneminde birkaç aya sığdırılmış oldu.

Kazan çok basiretsiz, ayakları yere basmayan, gerçekleri görmeyen, hukukdışı, yetkileri de olmayan, ama kendisini yetkili zanneden bir bakan görünümü çiziyor. Oysa bütünsel batığımızda Kazan'ın savaş politikalarına alet edildiği, kullanıldığı; bunun farkında olmadığı gerçeği çıkıyor.

Üstelik bunu salt Kazan'ın kişiliği için değil, RP için de söylemek gerekir. RP bugün savaş politikalarının bir aleti olmuştur. Kendi söylemlerine ters bir noktaya girmiştir. Aslında bu katliamlar RP'yi de sorumluluktan kurtarmayacaktır ve RP de şimdiden belki kendisine oy veren birçok insanın vicdanında mahkum olmuştur. Bu anlamda en çok yara alanların başında da Kazan gelmiştir.

O bundan çok şikayetçi değil anlaşıldığı kadarıyla...

Bundan şikayetçi değil. Üstelik hükümetten önce kemalist politikalara, MGK'na teslimiyete karşı çıkar gibi görünmesine rağmen, bugün MGK'nın askeri olmuştur. Ve bu görevi de gülünç bir şekilde götürmektedir; uyduruk gerekçelerle kamuoyunu yanıltarak. Nitekim Diyarbakır Cezaevi'ndeki saldırıyla ilgili gerçekdışı, uyduruk sözlerle kamuoyunu aldatmaya çalışmaktadır. Erkek tutukluların kadınlar koğuşuna gitmek istediği, kadınlarla olmak istediği, bunun engellenmek istenmesiyle hadisenin başladığı gibi akıl, mantık, vicdan dışı seviyesizce, demagojik bir söylem yürütüyor. Ardından böyle olmadığını, kendisinin yanlış bilgilendirildiğini söylüyor. Biz bunu araştırdık. Cezaevine gidip gelen bütün avukatlar E Tipi Cezaevi'nde bayanlar koğuşu bulunmadığını söylediler. Yine Sabah'taki haberlerde olayın itirafçılara saldırı sonucu çıktığı, ölenlerin çoğunun itirafçı olduğu belirtildi. Bunlar da devlet kaynaklı haberler. Kaldı ki biz cezaevinde ölümlere karşıyız, kim olursa olsun. Devlet, cezaevinde bulunan insanların yaşama hakkını teminat altına almalı. Ne yazık ki durum tam tersini gösteriyor.

Adalet Bakanı tahrikkar, tehditkar yangına körükle giden; sanki ne kadar gerilim olursa, ne kadar adam ölürse, o kadar başarılı bir Adalet Bakanı olacakmış gibi bir tavır sergilemiştir.

Kazan'ın geçmişteki Adalet Bakanlığı döneminde aklınızda kalan bir uygulaması var mı?

Daha önceki Adalet Bakanlığı döneminde bu kadar dengesiz, bu kadar hukukdışı bir görünüm çizmemişti. İz bırakan bir şey yok. Muhalefet döneminde Sivas katliamı sanıklarının avukatlığını yaptı. Şimdi baktığımızda, örneğin korkunç bir çifte standart uygulayarak Sivas davasından yargılananları ailelerinin bulunduğu şehirlerdeki cezaevlerine gönderiyor. Bu insani bir yaklaşımdır, ama bütün tutuklu ve hükümlüler için olmalıdır.

Yine islami tutukluları yargılandıkları şehirlerdeki cezaevlerine hemen getirdiler, ama diğer siyasi tutuklu ve hükümlüler için böyle bir uygulama başlamadı, anlaşmaya rağmen. İstanbul'da yargılananları Adapazarı'na, Diyarbakır'da yargılananları Antep cezaevine gönderiyor. Son yayınladığı genelgelerle kadınlarla erkeklerin aynı anda avukat görüşüne çıkmasını yasakladı. Yine ayrı koğuşlarda bulunanların aynı davalardan yargılansalar da birlikte görüşe çıkmasını kaldırdı.

Bu genelgeler ateşe benzinle gitmektir. Cezaevlerinde yine gerilim yaratacaktır, yeni ihlallerin habercisidir bu genelgeler. Adalet Bakanı problemleri çözmek yerine, sürekli problem yaratıyor, hukuk yerine savaş politikalarını cezaevlerine egemen kılmaya çalışıyor.

Mahir Sayın Kuzey Irak'a giderek, gelişmeleri yerinde izledi ve **SÖZ** için yazdı.

Ortadoğu'da dengeler yeniden düzenleniyor

Mahir SAYIN

Kerkük/Musul - Önceki hafta içinde Türkiye, Irak sınırına önemli bir gücü yığdığında herkesin ortak kanaati Ecevit'in "güvenlik kuşağı" önerisinin hayata geçirileceği idi. Fransa ve Rusya'nın itirazına, Almanya'nın durumu izlemesine rağmen, ABD'nin "anlayışlı" tutumu harekatın kısa zamanda gerçekleşeceği konusunda kuşku bırakmıyordu. Birden Genelkurmay Başkanı'nın şaşırtıcı açıklaması ortaya çıktı:

"Operasyon haberlerini basına sızdıranlar vatan hainleridir. Bizim zaten böyle bir operasyonu sonuna kadar yürütecek olanaklarımız yoktur."

Bunu öncelikle operasyonu gizleme çabası olarak yorumlamak olanaklıydı. Ne var ki, ABD'nin TC'nin bölgeye yerleşmesi anlamına gelecek bir operasyonu desteklemediğini, ancak TC'nin güvenliği açısından bölgeye girip çıkabileceğini söylemesi durumun başka türlü yorumlanması gerektiğini ortaya koyuyordu. Hem Rusya ve Avrupa ülkelerinin (İngiltere dışında) karşı çıkışı, hem de Barzani'nin Irak'la girmiş olduğu ortak operasyon, herkesi şaşırtan sonuçlar ortaya çıkarmıştı. Operasyon haberinin ortaya çıkmasıyla birlikte PKK'lilerde hiç de bir endişe gözlenmiyordu. "Keşke girseler" diyorlardı, "Bizim onları karşılayacak gücümüz mevcut. İnsansızlaştıracaklarını söyledikleri bölgede zaten fazla insan kalmadı. Bu açıdan operasyonun değiştireceği bir şey yok. Ayrıca gireceklerini söyledikleri şerit hiç de iddia edildiği gibi 10–15 km ile bitecek gibi değil. Eğer düzlüğe kadar bir alanı tutmak niyetleri varsa, Musul'a kadar gelmeleri gerekiyor. Dağlar ancak oradan itibaren düzlüğe ulaşıyor. Güvenlik kuşağı lafı çiroktur (masal)" diye konuşuyorlardı. Bunun da ötesinde bu operasyonun işlerine yarayacağını da düşünüyorlardı; "Güvenlik kuşağı adı altında ilhak planları yapılmaktadır. Bizim amacımız da nihayetinde iki parçayı birleştirmektir. Bizim belki de yapamayacağımız bir işi onlar bizim adımıza erkenden halletmiş olacaklar."

> Clinton'ın tam seçim arefesinde böyle bir yenilgiyi kabullendiğini makul bir görüş olarak benim semek olanaklı değil. TC'nin bölgeye sokulmayışı göz önünde bulundurulduğun da, ABD'nin bir planının olduğunu kabullenmek bir zorunluluk haline geliyor. Ya da en azından yeni bir plan geliştirmek üzere bölgede bazı değişikliklerin olmasına kapı aralanıyor.

Ne var ki bunun böyle olup olmayacağını görme olanağı doğmadı.

ABD'nin bölgeden çekilişine bakılırsa...

ABD, destekçilikten "anlayışlı" olma noktasına gerilemişti; hem de orada sürekli kalınmaması koşuluyla. Avrupalı müttefikler TC'nin bölgeye girip oraya yerleşmesine geçen defaki gibi şiddetle karşı çıkmışlardı. Ayrıca ABD'nin bölgeden geri çekilişine bakılırsa, bölgeyi Saddam'ın operasyonlarına açık bırakma arzusu da var, denilebilir. Bu durumda yeniden müdahalesinin haklı zeminini de oluşturmuş olacak.

Tam bu tartışmaların ortasında KDP ve Saddam'ın ortak operasyonuna tanık olduk. KYB (Talabani), Saddam'ın fiili müdahalesiyle, hakim olduğu şehirlerden hemen hiçbir ciddi direniş ortaya koymaksızın söküllüp atıldı. Kürt halkı yeni bir bozgun ve yeni bir kitlesel göç yaşıyordu. Talabani şimdi Revanduz'da 2 bin peşmergesiyle karşı saldırı başlatma planları yapıyor. Hatta bazı noktalarda saldırı başlamış bile.

Talabani'nin bu kadar kolay sökülüp atılması konusunda değişik yorumlar mevcut. Kendi saflarından gelecek bir ihanet endişesi ya da Irak güçleri karşısında kazanmak zaten olanaklı olmadığından fazla zayiata uğramadan daha güvenlikli mevzilere çekilmek. İkinci şıkkın doğruluğu kuşku götürmez gibi. Tabii Ortadoğu politikasında komplolar ve ihanetler hiçbir zaman eksik olmadığından birinci şık da işin içine dahil olabilir. Ama esas gerçek Talabani'nin, Irak kuvvetlerinin işin içerisine karışması durumunda şehirleri elinde tutamayacağının aşikar olduğudur.

Saddam KDP ile anlaşıp 32. enlemi geçerek yasaklanmış olan bölgede operasyona giriştiğinde ABD sert tepki göstereceğini söyledi ve gösterdi de. Ancak bu tepki Saddam'ın operasyon yürüttüğü Kuzey'e değil de, Güney'e yöneldi. Üstelik ABD Saddam kuvvetlerinin Kuzey'de operasyona yöneleceğini hem istihbar etmiş, hem de işin başladığını yukarıdan gözetlemişti. Güney'deki hava savunma sistemlerini bombalarken, Kuzey'e karşı en ufak bir operasyonu olmadığı gibi, Saddam'ın operasyondan sonra ABD uçaklarına salladığı roketlere hiçbir yanıt verme gereği görmedi. Ayrıca Saddam kuvvetleri operasyon yürüttükleri bölgeden tümüyle çekilmedikleri halde ABD Irak'ın "çekildik" şeklindeki açıklamalarını yeterli bulurken, kendi kuvvetlerini ve işbirlikçilerini toparlayıp Kuzey'e doğru yöneldi.

Üç bin deniz piyadesi daha

Clinton'ın tam seçim arefesinde böyle bir yenilgiyi kabullendiğini makul bir görüş olarak benimsemek olanaklı değil. TC'nin bölgeye sokulmayışı göz önünde bulundurulduğunda, ABD'nin bir planının olduğunu kabullenmek bir zorunluluk haline geliyor. Ya da en azından yeni bir plan geliştirmek üzere bölgede bazı değişikliklerin olmasına kapı aralanıyor. Hele ABD'nin Kuveyt'le yaptığı askeri anlaşma sonucu buraya üç bin deniz piyadesi daha getirmesi bölgedeki askeri gücünü otuz bine çıkaracağını açıklaması, bunun başka türlü olamayacağını gösteriyor.

Hakim gibi görünen ABD'nin neden böyle dolaylı yollara başvurduğu sorusu ister istemez akla geliyor. ABD'nin ne yaptığını ve şimdi ne yapmak istediğini anlayabilmek için bölgedeki ilişkilere bir kez daha göz atmak ve ABD'nin muhtemel Ortadoğu stratejisini anlamak gerekiyor.

Bölge insanlarının değişmeyen 'yazgı'sı... Göçmen kamplarında, çadırlarda geçiyor yaşamları... Gözlerinde yaşamın belirsizliği ve geride bıraktıklarının acısını taşıyarak...

Bilindiği gibi İran devrimiyle birlikte bölgedeki denge alt üst oldu. Sosyalist sistemin çöküşü ise dengenin yeniden ABD lehine kaymasına olanak sağladıysa da, Almanya, Fransa ve Japonya gibi rakiplerin bölgede yaratmış olduğu ilişkiler onu büyük bir dezavantaj içerisine sokmaktaydı. Aslında sosyalist sistemin çökmesinden önce sözünü ettiğimiz ülkeler Ortadoğu pazarında önemli bir yer edinmişlerdir. Bilindiği gibi '70'lerden itibaren ABD gelişen diğer metropoller karşısında dünya pazarında gittikçe daha fazla güç kaybediyordu. Hatta kendi iç pazarını bile rakipleri karşısında korumak için gümrük duvarlarını yükseltmek gibi tedbirlere başvurmaktaydı.

ABD ikinci paylaşım savaşında kazandığı zaferi ekonomik istilaya dönüştürebilmişti. Yenilen ülkelerin iç pazarları da onun alanı haline gelmişti. Bu kez de Körfez savaşıyla aynı şeyi bölgesel olarak yapmaya girişti ve bunda da başarılı oldu denilebilir. Bizzatihi kendisinin yarattığı Saddam tehlikesini bahane ederek diğer metropollerin karşı koyuşlarına rağmen, Ortadoğu'daki askeri varlığını meşru hale getirmeyi başardı. Böylece kimsenin pek itiraz edemeyeceği bir biçimde petrol kaynaklarına bir kez daha hakim oluyor ve bölge pazarını kendi çıkarlarına göre düzenleme olanağına kavuşuyordu. Bu kazandığı yeni konumla İran rejimini devirme girişimleri için yeni bir konum da kazanmış oluyordu.

Saddam'ın her atağına bir yanıt

Ne var ki, ABD'nin ister başka alternatif bulamamış olmaktan olsun, isterse bir başka nedenden, Saddam'ı düşürmemiş/ düşürememiş oluşu, yavaş yavaş kendisine karşı sonuçlar üretmeye başladı. Saddam her defasında ABD'yi yoklamayı ihmal etmedi. Saddam'ın her atağına ABD bir yanıt verdi. Ama tam da bu yüzden ABD bölgede kendi başına işler çeviren bir güç olarak suçlanmaya ve daha önceden var olan rahatsızlıklar açık biçimde ortaya konulmaya başlandı. Bölge ülkeleri, hatta TC bile uğradığı kayıplar karşısında ABD politikasını zaafa uğratabilecek girişimlerde bulunuyordu. Körfez savaşından umduğunu bulamayıp, takip eden süreçte gittikçe büyüyen kayıplara uğrayan TC ambargo kararını delmeye uğraşıyordu. Refahyol hükümetiyle birlikte ABD'nin iki zıddı Irak ve İran'la ilişkiler yoğunlaştırılmaya çalışıldı. Bu da tabii Türkiye'nin bir başka çelişkisini oluşturmaktaydı. Hem kız evinde, hem de oğlan evinde oynamayı becermek pek kolay bir iş değil.

Zaten bölge politikasında gittikçe önemli bir yer tutmaya başlayan ve özellikle de Dublin sürecinden sonra Ortadoğu politikalarında mutlaka kaale alınması gerektiği kabullenilen PKK karşısındaki pozisyonu, TC'yi ABD politikalarıyla olduğu kadar, Avrupa politikalarıyla da bir çelişki içerisine sokmuştu. İlişkilerini geliştirmek istediği söz konusu iki ülkeden PKK'ye karşı yardım talep eden TC, ABD ve İsrail'le olan ilişkileri yüzünden aslında boş bir çaba sürdürmekteydi.

Türkiye, İran, Irak, İsrail, ABD ve Avrupa Topluluğu arasında durmaya çalıştıkça aslında hepsiyle çelişkilerini artırmaktaydı. TC bu ülkelere karşı elinde tuttuğu, su ve üsler gibi kozları muhafaza ettiği müddetçe, yardım istediği ülkeler işe uzun vadeli baktıkları takdirde ne diye kendisine PKK'ye karşı ciddi bir yardım sunsunlar?

Diplomasinin gereklerini yerine getirirler ve ardından da, "siz tedbirinizi içeride alamıyorsunuz ki", diyerek TC karşısında haklı bir pozisyona geçerlerdi.

'Mehmetçiğin Türküsü', 'Ağlama anacığım', 'Gidip gelesin asker', 'Şehit askerin ağıdı', 'En büyük asker bizim asker', 'Adımız Mehmet'...

Ağrı Dağı gönder benim *yavrumu*

Ayla ÖNDER

Yaklaşık bir ay önceydi. Eminönü'nde bir işim vardı. Vapur iskelelerinin önünde uzanan kaldırımdan yürüyordum. İnsanların çoğu telaşlı yüz ifadesiyle bir yerlere koşturuyordu. Bense yavaş ve ağır ağır ilerliyordum. İskeledeki dükkanlardan birinden bir melodi çalındı kulağıma. Halk müziğiydi bu. Ağıt gibiydi. Bir 'şehit' askerden söz ediyordu. Önce durakladım ve yavaşça dükkana yaklaştım. Tezgahtara "kimin bu kaset" diye sordum. Şimdiye kadar duymadığım bir isimden söz etti. 'Şehit' askerlerle ilgili başka kasetler var mıydı acaba? Delikanlı benim alıcı olduğumu düşündü ve 4-5 tane kaset dizdi önüme. Hepsi de askerlikle, özellikle 'şehit askerler'le ilgiliydi. Kasetlerin kapaklarında genellikle bayrağa sarılı tabutlar görülüyordu. İrkildim.

Bu toprakların 'güneydoğu'sunda 10 yılı aşkın süredir devam eden bir savaşın ardından canını yitiren askerler artık müzik kasetlerine konu olmuştu.

Bu tarz, müzik piyasasında ne kadar yaygın? Bu kasetlerdeki türkülerin, şarkıların sözleri ne anlatıyor? Bestecisi, güftecisi, yapımcısı kim? Kasetlerin satışı ne kadar?

Bu sorulara yanıt aramak üzere önce Unkapanı'ndaki Müzik Yapımcıları Çarşısı'na gittim. Sonuç ilginçti.

Bu türde çok sayıda kaset vardı; "Mehmetçiğin Türküsü", "Ağlama anacığım", "Gidip gelesin asker", "Şehit askerin ağıdı", "En büyük asker bizim asker", "Adımız Mehmet"...

Yaşanmış olayla

Daha sonra dinledim bu kasetleri. Özellikle ölen askerlerle ilgili parçaları geriye alıp iki kez dinledim. Bu kasetlerin yapımcılarıyla görüştüm. Müzikevi sahiplerinin anlattığına göre, çoğunda kaset kapağına alınan eser yaşanmış bir öyküden esinlenmiş.

Örneğin Özmüziksan'dan çıkan "Mehmetçiğin Türküsü" adlı kasette aynı adlı türkünün sözleri gerçek bir öyküyü anlatıyor. Güneydoğu'da çatışmada oğlu ölen baba, oğlunun ardından ağıt yakıyor. Türkü başlamadan bu baba konuşuyor. Türküleri okuyan Aşık Nuri Yücel'in akrabası olduğunu öğrendiğimiz bu acılı baba ağlayarak;

"Canım oğlum, yiğidim. Delikanlım benim. Seni yokluk içinde büyüttük, okuttuk. Oğlum, herkes gibi vatani vazifeni yap diye asker ocağına yolladık, oğlum. Davul-zurnayla uğurlamıştık seni. Sevinçle bekliyorduk tezkere alıp dönmeni. Bugünleri mi görecektik? Seni böyle cansız mı geri alacaktık oğlum? Bizi acılara koydun oğlum."

Babanın sözlerinin ardından ölü asker, babasına sesleniyor;

"Nişanlıma söyleyin mektup yazmasın/ Düğünüm var diye çeyiz düzmesin/ Bayramlarda yaslı yaslı gezmesin/ Vatan için öldüm ağlama baba." Bu sözlerin ardında babanın hıçkırıkları yer alıyor.

Düşünüyorum. Bu ülkede her şeyin piyasası var. Acının da, gözyaşının da...

Kan akıyor, ağıtlar yakılıyor, anaların ağıdı besteleniyor. Bütün Tür-

Yusuf Çakır
Çakır Plak

'Bayağı güzel satıyor maşallah'

Bu kaseti 3-4 yıl önce yaptık. Biliyorsunuz askerlerimiz şehit oluyor. Onların ailelerinin seslerini duyurmak için, acılarını bir nebze olsun hafifletmek için.. Doğru, çok acıklı. Ama bayağı da güzel satıyor maşallah. Genellikle Çukurova'ya, İç Anadolu'ya gidiyor. Şehit askerlerle ilgili üç kasetimiz çıktı. Birinde Çukurovalı Arzu Bacı söylüyor; "Gidip gelesin asker." Şehit olmadan gelsin yani. Bizim kasetlerimizde genellikle acı vardır. Örneğin hapishanedekiler için "Kader kurbanları"nı çıkardık. "Dertli ve konuşmalı uzun havalar" adlı kasetimiz var. Bizim türümüz hep öyle. Acılı. Biz İç Anadolu'dan geldik. Genelde oranın insanları öyle. "Şehit askerin ağıdı" adlı kasedimiz 93-94 yılında bayağı sattı. O zaman işler çok yoğundu. ('O zaman çok mu ölen oluyordu' diye soruyorum. 'Tabii' diyor.)Kaset satışları da o dönem bayağı vardı. Şu an normal satış. Herkes o dönem şehit asker kaseti yaptı.

Kamil Abalıoğlu
Kırıkkaleli halk ozanı

'Ben okurken bayılıp, düşüyorlar'

Şehit askerin ağıdı' yaşanmış bir öykü. İç Anadolu'da çok şehit var. Bu biraz tahsille ilgili. İç Anadolu'nun tahsil seviyesi çok düşük! Çok ilgi gördü kaset. Ateş olmayan yerde duman tütmez. Bağrı yaralı insanlar çok burada. Ben buranın çocuğuyum. Bir kaset daha yaptım. O kasette de aynı konu var. Hepimiz Müslüman çocuğuyuz. Kim ister bu gençlerin ölmesini. Bakın Kırıkkale'ye bağlı Aldaş köyünde bir asker şehit oldu. Onun için de yaptım. Bir dizesini söylemek istiyorum."Yaslı köylü baştan başa/ Şehidimi yatırmışlar soğuk taşa baştan başa." Ben 25 yıldır ozanım. Kırıkkale'nin Herekli köyündenim. Düğünlerde söylerim sürekli. İnsanlar bu şehit askerin ağıdı parçasını çok istiyor. Ağlamayı bırakın, bayılıp düşüyorlar ben okurken. Bu türküleri Allah bir daha söyletmesin!

Muhammed Alperen
Selçuklu Müzik

'Bizim kasetlerimiz milli birlik ve beraberlik üzerine'

Biz milli birlik ve beraberlik üzerine bu kasetleri çıkarıyoruz. 12- 13 yıldır bu işi yapıyoruz. Bunlara duyarlı bir firmayız. O nedenle bu tür kasetlere ağırlık verdik. Fikir olarak da öyleyiz. Sanatçılarımız Mustafa Yıldızdoğan ve Osman Öztunç'un dörder kaseti çıktı. Mustafa Yıldızdoğan'ın son albümü "Han duvarları"nda "Şehitler ölmez" adlı bir parçası var. Osman Öztunç'un "Mehmedim" kaseti ise iki yıl önce çıktı. İki yılda tirajı 100 bin dolayında. Parçada şehit olmuş askeri anlatıyor. Bizim kasetlerimiz kışkırtıcı değil. Milli birlik ve beraberlik üzerine.

Ümit Çorlu
Özmüziksan

'Bizim esas amacımız kasedi sattırmak'

Bizim şehit askerlerle ilgili iki tane kasedimiz çıktı. Aşık Nuri Yücel'in kaseti ikisi de. Aynı sanatçının bizde 7 -8 tane kaseti var. Bu kasetler genellikle halkın sevdiği türküler. Daha çok dertli türküler. Mesela bir kaseti daha var. Hapishaneyle ilgili. Bir başka kaseti var yoksullukla ilgili. Yani halkın yaşadığı şeyler. Şehit askerlerle ilgili şarkı sözlerini de kendisi getirdi. "Ağrı dağı" adlı şiirin sözleri oldukça ilginçti. Sanatçı Tokat- Turhal'da yaşıyor. Memleketinde böyle bir olaya tanık olmuş. Güneydoğu'da şehit olan askerin cenazesi Turhal'a geliyor. Çocuğun annesi de Nuri Yücel'in yakın bir akrabası. O cenaze sırasında annesinin feryatlarından çok etkileniyor. Ve bu türküyü meydana getiriyor. Kasetteki şarkıların hepsi şehit askerlerle ilgili değil. Fakat biz kaset kapağına onu koyduk. Çünkü hangi parça bu kaseti sattırır. Hangi parça kasete isim olur, ona göre kapağı hazırlıyoruz. Şimdi bu olay 12 yıldır sürüyor. Bu da zaten toplumsal bir yaradır. En önemli konu bu ülkemizde. Bizim esas amacımız kaseti sattırmak. Diğer amacımız da toplumda olan şeyleri yansıtmak. Bu bir gerçek. Bunu dünya biliyor. Toplumsal bir yara. 20 yaşında insanlar gidiyor ve tabutları geliyor. Ana-babaların yazgısı. O türküde, ölen bir askerin anne ve babasının çığlığı var. Politik bir mesaj yok. Fakat savaşın olmasını kimse istemez. Politik parça yapmıyor bu arkadaş. Bir ananın feryadını dile getiriyor. Acılı bir anne politika yapabilir mi? Bizim de temennimiz bu olayların bitmesi. Memleketimizde kan akmasın, barış olsun. Tek bir kurşun atılmasın.

Operasyonlar, çatışmalar, ölenler yaralananlar... 10 yılı aşkındır ölüyor ve öldürüyorlar. Geride kalanlar ise gözyaşı, acı ve ağıtlar... Güneydoğu'da ölen askerlerin ardından yakılan ağıtlar bugün müzikte bir piyasa oluşturdu. 'Şehit' askerlerin yakınlarının feryatlarını anlatan bu kasetler özellikle Anadolu'da oldukça ilgi görüyor. Kan arttıkça satışlar da artıyor!

kiye dinliyor. Bunları dinlemek korkunç rahatsız edici...

'Rüyam doğru çıktı'

"Of anam of.. Yandım Memedim yandım. Kınaların kurumadıydı daha. Ben rüya gördüydüm Memedim. Ayırdılardı bizi birbirimizden. Doğru çıktı işte. Tezkereni beklerken cenazen geldi Memedim."

Parmakları kınalı gelin, ölen asker kocasının ardından böyle ağıt yakıyor, sonra askerin babası alıyor sözü;

"Yavrunun kırkında gittin askere. Nasip olmadı zalim tezkere. Evimizin önü döndü mahşere. Hain kurşun aldı seni Mehmedim."

Baba devam ediyor;

"Sınıfın jandarma, yerin Şırnak'tı. Kahpe felek bizi gençlikte yazdı. Bu olaylar bizim gibi çok yuva yıktı. Küçük yavrun öksüz kaldı Mehmedim."

Ardından yine "gelin" alıyor sözü. Bir konuşma bu;

"Yaktın bizi kahpe felek. Çocuğum da ben de sensiz kaldık. Ne yapacağız biz şimdi? Senin yerine keşke ben öleydim."

Sonra aşık Nuri Yücel uzun hava eşliğinde giriyor;

"Duvarda resmin asılı kaldı/ Askerin içinden cenazen geldi/ Acı feryadımın haberi geldi...."

Kahpe felek karşısında çaresiz Anadolu insanları. Her şeyin sorumlusu, faili bu felek ya da kader! Gerçekten öyle mi acaba?

'Ağrı Dağı gönder benim yavrumu'

Aşık Nuri Yücel'in "Şehit askerin ağıdı" diye bir kaseti daha çıkmış. Bu kasette de sözler gerçek bir olaydan esinleniyormuş.

Ağıdın başında ozan konuşuyor;

"Mehmet büyük bir hevesle gitmişti vatani vazifesini yapmaya. (...) Ama ne yazık ki, kısa bir zaman sonra asker Mehmet'in cenazesi gelmişti evine.

Annesi oğlunun tabutuna sarılıp feryat ediyordu. 'Yavrum, Mehmet'im, ben seni vatan vazifesi yapasın diye gönderdim. Cenazenle mi karşılaşacaktım' diye feryat ediyordu annesi."

Sonra bir kadın sesi giriyor araya. Bu, Ağrı'ya askere gidip, geriye tabutu gelmiş "Mehmet'in" annesi;

"Ben seni Ağrı'ya askere gönderdim yavrum. Ama Ağrı bana senin cenazeni gönderdi. Ben seni böyle ölesin diye mi büyüttüm. Ahh... Ağrı dağı gönder evladımı."

Ağlayıp, bağırarak geri istiyor oğlunu Ağrı'dan...

Ve Nuri Yücel yeniden alıyor sözü. Anneyi konuşturuyor.

"Ağrı Dağı ne de yüce başın var/ Dumanın var boranın var kışın var/ Bu dağında kara gözlü yavrum var/ Ağrı dağı gönder benim yavrumu."

Ve annenin çığlığı tekrar fonda;

"Ağrı dağııı gönder benim yavrumuuu"

Gözümün önüne bayrağa sarılı yüzlerce, binlerce tabut geliyor.

'Dualı demir'

Neden müzikte de Anadolu'nun payına acı ve feryat düşüyor?

İşte bir kaset daha. "Dava şiirleri. Kasedin iç kapağında Türk bayrağı var. Bu kaset sadece şiirlerden oluşuyor. Daha ilk satırlarda "9 ışık"tan söz ediyor. Zaten firmanın yapımcılarından ve bazı şiirleri de bizzat seslendiren Alperen "milliyetçi" olduğunu açıkça söylüyor.

"Bu piyasada ideolojik tutumu olan tek müzik ve dağıtım şirketi Selçuklu Müzik" diyor. MHP'yi savunduğunu söyleyen Alperen'in kasetindeki şiirlerden birinde şöyle deniyor.

(....)

"Hilallerden yıldız toplardım sana/ 9 ışıklı, al kanatlı sancağım/ Hilaller, yıldızlar yar olsun sana. (...) Adımız Mehmet /yaşımız 20/ Bendeki bu taze kan volkanlar gibi/ Ah kır çiçekleri nerede annemin ağzındaki gülsuyu kokan dualar."

Aynı kasetteki başka bir şiirin adı ise, "Ya gazi ol, ya şehit!" Üçüncü bir seçenek yok. Üstelik bunu oğlunu gönderen bir anne söylüyor. "Haydi yavrum ben seni bugün için doğurdum." diyor ve devam ediyor;

"O silaha sarıl ki böyle günde bir erkek/ Bu dualı demirden başka bir şey kullanmaz/ Bunu tutan bir bilek/ Köleliğin uğursuz zincirine uzanmaz/ Git evladım yıllarca ben oğulsuz kalayım."

Yine 'tabut' yine 'ağıt'

Yine üzerinde bir asker tabutunun olduğu bir kaset. Aziz Plak çıkarmış. Ozan, Kamil Abalıoğlu. Adı da aynı; "Şehit askerin ağıdı." Belli ki bu isim çok sattırıyor!

Orta Anadolu lehçesiyle ağıt yakıyor Kırıkkaleli ozan.

"Ah elime kara taban yatırdım/Saya saya da günlerin bitirdim/ Eller tezkeresini almış gelirken/ Ben kuzumun künyesini yitirdim."

Ardından ölü askeri konuşturuyor Abalıoğlu;

"Benim anam da haberimi duyarsan/ Sarı saçların da gelep yolarsan/ Hani benim de askerim deyi sorarsa/Öldü deyi ağlatmayın annemi."

Arzu Bacı ise Çukurovalı bir kadın ozan. Onun da "Gidip gelesin asker" adlı bir kasedi var.

'Neşeli' olanı da var

"Asker türküleri 2001" ise, dinlediğim kasetlerin içinde en neşeli olanı.

Emin Baykal'ın seslendirdiği kasedin içindeki şarkılarda askerler, neşeyle gidip kışladan neşeyle dönüyorlar.

"Birlikte gittik askere
Beraber aldık tezkere".

Enstrümanlar arasında davul - zurna da var.

Bir askerin neşeyle uğurlanış sahnesi canlandırılıyor.

"Kahraman asker yiğit asker/ Cennete gider şehit asker/ En büyük asker bizim asker."

Bu kasedi Liberal Müzik şirketi çıkarmış. Kasedin kapağında da askere yolculanırken havaya atılan bir genç yer alıyor.

Liberal'in sahibi Mustafa Yücel kapağa tabut koyanlara çok karşı olduğunu söylüyor.

Şarkı sözlerinde bir mesaj arıyorum.

Belki de bir isyan. Ya da düşman sözünün geçmediği bir dize. Ve buluyorum. Bir şarkıda şöyle bir bölüm var;

"Nöbet yerinde durur/ Düşmanı kalbinden vurur/ Düşmanlar dost olursa/ Ne harp, ne savaş olur." Düşmanları dostluğa çağıran bu şarkı sözü yazarı, Ali Cins Özlüceli.

'Cahil kurşun...'

Mustafa Yücel kasette yer alan "Bir şehidin türküsü"nü kapağa koymamış. Bunu da özellikle yaptığını söylüyor. Sözler aynen şöyle; "Mektup yazıldı pullandı/ Sılaya haber yollandı/ Uğruna canım verdiğim/ Bayrak üstüme dolandı/ Kanmayın dostlarım kanmayın/ Ben yandım sizler yanmayın/ Bu bir cahilin kurşunudur/ Kardeş kurşunu sanmayın!"

Ve söyle bitiyor şarkı;

Al bayrağım dalgalansın/ Şanlı ordumuz şahlansın/ Beni vuran cahillerse/ Birer birer yargılansın!"

Diğer kasetlerdeki "Hain kurşunlar", "Cahil kurşun" olmuş. Ve bu cahil kurşunla ölen asker "Beni vuran cahiller birer birer yargılansın" diyor! Şaşkınlıktan başa alıp 'doğru mu' diye yeniden dinliyorum.

Akan kanın yarattığı bu piyasada adeta birbirbirleriyle yarış edercesine yeni kasetler çıkıyor. Ancak Liberal Müzik'in sahibi Mustafa Yücel, diğerlerini eleştiriyor ve "duygu sömürüsü" yapmakla suçluyor.

Mustafa Yücel Liberal Müzik

'Ben savaşa karşı bir insanım'

"Asker türküleri 2001" benim üçüncü kasetim. Bu kasetteki şarkıların sözlerini yazan ve bestesini yapan Ali Cins Özlüceli ile şarkıları seslendiren ozan Emin Baykal birlikte askere gitmişler. Ali, asker ocağında çok duygulanmış ve şarkı sözleri yazmış. Fakat notadan falan anladığı yok. Bir halk ozanı. Bu kasetin bestelerini getirdi. Dinledim, beğendim.

Ve kaset çıktı. Bir kere bizim askerimiz ölüme gidiyor, ama o çocukları morallendirici bir şey yok. Ağıtlar, bilmemneler. Karanlık tabut resimleri. Evet, bu bir gerçek, ama ağlamanın da bir asaleti var. Ölen insanların ardından ağlayanlar var, fakat bunu istismar etme de var. Bir de teselli etme var. Yarayı sarma var. Bakın örnek vereyim; "Haydi de kızlar askere" şarkısında şöyle bir söz var; "Nöbet yerinde durur/ Düşmanı kalbinden vurur." Ama bu tüfekle vurulur anlamına gelmez. "Düşmanla dost olunca ne harp, ne savaş olur." Burada anlamlı bir mesaj var. Bir kızla bir erkek askerliği beraber yaparsa, yani ateşle barut bir arada durursa o zaman savaşlar biter diyor. Ben şirketimin adından da belli olduğu gibi savaşa karşı bir insanım. Hiçbir zaman savaş istemem. Kimseyi kırmak istemem. Şimdi "En büyük asker bizim asker" adını koyduk ya kasede. Sanıyorlar ki sadece vatan- millet edebiyatı yapıyoruz. Kışkırtıcı zannediyorlar. Askerliğe övgüler yağdıran bir kaset diye düşünüyorlar. Aslında hiç de öyle değil.

Ben kan üzerinden para kazanılmasına karşıyım. Ben savaşa karşı bir insanım. Elbette iki yumurtayı birbirine çarptığında biri kırılır. Onlardan da ölüyor, bizden de ölüyor.

İki tarafa da yazık. Yani kim kimi öldürüyor ki burada. Ben sadece Türkiye için bahsetmiyorum. İnsanın insanı öldürmesinden söz ediyorum. Bakın parçada ne diyor? "Bu bir cahilin kurşunudur." Bakın işi ne kadar yumuşatıyor. "Bu bir hainin kurşunu" demiyor. "Bir şerefsizin kurşunudur" da diyebilir, ama bunu demiyor. Bu kışkırtır insanları. Kasetin kapağında da "2001" yazıyor. Niye? Çünkü 2001 yılına kadar bu kaset satacak ama umarız o zamana kadar savaşlar bitecek diyoruz.

ÖZGÜRLÜK VE DAYANIŞMA PARTİSİ

Türkiye Gençlik Forumu'na 26 kentten 350 genç katıldı

'Hepsi okumuş *çocuklar*, *politikayı* da öğrenecekler'

Setenay DOĞAY

ÖDP'li gençler 21-22 Eylül günleri Ankara'da yaptıkları Türkiye Gençlik Forumu ile gençlik hareketine bakış açılarını ve ne yapmaları gerektiğini tartıştılar.

Şimdiye kadar Ankara'da yapılan eylemlere öğrenciler genellikle aynı trenle giderdi, ama bu kez durum farklıydı. Kimi öğrenciler 19 Eylül akşamı tren veya otobüsle Ankara'ya giderken, kimileri ise 20 Eylül akşamı yine çeşitli araçlarla Ankara'nın yolunu tutuyordu. Sonuçta benim de payıma otobüs düşmüştü. Otobüs, trendeki gibi samimi ve geniş katılımlı bir iletişime olanak vermiyordu. Ancak kısa sohbetlerden sonra herkes koltuklarında uykuya çekildi. Ankara'ya saat 06.00 sularında vardık. Ama herkesin gözlerinden uyku akıyordu, yatak-yorgan hayallerindeydik...

İkinci gün ilk güne göre daha hareketliydi ve herkes bir eğilim ve karar çıkması için uğraşıyordu.

İşin ilginci kimse Ankara'yı bilmiyordu. Kızılay'a gittik. ÖDP il binasına gitmemiz gerekiyordu, ama elimizde ne adres, ne de telefon numarası vardı. Şans eseri tam karşımızda ÖDP il binası duruyor. İçeri giriyoruz... İstanbul ve Bursa'dan trenle gelen öğrencileri görüyoruz. Herkesin gözlerinde bir yorgunluk. Trenle gelenlere yolculuk nasıldı diyorum... Hava çok soğukmuş. Hem öyle önceki gidişler gibi şarkı-türkü de söylenmemiş. Biraz rahatlıyorum. Pek bir şey kaçırmadım diye.

26 kentten 350 genç

Birinci gün forum Yılmaz Güney Sahnesi'nde yapılacaktı. Herkes yavaş yavaş gelmeye başladı. 350 kadar genç var salonda. Alkışlarla ÖDP Genel Başkanı Ufuk Uras geliyor. Ardından eski Dev-Genç liderlerinden Ertuğrul Kürkçü.

Forum, ölen devrimciler için yapılan bir dakikalık saygı duruşuyla başlıyor. İki gün sürecek Forum'un ilk konuşmasını Uras ve ardından da Kürkçü yapıyor. Oluşturulan divan öncelikle farklı kentlerde çalışma yürüten grupların görüşlerine yer vermek istiyordu, ama söz alan olmadığı için bu gerçekleştirilemedi.

Katılım beklendiği gibiydi, değişik kentlerden birçok genç gelmişti; İzmir, İstanbul, Adana, Mersin, Malatya, Bursa, Aydın, Kırşehir, Eskişehir, Tokat, Antalya, İzmit, Gebze, Samsun, Zonguldak, Edirne, Sivas, Uşak, Burdur, G. Antep, Hatay, Nevşehir, Yalova, Akhisar, Çanakkale, İskenderun ve Gümüşhacıköy. Yani 26 kentten 350 genç.

Gündem, yazılı önerilerle belirlenecek. Birkaç öneri sunuldu. Uzun tartışmalar sonunda öncelikle hangi konunun ele alınacağı belirlendi. Birinci gün öğleden önce "Nasıl bir gençlik muhalefeti ve örgütlenmesi", öğleden sonra ise "parti-gençlik ilişkisi" tartışılacaktı. İkinci gün ise öğleden önce "Üniversitelerde gençlik muhalefetinin nasıl örgütleneceği" konusu yer alıyordu. Ardından da "Gençlik Dergisi" ve "Forum Değerlendirilmesi" yapılacaktı.

Önceden açıklanan gündemle bu gündem arasında fark vardı. "Mahalle gençliği; Sekreterya ve İletişim Kurulu; ve Koordinasyon" gibi maddeler yeni gündemde yoktu. Bu değişikliğin nedenleri üzerinde fazla düşünmeden gündemin birinci konusu tartışılmaya başlandı. İki ile beş dakika arasında değişen süre, konu başlıklarına ve konuşmacı sayısına göre divan tarafından ayarlanacaktı.

Bağımsız gençlik örgütü mü, partili gençliğin örgütü mü?

Gençliğin örgütlenmesine ilişkin iki görüş gençliğin farklı tanımlanmasından kaynaklanıyordu. Gençliği işçi-işsiz-mahalle ve öğrenci olarak bir bütün halinde tanımlayanların yanı sıra bu kesimlerin birbirinden farklı olduğunu, dolayısıyla örgütlenmelerinin de farklı olması gerektiğini savunanlar vardı. Forum boyunca bu iki perspektif sürekli karşı karşıya geldi. Koordinasyon'a ilişkin görüşler ise, genel anlamıyla harçlarla ilgili mücadelenin ötesine geçemediği, öğrencileri politikleştiremediği doğrultusunda olmasına rağmen, yine de içinde çalışılması gerektiği görüşü ağırlık kazanıyordu.

Tartışmaların sonucunda iki görüş açıkça ortaya kondu: Bağımsız gençlik örgütü ve partili gençlik örgütü...

Bir saat aradan sonra ikinci gündem konusuna, parti-gençlik ilişkisine geçildi. Konuşmacı olarak söz alan bir işçi genç, sürenin yetersiz olmasından dolayı konuşmasını yarıda kesmek zorunda kaldı. Forum'un başından beri söz alanların sadece öğrenciler olduğunu, ilk kez kendisinin işçi gençlik üzerine konuşmak istediğini söyledi. Ama sürenin sınırlılığı gerekçe gösterilerek konuşmasına izin verilmedi. Öfkeyle dışarı çıktı. Yanına gittiğimde toplantının adının Türkiye Gençlik Forumu olduğunu, ama sadece öğrencilerin sorunlarının tartışıldığını, o zaman 'Türkiye Öğrenci Gençlik Forumu' biçiminde adlandırmak gerektiğini söylüyordu. Bülten çıkarılırken bile kendilerine sorulmadığını ve haber verilmediğini dile getiriyordu. Öğrenciler sadece kendi sorunları olduğunu sanıyorlardı...

Hava gerginleşiyor

Salona tekrar girdiğimde ortam giderek gerginleşiyordu. Bağımsız gençlik örgütünü savunan öğrencilerden bazıları amacın Dev-Genç'i yaratmak olduğunu ve gerekirse partinin bir araç olarak kullanılabileceğini dile getirdiler, bu salondan büyük tepki gördü. Tepki gösterenler forumu düzenleyenin ÖDP olduğunu hatırlatıyor ve bu çatı altında böyle konuşulmaması gerektiğini söylüyorlardı.

Tartışmalara bakıldığında bağımsız gençlik örgütünden 'Koordinasyon' gibi bir anlam çıkıyordu. Peki 'Koordinasyon' içinde ÖDP mi olacaktı, yoksa ÖDP'nin içindeki farklı siyasi eğilimler mi; Koordinasyon'da çalışılarak üniversitelerdeki gençlik hareketi mi örgütlenecekti, yoksa partinin üniversiteler içinde örgütlenme çalışması mı yapılacaktı? Çoğunluk hem parti içinde, hem de parti dışındaki alanlarda çalışma taraftarıydı. Yani çalışma partiyle sınırlı kalmamalıydı. Bunun yanında gençliğin alacağı kararlarda partiden bağımsız olması, ama parti dışından da beslenmesi gerekiyordu. Yani partiyle ilişkiler gevşek olmalı ve esnek yapılar kurulmalıydı.

Ertesi günkü toplantı yeri DİSK'e bağlı Genel-İş'in salonuydu. İkinci gün yine aynı yoğunluktaki katılımla başladı forum. Sabahki oturumun konusu "Üniversitelerdeki öğrenci hareketi ve muhalefetin örgütlenmesi" idi. Koordinasyon'un kurumsallaşması gerektiği ve buna paralel olarak Koordinasyon'da çalışılabileceği belirtilirken, bu arada bu yıl devlet tarafından kurulması beklenen Üniversiteli Öğrenciler Birliği içinde olunması ve şimdiden politikalar geliştirilmesi gerektiği öncelikle değinilen konular arasındaydı.

Kulis olmadan olur mu?

Peki, ya Koordinasyon'un bulunmadığı illerde nasıl bir örgütlenmeye gidilecekti? Bu, taşradan gelen öğrenciler için yanıtlanması gereken öncelikli soruydu. Kimi öğrenciler okullarda ÖDP birimlerinin oluşturulması gerektiğini ve bu şekilde Koordinasyon içindeki duruşun sağlanabileceğini söylüyordu. Kimileri de Koordinasyon'un öğrencilerin özörgütlenmesi olmadığını ve politikanın partiden örgütlenerek alanlara taşınması gerektiğini dile getiriyordu. Bazılarıysa bağımsız gençlik örgütünün bir hayal, yaratılmasının da gereksiz olduğunu vurguluyordu. Tartışmalar uzuyordu, ama konuya ayrılan süre bitmişti. Yarım saatlik bir aradan sonra Forum'un son konusu, "Gençlik dergisi ve Forum'un değerlendirilmesi"ne geçildi. İkinci gün ilk güne göre daha hareketliydi ve herkes bir eğilim ve karar çıkması için uğraşıyordu. Kulis yapanlar yoğunlaşmıştı. Toplantı salonundaki öğrenciler kadar bir de dışarıda kulis yapanlar vardı. Verilen molada kulis çalışmaları yazılı önerilere dönüştü ve ortaya iki metin çıktı. Şimdi ise öneri-

ler toplanan imzalarla güçlendirilmeye çalışılıyordu. Öğleden sonraki oturumda dergi ve forum konusuna hemen hemen hiç değinilemedi. Tartışma, hazırlanan iki öneriyle başladı. Bu iki öneriyi destekleyen iki gruptan üçer kişiye söz verildi. Birinci öneri bağımsız gençlik örgütünü savunanlar tarafından kaleme alınmıştı.

Henüz bir ÖDP kimliğinin oluşmadığına işaret edilerek, bunun aşılmasını sağlayacak dinamiklerin bulunduğu belirtiliyor ve yerel inisiyatifler üzerinden yürünmesi öneriliyordu. Bağımsız gençlik örgütüne giden yolun esnek ve ara örgütlenmelerden geçeceği ve bunların forum, platform tarzı olması gerektiği vurgulanıyordu. ÖDP'li gençlerin partili olarak üzerlerine düşen görevleri yerine getirecekleri, ama bunun gençliğin özörgütlenmesinin yerini tutmayacağı da belirtiliyordu.

İkinci öneride ise, ÖDP'li gençlerin bir parti örgütlenmesi çerçevesinde üniversitelerdeki faaliyetlerini yürütmesi öngörülüyor ve bu forumun devamı olarak bir kurultay düzenlenmesi esas alınıyordu. Kurultay'a katılım ise temsili olmalıydı. Birinci öneri 145, ikinci öneri ise 67 imzayla divana sunuldu.

Öneriler ve mutabakat...

Bu arada ortalık karıştı ve ortada ne divan kaldı, ne de konuşmacı. Salonda herkes gruplar halinde kulis çalışmalarına kaldığı yerden devam etti. Bu doğal ara zamanın kısıtlı olduğunu hatırlatan divanın uyarılarıyla son buldu. Kulis çalışmaları ve ara işe yaramış olacak ki, mutabakat önerisi ortaya çıktı. Ama bu öneri gerekli ilgiyi görmedi. Çünkü saat 18.00'de salonun boşaltılması gerekiyordu ve saat 17.30'u geçmişti. Şimdiki sorun sonuç bildirgesiydi. Bildirgeyi Ankara hazırlayacaktı.

Mutabakat önerisinde ise şunlar yer alıyordu:

Üniversitelerde 'ÖDP platformları'nın kurulması; bu platformların çalışma zemininin Koordinasyon olması; platformlar arasında eşgüdüm sağlamak için iller düzeyinde organlar oluşturulması; üniversitelerde nasıl bir faaliyet sürdürüleceğine ilişkin geniş bir Türkiye toplantısı yapılması ve Özgürlük Dayanışma Platformları arasındaki ilişkilerin merkezileşmesinin sağlanması... Bu arada bu geniş toplantının temsili değil, en geniş katılım üzerinden olması ve toplantıdan bir çoğunluk eğilimin çıkması gerektiği de ifade ediliyordu. Doğal olarak, sonrasında üniversitelerdeki faaliyet bu çoğunluk eğiliminin isteği doğrultusunda sürdürülecekti.

İstanbul'a dönüş yolunda...

Forum, ÖDP içinde ilk kez bu kadar farklı ve kalabalık bir topluluğu birleştirip, tartıştırdığı için olumlu. Ama bu toplantının sonuçları itibariyle yeterli ve harekete geçirici olmayacağı kesin. Toplantı, yeni bir forum vb. ile pekiştirilip, karar çıkmasını motive ederse olumlu olabilir.

Forum sonuna kadar uzlaşmaz gibi görülen önerilerin kimi noktalarda anlaşıyor olması, bundan sonraki tartışma ve pratikte bir ÖDP kimliğinin çıkması yönünde ileri bir adım olarak değerlendirilebilir.

Artık Ankara'dan ayrılma vakti gelmişti. Yoğun geçen iki günün ardından İstanbul'a dönecek olmanın verdiği heyecan vardı. Bu kez de ayrı araçlarla dönülüyor. Biz de yaklaşık 20-25 kişilik bir grup halinde otobüsteyiz. Herkes yorgun. Yolda bir reklama adaptasyon yapılarak foruma kısa ve mizahi yönden son nokta koyuluyor;

Gittim gördüm/Hepsi okumuş çocuklar, politikayı biliyorlar/ Sordum: Çocuklar metni bizzat okudunuz mu/ Dediler abi yes/ Dedim imza attınız mı/ Dediler okey/ Dedim tamam eğilim çıkar/ Dedim Komisyon/ Dediler hop bize uymaz/ Baktım harbi çocuklar/ Düşündüm, taşındım/ Ne yapmalı/ Üç ay sonra forum yapmalı.

Darısı gelecek forumlara!

Yeni forumda buluşmak üzere...

Bülent YOLDAŞ

Özgürlük ve Dayanışma Partisi Türkiye Gençlik Forumu'nun ilk günündeki tartışmalarda 180 kişinin söz alması toplantının canlılığı ve ciddiye alınmasının bir göstergesi olarak değerlendirilebilir. Divanın oluşturulmasından sonra Forum'un ilk konuşmasını yapan ÖDP Genel Başkanı Ufuk Uras şöyle diyordu; "Kitlesel bir gençlik hareketinin yaratılmasında, var olan rezilliklere, yalana, dolana ve yeni dünya düzeninin, küreselleşmenin politik- ideolojik saldırılarına karşı isyan bayrağının açılmasında bu ÖDP Gençlik Forumu'nda geliştirilecek düşüncelerin önemi büyüktür. Hepinizin birbirine öğreteceği çok şey var. Sizlerin zihni ipotekleriniz yok, a priori kabulleriniz yok, önceden belirlenmiş, tanımlanmış dogmalardan yola çıkmıyorsunuz, yolunuzu yürüyerek, kendi paha biçilmez deneyimlerinizden öğrenerek, kendi başınıza buluyorsunuz." Uras, geleneksel gençlik kolları ya da örgütleri kurma anlayışının gençlerin dinamizmini ve mücadelelerini taşımadığının çeşitli düzlemlerde görüldüğünü hayatın farklı alanlarının kendine özgü sorunlarına, kendine özgü formlarda çözüm üretmeleri gerektiğini söyleyerek, ÖDP gençliğinin örgütlenme perspektifine ilişkin kendi görüşlerini de açıklamış oluyordu. Ufuk Uras konuşmasının ardından Che'nin portresinin yer aldığı kızıl bir bayrağı "'Yaşasın devrim ve sosyalizm' diyen Kübalı yoldaşlarımızdan ÖDP Türkiye Gençlik Forumu'na bir armağan var" sözleriyle Divan'a verdi. Ufuk Uras'ın ardından kürsüye çıkan Ertuğrul Kürkçü ise şöyle diyordu; "Bugün sizler bir gençlik örgütlenmesinin tohumlarını atmak üzeresiniz. Bu çerçevede hemen dönüp baktığımızda başlıca referans kaynağımız Dev-Genç. Size şunu söylemek istiyorum, Dev-Genç'in de kendi koşullarının ürünü olduğunu unutmamalısınız. Değişenler var, sabitler var. Belki bugüne Dev-Genç'ten taşıyacağımız şey, Dev-Genç'in devrimci olduğu gerçeğidir. Toplumun tümünü belirler tarzda bir dizi politik hareketin, bir dizi politik kişiliğin döl yatağı, hayat kaynağı olduğu gerçeğidir. Bu gerçeği bugün bu çerçevede yeniden üretebilme çabası kadar, saygıdeğer bir şey olamaz. Çünkü bugün '68'den çok daha fazla Türkiye'nin devrime ihtiyacı vardır ve '68'den çok daha fazla bu devrim mümkündür. O yüzden devrimci bir gençlik örgütü yaratmak, devrimci bir gençlik hareketi yaratmak günün görevidir, diye bu görevi önlerine koyanlar, çok doğru bir iş yapmaktadırlar."

Forumda, nasıl bir gençlik hareketi/ örgütü sorunu tartışıldı. Neredeyse tüm konuşmacılar bağımsız bir gençlik hareketinin/ örgütünün yaratılması konusunda ortaklaştılar. Ancak bağımsız gençlik örgütlenmesi konusunda esas olarak iki eğilim ortaya çıktı.

'Bağımsız bir gençlik hareketi'

Bu konuşmalardan sonra gündeme geçildi. İlk olarak nasıl bir gençlik hareketi/ örgütü sorunu tartışıldı. Neredeyse bütün konuşmacılar bağımsız bir gençlik hareketinin/örgütünün yaratılması konusunda ortaklaştılar. Ancak bağımsız gençlik örgütlenmesi konusunda esas olarak iki eğilim ortaya çıktı. Daha ağırlıklı bir eğilim gençliği ayrı bir kategori olarak ele aldığı ve mahalleli, liseli, üniversiteli ve işçi gençlerin bütününü kapsadığı gerçeğinden hareketle, bağımsız gençlik hareketinin de gençliğin bütün bu kesimlerini kapsaması gerektiği vurguladığı göze çarpıyordu. İkinci bir eğilim ise, soruna sadece üniversiteli gençliği kapsayan bir noktadan yaklaşıyor, gençliği diğerleri gibi ayrı bir kategori olarak ele almıyordu. Örneğin işçi gençlik kategorisi reddediliyor, genç işçilerin sorunlarının diğer işçilerle aynı olduğu vurgulanarak, genç işçilerin sendikalarda örgütlenmeleri gerektiği savunuluyordu. Bu görüşü savunan gençler, gençliği ayrı bir kategori olarak değerlendirmemekle birlikte üniversite gençliğinin taşıdığı dinamizmden yola çıkarak bu kesimde örgütlenilebileceğini söylüyorlar ve aksi bir durumun sınıf hareketini böleceğini söylüyorlardı. Böylece bağımsız gençlik hareketi/ örgütü derken bağımsız bir öğrenci gençlik hareketi/ örgütü ifade ediliyordu.

Tartışmaların sonucunda bağımsız bir gençlik örgütünün yaratılmasının gerekli olduğu, bağımsız gençlik hareketinin bugünden ayaklarının yaratılması için ÖDP'li gençlere önemli görevler düştüğü ve üniversite gençliği, lise gençliği, mahalle gençliği ve işçi gençliğin yaratacağı örgütlenmelerin bağımsız gençlik örgütünün ayakları olması gerektiği görüşleri ağırlıklı eğilim olarak ortaya çıktı. İkinci gündem maddesinde parti- gençlik ilişkisi tartışıldı. Bu tartışma sırasında da "nasıl bir gençlik hareketi" tartışmasında ortaya çıkan eğilimlerin yansımaları vardı. Gençliği ayrı bir kategori olarak değerlendiren görüş, ÖDP'nin gençlik alanlarındaki örgütlülüğünü üniversitelerde, mahallelerde ve liselerde oluşturacakları, parti politikalarını alanlara taşıyan, tartıştıran, geliştiren aynı zamanda alanlarda oluşturduğu gençlik politikalarını partiye taşıma işlevleri olan Özgürlük ve Dayanışma Forumları biçiminde oluşturması gerektiğini savunuyordu. Özgürlük Dayanışma Forumları her alanın kendi arasında oluşturduğu iletişim ağı üzerinden, üç gençlik alanını birbiriyle ilişkilendirmeliydi. Karar alma yetkisinin yerellere bırakıldığı bu örgütlülüklerin üzerinde merkezi bir yapı öngörülmüyordu. Bu forumların ihtiyaç üzerine bir araya gelmesi istenirken komisyon gibi örgütlere de karşı çıkılıyordu. Çünkü bunlar hem ÖDP'nin kuruluş mantığına ters, hem de gençlik hareketini daraltıcı olarak değerlendiriliyordu.

Üniversitelerde parti birimleri

Gençliğin örgütlenmesini sadece üniversite gençliği üzerinden ele alan diğer eğilim ise, üniversitelerde parti birimleri oluşturulmasını savunuyordu. Bu birimlerin üzerinde oluşturulacak merkezi bir organ da öngörülüyordu. Üniversite gençliğinin dışında kalan gençlerin ise partinin gençlik komisyonlarında yer almaları gerektiği savunuluyordu. İkinci günkü tartışmalar daha çok Üniversite Öğrencileri Koordinasyonu üzerinde yoğunlaştı. ÖDP'li gençlerin Koordinasyon içerisinde yer almaları gerektiği ve koordinasyon ile partinin ilişkisini kurmak amacıyla Özgürlük Dayanışma Forumu veya Özgürlük Dayanışma Platformları oluşturulması gerektiği konusunda ağırlıklı bir eğilim oluştu. Bu görüşler etrafında divana 145 imzalı bir öneri metni sunulurken, öte yandan 67 imzalı bir başka metinde üniversitelerde Özgürlük Dayanışma Platformları kurulması öneriliyordu. Bu platformlar, bağlayıcı kararlar alabilecek birim örgütlenmeleri olarak öngörülüyordu. Ayrıca bu platformların iller ve Türkiye düzeyinde merkezileştirilmesi de öneriliyordu. ÖDP Türkiye Gençlik Forumu yapılan tartışmaların ardından katılımcıların ileri bir tarihte tekrar bir forum örgütlenmesi kararıyla sona erdi. Forumun sonuçları önümüzdeki haftalarda Ankara gençliği tarafından yazılı olarak yayınlanacak.

'Meşhur olursak, köyümüze dö

İstiklal Caddesi'nde geceli gündüzlü ayakkabı boyacılığı yapan Mesut'un hayatı "değişti." O artık sokaklarda boyacılık yaptıktan sonra doğru eve gidiyor. Diğer boyacı çocuklara fazla takılmıyor, selpak satan arkadaşlarıyla her gün uğradığı yerlere uğramıyor. Arkadaşlarına "Ben artık çok fazla sokakta olmayacağım oğlum" diyor.

Hacer YILDIRIM

Gazetelerde, geçtiğimiz günlerde ANAP Genel Başkanı Mesut Yılmaz'ın, ayakkabı boyacılığı yapan adaşıyla çıkan fotoğrafı Küçük Mesut'u meşhur etmişti.

Ayakkabı boyacılığı yapan 6 yaşındaki Mesut Yılmaz'a ANAP lideri Mesut Yılmaz "Senin annen ANAP'lı mı" diye sormuş, Küçük Mesut da Yılmaz'a 'Hayır Siirtli" yanıtını vererek, ANAP liderini kahkahalara boğmuştu. Bu kahkaha, Küçük Mesut'un eğitimiyle ilgilenilme kararını verdirtti. Diğer çocuklara da "meşhur olma" yolunu öğretti.

İstiklal Caddesi'nde gece gündüz ayakkabı boyacılığı yapan Mesut'un hayatı "değişti." O artık sokaklarda boyacılık yaptıktan sonra doğru eve gidiyor. Diğer boyacı çocuklara fazla takılmıyor, selpak satan arkadaşlarıyla her gün uğradığı yerlere uğramıyor.

"Ben artık çok fazla sokakta olmayacağım oğlum" diyor arkadaşlarına. Mesut kendi geleceğini "kurtulmuş" sayıyor. Arkadaşları ise Mesut için "artık gözü açıldı" tabirini kullanıyorlar.

Mesut'un arkadaşı Tarık, "Mesut artık hiç buraya gelmez, onun gözü açılmıştır. Gözü açıldı... Para yüzü görünce... Mesut Yılmaz ona istediği şeyi vermiş. Mesut'a para lazım olunca o hemen veriyor. Kitap da alıyor, defter de, bir zengin kazağı almış ona, telefonu da var, imzalı resmi de var" diyor.

Karar almışlar İsimlerini değiştirecekler

Küçük Mesut'un selpak satan arkadaşları da karar vermişler, isimlerini değiştireceklermiş. Bu kararı almalarındaki tek neden, bir an önce "menşur olup ardından zengin olmak". Onlar

İstiklal Caddesi'nin ayrılmaz parçası bu çocuklar her an her yerde karşınıza çıkabilir, size "Selpak ister misiniz" diye sormazlar. Öyle ısrar

için bunun tek yolu önceden selpak satıp zengin olmakmış, buna şimdi de isimlerini ünlülerin isimleriyle aynı yapmak eklenmiş. Yaşamları Mesut'tan önce ve Mesut'tan sonra olarak değişmiş.

Bu yüzden isimlerini değiştirmeye karar veren çocuklardan 11 yaşındaki Tarık ismini en kısa zamanda Necmettin Erbakan, 10 yaşındaki Halil Bülent Ecevit, 10 yaşındaki Tekin Süleyman Demirel, 5 yaşındaki Leyla da Tansu Çiller diye değiştirecek.

Memiş 4.5 yaşında selpak satan çocukların en küçüğü; konuşması zor anlaşılıyor, ama içlerinde en çok o selpak satıyor. Memiş, ismini değiştirmek istemiyor, onun şimdilik tek istediği bisiklet. İsmini ancak bisiklet sahibi olacaksa, "Bisiklet" diye değiştirebilirmiş. Memiş'in arkadaşlarından bir farkı da herkes 10 bin liraya selpak satarken, Memiş 15 bin liraya satıyor. Hem de bunu arkadaşlarının yanında yapıyor.

'Bitirmek için kollara, bacaklara yapışıyoruz'

"Polisler geldi, Hortum Süleyman bizi gördü.oli dedi ki 'Gidin onları yakalayın'. Polisler drel selpaklarımızı aldılar. Eve gidince dayak yiceğ 'Niye selpaklarınızı aldırdınız' diye sorup m dövecekler. Sen benim abimi tanımazsı'

ederler ki, selpak almak zorunda kalırsınız. Bacağınıza, kolunuza yapışırlar. Yollarda insanların koluna, bacağına yapışmalarının tek nedenini "selpakları bir an önce bitirmek" diye açıklıyorlar.

Satmak zorundalar; birincisi ailelerine bakmak için, ikincisi de zengin olup bisiklet almak için... Hayalleri zengin olmak, selpak sata sata belki, ilerde Sabancı amcaları gibi fabrika açmak. Bu fabrikanın da selpak fabrikası olmasını istiyorlar. Bunun yolu da Beyoğlu'nda gördükleri herkesin koluna, ayağına yapışmaktan geçiyor.

Şimdilerde düşleri, 'menşur' olmak

Şimdilerde düşlerinde meşhur olmak var. "Selpak sata sata da zengin oluruz, ama bir başbakan bizi bulsa daha çabuk menşur oluruz" diyorlar.

Mesut gibi...

Meşhur olan kardeşi Mesut'la ilgili 10 yaşındaki Tekin, "Mesut, Ankara'da ağlamış, uçaktan korkmuş. Bakan anneme 'Neden gönderdiniz' diye kızmış. Annem de ağlamış. Tarık, Tekin'in sözünü kesiyor; "parayı görünce sevindiniz, oğlum." Tekin, Tarık'a kızgın bir ses tonuyla "Sevinmediler oğlum. Parayı biz yemeyeceğiz. Mesut Yılmaz, kardeşim için verdi. Tarık ısrarlı "Gözünüz açıldı oğlum bir kere."

Tekin kardeşi Küçük Mesut'un kazağına hayran: "Geçen gün kardeşim Mesut Yılmaz'ın aldığı zengin kazağını giymiş. Tanımadım onu. Yüzümü yılm. mu diye. Oydu..."

Düşleri de düş

Selpakçı çocuklar düşlerinlatı düşe giriyorlar:

Tarık- Bisikletim, arabam,ıme zu, evim, bahçemiz olmalı..rüm olsaydık...

Tekin- Köyde bunları bilrdul

Tarık- Bir tane Tekinler'injkle dı, hepimiz ona biniyorduk.

Tekin- Zengin olmak istiyn. k olamazsam, selpak satacağınıyü de çalışacağım, çalışa çalışagin ğım... Sonra köye gideceğim

Tarık- Bisikletimiz olsa dayi satarız.

Halil- En çok doktor olmatiyo Bir de köye dönmek. Oradanizi den yapmak istiyorum. Bir ahçe olursa. Bir daha da buraya geyiz

Leyla- Ben de dohtor olmstiyo

Memiş- Ben selpak satacal.

Annem ölünce kendi başını yıkadı

Tarık'ın doktor olmak isteinin

da annesinin ölümü yatıyor.ık'ın si köyde ölmüş, Babası tarlçalışı annesi babasına yumurta pişiş. O çok hastaymış. Babasına piği yu yı götürmüş. Eve dönmüş. E yalı çok ağrı çekmiş, sonra da yz baş müş. Babası, annesini dahaı dok götürmüş, ama doktor onunk fa gilenmemiş.Tarık, annesinin gün sına çıkacağına inanıyor, buncını anlatıyor:

Köylerini özlüyorlar. Bir an önce köye dönmek istiyorlar. Orada bu kadar çok çalışmadıklarını çok arkadaşları olduğunu, gece değil gündüz top oynadıklarını anlatıyorlar.

, bisiklet alıp,
ner miyiz?’

m. Mesut
latırken
zme havu-
ümüzde
rduk.
kleti var-
m. Meşhur
üyüyünce
ıgın olaca-
iyi selpak
tiyorum.
mızı yeni-
ahçemiz
eyiz.
stiyorum.
n.

sinin altın-

olislere
geüp
çeğiz.
onra
ı”

Tık'ın anne-
dı çalışırken,
ımış. O sırada
ni gi yumurta-
ıle yalnızmış,
ız başına öl-
ice doktora
çok fazla il-
bir gün karşı-
ıncını şöyle

“Benim annem ölünce doktor ona bakmamış. Öldüğü gün yalnız olduğu için, annem ölünce kendi başını kendi yıkamış; evet evet öldükten sonra kendisi yıkamış. Köyde Diyarbakırlı Fırat Abi var, o söyledi bana. Fırat Abi bizi çok sever, bana dedi ki, ‘Anneniz ölünce kendi başını yıkadı. Bu yüzden ölmedi. Anneniz bir gün karşınıza çıkacak’ dedi. Ben de inanıyorum. Annemi göreceğim bir gün... Bir sene içinde iki tane de dayım öldü... Aynı yılda üç kardeş öldüler. Bilmiyorum niye?”

‘Şimdi anladım, yalandan ağlamıyorum’

Tarık'ın günlük kazancı 250-500 bin lira arası. “Ama özel müşterim var Diyarbakırlı, o bana 250 bin lira, bazen 1 milyon lira veriyor. Bir tane selpak alıyor, bazen almıyor bile. İki-üç haftada bir gelip uğruyor bana. Beni seviyor.” Diğer çocuklar da günde 250 bin ile 500 bin lira arasında para kazandıklarını söylüyorlar. Bazı günler, sabahın 04.00'üne kadar çalışıyorlarmış, o zaman kazançları daha fazla oluyormuş. Sabaha kadar çalıştıkları bir gün 4 milyon lira kazanmışlar... Geç saatlere kadar kaldıkları zamanlarda yanlarına toplarını da alıyor, İstiklal Caddesi'nde sabaha kadar top oynuyorlarmış.

Tarık “Bazı arkadaşlar ‘paramız çalındı’ diye ağlayıp para istiyorlar. İnsanlar da acıyıp onlara para veriyor. Yalan söylüyorlar. Eskiden ben de öyle yapardım. Ama şimdi anladım” diyor. “Neyi anladın” diye sorunca, bunun numara olduğunu, dilencilik olduğunu söylüyor, “artık yalandan ağlamıyorum” diye ekliyor.

Ne zaman ağladığını soruyorum: “Selpak satamayıp dayak yiyince, gerçekten ağlıyorum.”

Bisiklet her şeyi çözecek

Çocukların hepsi Siirtli. Mardinli selpakçı çocuklardan bir kere dayak yediklerini söylüyorlar. Nedeni de aynı bölgede selpak satmak. Sonra selpak satarken başlarına gelenleri anlatıyorlar. Bir gün gazeteciler, onları duvara çıkarıp fotoğraflarını çekmişler. Ama, hiç para vermemişler. Turistler bir kere onlara 1'er milyon lira vermişler, o günü hiç unutmuyorlar. Meyhane, pavyon sahipleri de onlardan çok selpak satın alıyorlarmış. Tinerci çocuklardan hiçbiri ile arkadaşlık kurmadıklarını, korktuklarını söylüyorlar.

Sık sık bisikletten bahsediyorlar, konuşma aralarında hep ‘bir bisikletimiz olsa’ diyorlar. Bisikletleri olursa onlara göre bütün problemleri de bir çırpıda çözülecek.

“Paramız olsaydı çalışmazdık, altımıza birer bisiklet alıp, köyümüze giderdik, arkadaşlarımızı bisiklete bindirirdik” diyorlar.

‘Köyde gündüz top oynardık’

Köylerini özlüyorlar. Bir önce köye dönmek istiyorlar. Orada bu kadar çok çalışmadıklarını, çok arkadaşları olduklarını, gece değil gündüz top oynadıklarını anlatıyorlar.

Köylerine hemen gidememelerini ise şöyle anlatıyorlar: “Köyler bozuldu. Köyde şimdi kimse yok. Savaş başladı, köyler çalışmıyor artık. Köyler yeniden çalışırsa yani düzelirse, babam bizi götürecek. Oraya gideceğiz, ata bineceğiz, bizim güzel bir atımız vardı. Ben o atla en uzak köylere bile giderdim, oğlum. Ahmet'lerin atlarından daha iyi koşardı. Hiç beni sırtından atmadı” diyor Tarık.

‘Erbakan'ın adamları şeker aldı’

Tarık'ın bir de köyde Erbakan'la anısı var. Belki de bu anı yüzünden Erbakan'ın kendisini yanına almasını istiyor. Gerekirse bir süreliğine de olsa bunun için ismini Erbakan diye değiştirecek.

Erbakan'ın köylerine geldiği günü ve Erbakan'ın adamlarını anlatıyor Tarık:

“Bir gün Erbakan geldi köye. Onun iki tane adamı vardı, bizi bakkala götürdü, şeker aldı bize. Onları, camiye götürdük gezdirdik. Erbakan'ın da elini öptük. O da bize para verdi. 50 bin lira ve şeker alınca, bütün çocuklar, onların yanına koştu. Ben babama koştum, ona ‘Erbakan bana şeker verdi’ dedim. Annem yoktu o zaman ölmüştü.

Ben Erbakan'ı istiyorum, Erbakan daha zengin çünkü. Mesut Yılmaz bizi artık almaz, çünkü Küçük Mesut gibi çok çocuk var, anladı artık.

Söz yine dönüp dolaşıp politikacılardan açılınca bir çocuk da Apo'yu sevdiğini söylüyor. Ve bir anısını anlatıyor:

Köyümüzü yakacaklardı. Apo askerleriyle geldi, köyü yakacak bütün teröristleri kovdu. Onlar da çekip gittiler. Biz de kurtulduk. Apo askerlerini çağırmasaydı belki de biz çoktan ölecektik oğlum.” Köylerinden söz edilince özlemleri büyüyor:

“Köyler yavaş yavaş düzelince, açılınca yollar, hepimiz yine köye gideceğiz.”

‘Türk kızına, Kürtçe su getir, desen anlamaz’

Sıra hoşlandıkları kızlara geliyor. Tarık, okuldaki kızlardan hoşlanıyor, ama köydeki kızların daha iyi olduğunu söylüyor ve açıklıyor:

“Kürt kızları daha iyi... Kürt kızla evleneceğim. Türk kıza babam dese ki su getir, o Kürtçe bilmediği için anlamaz. O yüzden Kürt kızıyla evleneceğim büyüyünce. Onlar Kürtçe biliyorlar. Buradaki kızlar bilmiyorlar, ne dersen anlamazlar. Kürtçe bilseler sorun değil, ama...”

Halil de aynı şeyleri söylüyor, ama okulunda Türk olan bir kız varmış, ondan çok hoşlanıyormuş. “Çok sessiz bir kız, az konuşuyor. O yüzden seviyorum onu” diyor. Çocuklarla sohbet ederken içlerinde en az konuşan da Halil. Arkadaşlarının konuşmalarını dinliyor, onayladığı zaman başını yere doğru, onaylamadığı zaman yukarı sallayarak sohbete katılıyor. Meşhur küçük Mesut'un kardeşi Tekin de Kürt kızlarını, en çok da köylerindeki kızları özlüyor. Kürt olduğu için bazı çocukların kendisiyle dalga geçtiğini anlatıyor. Kürtçe konuştuğu zaman daha fazla dalga geçiyorlarmış. Bir gün de giydiği kazakla dalga geçmişler, ağlayarak eve gitmiş.

Tarık, Tekin, Halil Müslüm Gürses'i çok seviyorlar. Çok acıklı parçalar söylediği için.

5 yaşındaki Leyla, “Bebeğim benim” şarkısını söyleyen Mahsun Kırmızıgül'ü seviyor. Onu sevmesinin nedenini açıklayamıyor. Gece yarılarına kadar selpak satan Leyla 5 yaşında.

> ***Tarık, ismini en kısa zamanda Necmettin Erbakan, 10 yaşındaki Halil Bülent Ecevit, 10 yaşındaki Tekin Süleyman Demirel, 5 yaşındaki Leyla da Tansu Çiller diye değiştirecek.***

‘Polis selpağımı alıyor, abim beni dövüyor’

Geçen hafta İstiklal Caddesi'nde selpak satarken çocukların selpaklarına polisler el koymuşlar. Daha önceden boyacılık da yapan çocuklar: “O zaman da zabıtalar ve polisler boyacı sandığımızı alıyorlardı” diyorlar. Polisin selpaklarına el koyduğu günü anlatıyorlar: “Selpak satıyorduk, polisler geldi, Hortum Süleyman bizi gördü. Polislere dedi ki ‘Gidin onları yakalayın.’ Polisler de gelip selpaklarımızı aldılar. Eve gidince dayak yiyeceğiz. ‘Niye selpaklarınızı aldırdınız’ diye sorup, sonra dövecekler. Sen benim abimi tanımazsın.”

Tarık, bu sözlerden sonra boyacılık yaptığı dönemlerde başına gelen bir anısını anlatıyor:

“Bir gün bir adam geldi yanıma, ‘ayakkabı boyatacağım, ama şu ara sokağa gel’ dedi. Gece yarısıydı, ben hemen anladım ne yapacağını, adamın ayağına sandığı vurup kaçtım.”

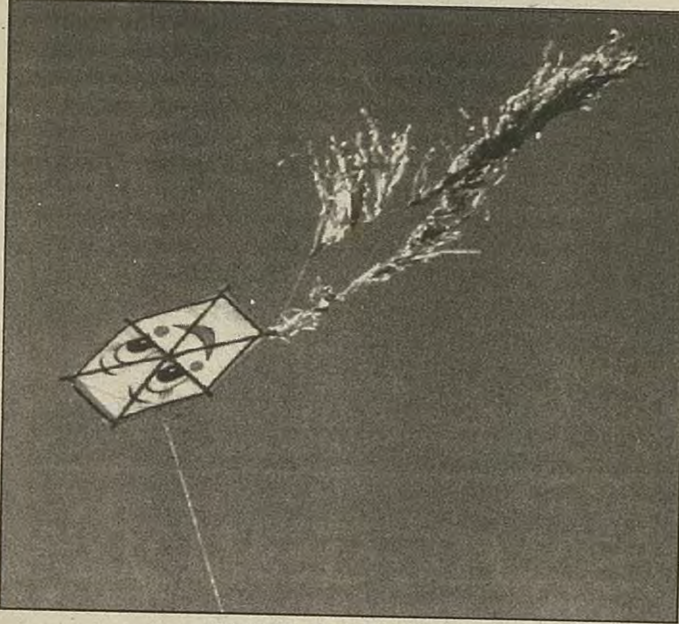
Göç onlara daha fazla çalışmayı öğretmiş

Köylerinden İstanbul'a göç ettikten sonra geçimlerini sağlayabilmek için gece yarılarına kadar selpak satmak zorunda kalan bu çocuklar her türlü tehlikeyle karşı karşıyalar. Göç eden bazı Kürt çocukları ise yoksulluktan okula dahi gidemiyorlar. Burada daha fazla, daha fazla çalışmayı öğrenmişler. Çalışarak zengin olacaklarına inanıyorlar. ANAP lideri Mesut Yılmaz'ın arkadaşları küçük Mesut Yılmaz'la yakından ilgilenmesinden sonra meşhur olmayı öğrenmişler. Şimdilerde kafaları “meşhur olmak”la karışık.

Kafalarını karıştıran bütün başbakanlara soruyorlar: **“İsmimizi değiştirirsek, meşhur olursak, bisiklet alıp, köyümüze döner miyiz?”**

Örnek bir çalışma: Azınlık Hakları İzleme Komisyonu...

İzlemeye devam ediniz...

SONSUZ VE ÖBÜRÜ

en değerli vakitlerinizi bana ayırdınız
sağolunuz efendim
gökyüzünün sonsuz olduğunu bana öğrettiniz
öğrendim
yeryüzünün sonsuz olduğunu öğrettini öğrendim
hayatın sonsuz olduğunu öğrettiniz
öğrendim
zamanın boyutlarının sonsuzluğunu
ve havanın bazan kuşa döndüğünü öğrettiniz
öğrendim efendim
ama sonsuz olmayan şeyleri öğretmediniz efendim
baskının zulmun kıyımın açlığın
bir yerlere kıstırılıp kalmanın susturulmanın
aşk mutluluğunun ve eski hesapların
aritmetiğin bile
bunları bulmayı bana bıraktınız
size teşekkür ederim

(Turgut UYAR)

Sezai SARIOĞLU

İnsan hakları mücadelesine ve İHD'nin teorik/pratik zemine dair tartışmalar, "elde var"lar ve "elde yok"lar tartışmasıdır. Geçmişte biriktirilen teorik ve pratik olguların bugüne ve geleceğe aktarılması, ancak "elde var" olanların bilgisine sahip olmakla mümkündür. Bu ise, tarih bilincinde içkin olan, "insan hakları bilgisi ve bilincinin" varlığı ile ilgilidir.

İnsan hakları mücadelesinin, İHD'den daha büyük bir toplam olduğunu bilmek, İHD'yi içeriden ya da "dışarıdan" eleştirmekten rahatsız olmamak gerekiyor. SÖZ'ün geçen sayısında da yazdığım gibi, "sorun olarak İHD'yi, olgu olarak İHD'yi" bizim hikayemizin parçası olarak ele almak ve tartışmanın özünü kavramak gerekiyor. Eğer İHD bir "ümitsiz vaka" değilse, olmamalıysa her şeyden önce içindeki ve "dışındaki" potansiyeli harekete geçirmesi gerekir. Bunun yolu ise böyle bir hayatla ilişki kurmayı bilmekten geçiyor. Şimdiki zaman "körleşmesi"nin doğrudan sonucu olan "İHD Güzellemesi"nden özellikle kaçınmak gerekiyor.

İHD'ye bakanlar, bu zeminde bazı örnek çalışmaların da gerçekleştirildiğini görebilirler. Ocak 1994 tarihinde kurulan, İHD İstanbul Şubesi Azınlık Hakları İzleme Komisyonu, insan hakları ve İHD tartışmaları bakımından olumlu bir örnek olarak "elde var"lar içinde görülmelidir.

Farklı kimliklerin, farklı kültürlerin bir arada, eşitçe yaşayabilmesi için kamuoyu oluşturmak ve azınlıkların haklarına karşılıklı saygıyı pekiştirmek amacıyla kurulan komisyonun, İHD'nin dışına, hayatın içine doğru bir meşruiyet sağlaması rastlantı değildir. Bu nedenle, azınlık kimliklere, inançlara, kültür ve inanışlara yönelik ihlalleri izleyip, basın açıklaması yapan, rapor, inceleme–araştırma sonuçlarını kamuoyuna mal ederek tepki gösteren, ihlalleri teşhir eden komisyonun, işlevinin üye kazanmanın çok ötesinde olduğu akılda tutulmalıdır.

Belki de sorun, ulusdevlet çerçevesinin, resmi tarihin mağdur ettiği, öteki'lerin, nasıl ele alınması gerektiğine ilişkin pozitif bir kavrayış ve pratiğin mütevazı bir projeyle yürütülmesidir. Komisyon'un daha kurulduğu yılda, 25 Eylül 1995'te, Müslüman olmayan azınlıklara yönelik sürdürülen ırkçı ve insanlıkdışı politikaları dikkate alarak, özellikle de 6–7 Eylül 1955 provokasyonunun yıldönümüne denk gelecek biçimde Ermeni, Rum, Yahudi, Süryani ve diğer Müslüman olmayan azınlıkların katıldığı, bir dayanışma yemeğini gerçekleştirerek, alanına ilişkin moral ve fiziki ilişkiler biriktirerek işe başladığının altını çizmek gerekiyor. Azınlıkları bir araya getiren bu girişim 1995 Eylül'ünde Mecidiyeköy Kültür Merkezi'nde tekrarlandı.

Sorunun, öteki'ni farketmek ve bilgilenmek olduğu da düşünüldüğünde, komisyonun her ay gerçekleştirdiği farklı bir azınlığın konuk edildiği sohbet toplantılarının yeni ve işlevsel bir etkinlik olduğu gerçeği ortaya çıkar. Stella Ovadia'nın "Kadın Olmak ve Yahudi Olmak", Rıfat Bali'nin "Cumhuriyet Döneminde Yahudilerin Durumu", Mıgırdıç Margosyan'ın Ermeniler'i, Mehmet Yaşın'ın "Azınlık Kültürü ve Azınlık Şiiri", Yakup Bilge'nin Süryaniler'i, Ahmet Kırımlı'nın Lazlar'ı, Fahrettin Çiloğlu'nun Gürcüler'i, Ali Çelikbilek'in Çingeneler'i anlattığı bu toplantılar, insan hakları mücadelesi bağlamında sorunun farkında olmanın ötesinde, dar bir dernek çalışmasının ötesine taşırma eğilimi açısından da önemli bir kazanımdır. Keza komisyonun organize ettiği, Boğaziçi Gösteri Sanatları Topluluğu'nun "Kardeş Türküler" konseri de akılda kalan önemli bir etkinlik olarak tarihe geçti...

6–7 Eylül 1995 Sergisi ise, "Utandıran Tarih" adını taşıyordu... Serginin, önemli bir ilgi merkezi olduğu, insan hakları bağlamında resmi tarihe karşı moral ve pratik bir duruş biçimi geliştirdiği, belge, bilgi, ilişki biriktirdiği somut bir gerçekliktir.

Bunlar sadece küçük bir özet...

Elde var'lar ve elde yok'lar... İHD, kendi tarihini, alışkanlıklara ve statüye teslim etmeden, "elde var"larla yola devam etmek ve kendini aşmak zorundadır...

'Davetinize *icabet* edileceğine inanıyorum'

Sezai Arkadaş,

21 Eylül 1996 tarihli SÖZ'de, İHD ile ilgili yazınızı okudum. "Davetinize" pek çok arkadaşımızın icabet edeceğine inanıyorum. Size bu kısa açıklamayı göndermemin nedeni, bilgilenmeniz içindir. Ankara Şubesi ve İzmir Şubesi'nin üye sayısı ile Genel Kurul'a katılan üye sayısı konusunda bilgilendiğinize göre, İHD'nin, "En küçük bir bilginin bile bulunamayacağı bir noktada..." olup olmadığını da test etmek mümkündür. İzmir ve Ankara Şubesi'nin üye sayısını siz bildiğine göre, bir yerlerde herhalde yazılıdır bu. İHD, siz bildiğinize göre, üye sayısını bilebilecek durumdadır. İHD'nin Sezai Arkadaş, hem üye arşivi yasal gerekler nedeniyle vardır, hem de üyelerin yaş, meslek, cinsiyet dökümlerini verecek arşivi vardır. 29 Ekim 1994 tarihli 5. Olağan Genel Kurulumuza sunduğumuz çalışma raporumuzun 75–77 sayfalarında bu ve başka bilgiler delegelerin bilgisine sunulmuştur. Ayrıca derneğin 10. Kuruluş Yılı için hazırladığımız 10 sayfalık tarihçemizde de, 16 bin üyemizin olduğu, bayan üyelerin toplam üye içindeki oranının yüzde 38 olduğu, üyelerimizin yüzde 55'inin 25–40 yaş grubundan olduğu, yüzde 50'sinin üniversite mezunu olduğu bilgileri açıklanmıştır. "Daha büyük bilgilerin kurumu olması gereken İHD'de, üye arşivi yoksa ya da dökümleri yoksa, daha büyük bilgiler de yoktur" diyorsunuz. Öyle bir sonuca varıyorsunuz. Sezai Arkadaş, Dışişleri Bakanlığı bizim aylık raporlarımız için diyor ki; "Bilanço yayınlıyorlar, yalnızca rakamları bildiriyorlar, bu rakamlar kimleri, hangi olayları, ne zaman ve hangi koşullarda gerçekleşmiş olaylardır, hiçbir bilgi yok" diyorlar. Biz de Bültenimizde kimi kez yalnızca bilançoları yayınlıyoruz. Biliyorsunuz ya da bilmek durumundasınız; İHD, 1994 yılı başından bu yana aylık insan hakları raporları yayımlıyor. Bu raporların bilançoları her ay Demokrasi'de ve öncesinde Evrensel'de hiç aksamadan yer aldı. 18 başlık altında ve 20–25 sayfalık aylık raporlarımızda binlerce isim, tarih, kent, köy adları ve tarihleri var. Dolayısıyla raporları biz ay sonlarında oturup, 50, 100, 500 ve benzeri rakamları ilgili başlıklara yerleştirmek suretiyle hazırlamıyoruz. Şubelerden gelen yazılı ve sözlü başvurular, ilgili kişilerin başvuruları, gazete, dergi ve diğer kanallardan gelen bilgiler ilgili klasörlere yerleştiriliyor. Gazete kupürleri kesiliyor, bilgisayarlara depolanıyor. Her gün yurtiçinden ve dışından (basın yayın kuruluşları, elçilikler, ya da ilgili kişiler) ortalaması 5'tir, bizden arşiv bilgisi (olay, kişi adı, tarih vb.) soruyorlar ve bunlar yanıtlanıyor.

Dernekte Basın Dökümantasyon Birimi ve bu birimin sorumluları vardır. Bu birimin 1992 yılından beri cumartesi pazar dahil her akşam dernekte gönüllü olarak hizmet veren yönetim dışında çalışanı, bir profesyonel çalışanı vardır. 18 başlık altında verdiğimiz dökümler kişi, yer, olay bilgilerini içeriyor. Aylık olarak, başka hiçbir kurumda merkezi düzeyde hazırlanmış bir rapor bulamazsınız. İHD arşivi, yine kendisinin kurduğu ve doğal/organik ilişkisinin bulunduğu TİHV ile bir mukayeseye tabi tutulabilir ancak. Her iki kurum, şu anda Türkiye'de en zengin insan hakları arşivine, bilgi bankasına sahip kurumdur. Dolayısıyla daha büyük bilgilerin bulunmadığı imasında bulunmanız, açık bir haksızlıktır. Durumu bir telefonla öğrenmeniz bile mümkündü.

Sezai Arkadaş, 58 şubemiz var ve bunlardan birkaç şubede bilgisayar bulunmaktadır. Sandığınız gibi hemen tümünde değil. Mevcutlar arasında modem bağlantısı konusu ve giderek tüm şubelerin teknolojik donanıma sahip oluşu bizim düşüncemizin işleyiş mantığı ile ilgili bir sorun değildir. Bu, bizim açımızdan aşılmış bir sorundur. Söylediğinizin tersine, İHD açısından para sorunudur.

İHD, teknolojiyi kendi amaçları doğrultusunda kullanabilmek için alt projeye ve insan istihdamına ilişkin projelere sahiptir. Şu an genel merkezde 5 profesyonel elemanı vardır ve bu sayıya süreç içinde ulaşılmıştır. Ayrıca 6 merkez yönetecisi de neredeyse tam gönüllü hizmet üretmektedir. Bu sayılar genel merkez için 2 bin yılında 30 profesyonel olarak düşünülmüş ve bu istihdamı sağlayacak maddi kaynaklar için projeler hazırlanmıştır. Merkezden şubelere doğru teknolojik donanım ve profesyonel çalışma için aynı anda değil, tedrici bir gelişme öngörülmektedir. Çünkü, yukarıda belirttiğimiz gibi, projemizin olmayışından değil, parasal kaynakların harekete geçirilmesi sorununu yaşamaktayız. Sevgiler.

Hüsnü Öndül
İHD Genel Sekreteri

Not: "Siz bildiğinize göre" üzerinden ne öz, ne de biçim tartışması yapılabilir Hüsnü Arkadaş. Herkes tartışmaya....

İnsan hakları mücadelesi ve *İHD* üzerine sesli düşünceler

Emir Ali TÜRKMEN

Her dönem tartışma konuları arasında yer alan insan hakları mücadelesi ve insan hakları örgütlerinin ideoloji ve yapısal durumlarına ilişkin tartışmaları gerekli kılan bir dizi yerel ve uluslararası gelişmeler, İHD'nin içinde bulunduğu durumla daha da anlamlı hale geliyor.

İHD'nin, 5. Olağan Genel Kurul'a giderken örgütün geçmiş on yılı, bugünü ve geleceğine ilişkin farklı yaklaşımların ortaya çıktığı bu momentte tartışmaların bilinçli yürütülmesi, geçmiş yetersizliklerden ve yoksulluklardan sıyrılarak yeniden yapılandırılmasına hizmet etmesi gerekiyor. Önemli olan birbirimizi mat etmek değil, farklılıklarımızı ve dertlerimizi birbirimize anlatacağımız bir sıçrama sürecinin yaşatılmasıdır.

İHD'nin en önemli eksikliklerinden birisi de, "içere içere gidememesi"dir. İlk kuşak İHD'lilerin giderek dernek çalışmalarından kopması, "zamanın gerçekliği" ya da "yaşlıların yorulması" ile açıklanamaz. Sorun biraz da, nitelik ve nicelik olarak çoğalmayı başaramamakla ilgili bir kültürün sonucudur.

Neoliberalizm ve insan hakları

Dünya emperyalizmi, soğuk savaşın sona ermesi, reel sosyalizmin çözülmesiyle beraber, bütün ideolojik aygıtlarıyla "tarihin sonunun" geldiği ve liberal demokrasinin insanlığın yegane seçeneği olduğu hegemonik fikrini örmeye çalıştı. Bunu da insan hakları ve demokrasi söylemi üzerinden yürüttü.

Emperyalizm, soğuk savaş döneminde "düşman sistemi" etkisiz kılmak için bağımlı ülkelerde askeri darbeleri, faşist rejimleri devreye sokmakta kullandığı BM, AT, IMF gibi örgütleri; "tarihin sonu"nu ilan ettikten sonra, bu kez insan haklarını savunan ve kollayan bağımlı ülkelerdeki "sivil toplum" kuruluşlarını besleyen örgütler rolüne büründürdü. Bağımlı ülkelerdeki ezilenlerin mücadelelerini bastırmak, sistem içi bir tepki kılmak amacıyla demokratik kitle ve meslek örgütlerini sokaktan ve mücadeleci bir hattan uzaklaştırıp, yukarıdan aşağıya resmileştirdiği, ufuklarını daralttığı ve kontrol altında tuttuğu bir rotaya sokma çabasındadırlar.

Neoliberalizmin, pandora kutusu açılınca, yeni dünya düzen(sizliğ)i maskesi altında; açlığı, şiddeti, yoksulluğu ve savaşları dünyanın her yanına taşıdığı ortaya çıktı. Neoliberalizm politikalarının bu topraklardaki halkası ise savaş, özelleştirme, yoksulluk ve emekçi sınıfların kazanımlarının elinden alınması olarak yansıdı. Bu söylemin temsilcileri, insan haklarından; geniş yoksul kitlelerin haklarını değil, mülkiyet hakkını, piyasaya katılma ve rekabet edebilmek hakkını anlamaktadır.

Bu düzenden zarar görenlerin örgütü İHD

İHD, 12 Eylül askeri darbesinden sonra toplumsal muhalefetin şiddetle bastırıldığı bir zamanda, insan onurunun sesi olarak kuruldu. İnsana ait her şeyin kirletildiği bir çağda, bu düzenden zarar görenlerin, dayanışmanın, umudun ve barışın meşalesi olmaya çalıştı. On yılın sonunda İHD, birçok kazanımların yanı sıra, insan hakları mücadelesinde geniş bir alanı kapsamak, faaliyet alanını genişletmek ve gündem oluşturmak konusunda yetersiz kaldığı bir sürece girmiştir. Hak mahrumiyetine uğrayanların kendi sorunlarını çözecek örgüt olarak gördükleri İHD, bugün bu noktadan çok uzaktır. İlk yıllar el yordamıyla yürürken, doksanlardan sonra 'nasıl bir insan hakları mücadelesi', 'nasıl bir örgüt', 'nasıl bir çalışma tarzı' üzerine tartışılmaya başlanmış, fakat Yokohama bildirisinden sonra bu tartışmalar kısırlaşmış, üzüm yemekten çok bağcı dövmeye dönüşmüştür. Yakın dönemdeysa İHD, siyaset ve siyasi partilerle ilişkiler üzerine başlayan tartışmalar verimli bir eksende yürütülememiştir.

İHD, geçmiş zaman sürecinde alanlar ve işbölümü üzerinde yükselen kolektif örgüt kimliği kazanamamıştır. Örgütte nicel büyüme çok fazla olmasına rağmen nitel büyüme sıfırdır. Bunda örgütün kendi örgütsel etiğini, mücadele alanını, işlevine ve özgünlüğüne ait politikalar ve ilkeler oluşturamamasının payı büyüktür. Kitlelerin güvenmediği, inanmadığı, kendi bağımsız politikalarını oluşturamayan insan hakları mücadelesi erozyona uğramaya mahkumdur. İHD, yalnızca basın açıklamaları yapan ve kamuoyuna rapor sunan gözlemci ve tesbitçi bir uzmanlar örgütü durumundadır. Çoğulcu ve üretken bir insan hakları mücadelesi alanından uzaklaşan, meşruluğunu mücadele alanından değil, üyelerin yaklaşım tarzından olan bir örgüt ancak dayanışma derneği olabilir.

Bir örgütün demokratikliğinin ölçüsü kuşkusuz programında aranmalıdır. Ancak işleyiş tarzının demokratikliği ve katılımcılığı taşıması da bir o kadar önemlidir. Zira İHD, kendi içinde demokratik işleyişe sahip olmayan, tabanın katılımını önemsemeyen, karar alma süreçlerinde bürokrasiye savrulmuş bir çalışma tarzıyla uzun yol alamaz.

İnsan hakları örgütleri doğrudan iktidarı hedefleyen kurumlar değildir. İnsan hakları mücadelesi, isimsizlerin omuzları üzerinde yükselen bir mücadele olmalıdır. Bugün İHD böyle bir mücadele alanı kazanamadığı gibi, kendi içinde iktidar mücadelesi üreten, ilkeler ve yaklaşım tarzlarından değil, isimler üzerinden bölünen bir noktaya gelmiştir. Bugün var olan egemen değerlere karşı dururken, yaşananlara itiraz ederken resmi ideolojinin oluşturduğu psikolojinin de dışında durmaya çalışmalıdır. Egemen sınıflardan farkımızı, kullandığımız araçlara ve söyleme indirgeyemeyiz. Bizim gerçek farkımız, insanal ütopyamıza en yakın noktada duruşla olanaklıdır. Sorun iktidar olmak değil, iktidarsızlığı becermektir. Eğer bu coğrafyada İHD'ye ihtiyaç olduğunu düşünüyorsak "akıl tutulması"ndan kurtulup, bu örgütü yeniden horlananların, mazlumların, köyü yakılanların, savaş karşıtlarının, devlete parmak sallayanların umudu yapmalıyız.

Örgütün güçlü, ilkeli ve mücadeleci bir rotaya girmesi, öncelikle iç işleyişinde yeniden yapılanması, ideolojik ve etik normlar oluşturmasıyla mümkündür. İnsan hakları mücadelesi, yalnızca ihlallere karşı mücadele eden değil, sorunun sahiplerini mücadeleye katan, verili olanla yetinmeyip yeni mevziler kazanmaya çalışmalıdır. İnsan hakları mücadelesini uluslararası anlaşmalarla sınırlı tutmayan, evrensel normlara eleştirel yaklaşan, mülkiyet hakkını sorgulayan bir çizgi oluşturulmalıdır. Özgürlüğün henüz gerçekleşmemiş ve tükenmemiş içeriğini insan hakları mücadelesine taşımalı, liberal insan hakları yaklaşımıyla teorik pratik eleştiri içinde hesaplaşılmalıdır. Aynı zamanda bu alanın özgünlüğünü kavramayan, İHD zeminini kullanılacak alan olarak gören, siyasal yakınlık ve uzaklığa göre tavır alan pragmatist solla da mücadele edilmelidir. İnsan hakları kavramını, "özgürlük, eşitlik, kardeşlik" temaları temelinde yeniden anlamlandırmaya çalışılan bir hat tutturulmalıdır. Güncel ve global insan hakları sorunları karşısında çifte standartlardan uzak, ilkelerinden taviz vermeyen, militan bir insan hakları mücadelesi yükseltilmelidir. Süren savaş ve şiddet eğilimlerine karşı adil bir barış hakkını, devlet şiddeti karşısında insanın meşru direnme hakkını savunan aktif bir barış örgütü olmalıdır. Bu dünyada ne kadar demokrasi, ne kadar özgürlük ve insan hakları varsa, bu, ezilenlerin ve sömürülenlerin mücadelesiyle kazanılmıştır.

İnsan hakları mücadelesi özgür insanı, özgür toplumu hedeflemelidir. İnsanın özgürleşmesini engelleyen yabancılaşma kurumlarıyla mücadele yürütülerek insanın sonsuz gelişmesi önündeki engeller aşılabilir. İnsan hakları mücadelesi resmi tarihe, egemen ideolojiye ve geleneksel ahlak normlarına karşı politik bir hat tutturularak etik ve felsefi bir yönelime oturmalıdır. Yaklaşan genel kurulda İHD saptanan durgunluğun ve tıkanıklığın aşılması, insan hakları mücadelesinin ancak sorunun sahibi olan geniş kitlelerin hareketiyle kazanılacağı gerçeğinden hareketle, geniş katılımı özendirip güvenceye alınması, çoğulcu, üretken ve demokratik bir model geliştirilmesiyle mümkündür.

Şöyle ya da böyle *Zeki Müren'i* herkes sevmemiş miydi?

Baki kalan bu kubbede hoş bir seda imiş...

Baki KOŞAR

Türkiye'nin fenomeniydi. "Mazbut" ve bazı "değer"lerine pek bağlı olduğu varsayılan Türkiye halkını o kadar çok şaşırttı ki, bu "kabuğunu yeni yeni kırmaya başlayan" halk (!), yine "şahane saflığından" olsa gerek, onu çok farklı buldu, çok değişik algıladı. Bu son derece kendine özgü, şaşaalı, nev-i şahsına münhasır zatı, adı her anılışında müstehzi bir gülümseyişle de olsa pek sevdi.

Allah var, muhteşem sesi, muhteşem yorumuyla birlikte "farklılık"larıyla da girdi Türkiye toplumuna. Şırnak'taki bir Kürt vatandaşı da yanı başında sık sık patlamasını kanıksadığı bombaların sesi altında onun sesini dinledi. Hatta Güneydoğu'daki bir söylenceye göre Paşa'nın en çok sevdiği ses sanatçılarının başında ünlü Kürt halk ozanı Şivan Perwer geliyormuş. Paşa, güya bir söyleşide "Şivan Perwer'in sesine hayranım. Mükemmel bir ses" demiş. Bilirsiniz, halklar bir "hit" için, bir "star" için çeşitli söylenceler üretmeye, kendileriyle onu birbirine yaklaştıran trükler yaratmaya pek meraklıdırlar. Gelgelelim Kürtler, bu "aykırı" ve "muhteşem" kişiyi niçin sevdiklerini bir bakıma rasyonalize eden bir söylence olduğu için mi ürettiler bunu? Bir gerekçe, bir neden olduğu için mi yani, bilinmez... Kemençenin ritmik melodisini bin metreden de olsa duyduğunda dayanamayıp oynamaya başlayan Karadeniz'deki bir laz vatandaşı da... Yani herkes sevdi onu bir şekilde. Sağcısı da, solcusu da, islamcısı da, Yeşil'i de, ev hanımı da en yüksek düzeydeki bürokratı da...

Allah var, muhteşem sesi, muhteşem yorumuyla birlikte "farklılık"larıyla da girdi Türkiye toplumuna. Şırnak'taki bir Kürt vatandaşı da yanı başında sık sık patlamasını kanıksadığı bombaların sesi altında onun sesini dinledi. Hatta Güneydoğu'daki bir söylenceye göre Paşa'nın en çok sevdiği ses sanatçılarının başında ünlü Kürt halk ozanı Şivan Perwer geliyormuş.

Öyle böyle sevdik onu!

Türkiye'nin sosyo-kültürel ve sosyo-politik koşullarında son derece "aykırı" olan ve üstelik de bu "aykırılığı"nı görsel anlamda da olsa çekinmeden, açıkça yaşayan Müren hiçbir zaman cinsel kimliğini sözle ifade etmedi, "Evet, ben eşcinselim" demedi. Zaten medya da birkaç küçük girişim dışında bunu çok fazla sansasyon konusu etmedi. Çünkü o bir devdi. "Sanat Güneşi"ydi. Dokunulmazlığı vardı. Bu anlamda "deklare bir eşcinsel"di aslında.

"Eşcinsel misiniz?" şeklindeki bir soruya, o kendine özgü şen, içten, gevrek kahkahalarıyla karşılık veriyordu: "Efendim, sanatçı her türlü renkten istifade etmesini bilen, çok yönlü, çok farklı bir şahsiyettir..."

İşte bu kadar!

Hakkını aramak gibi bir medeni cesarete bile sahip olamayacak kadar sinik, ürkek, okumamış, sıradan bir eşcinsel, bu iki yüzlü heteroseksist toplumun sayısı azımsanamayacak orandaki bireyleri, kurumları ve grupları tarafından aşağılanıp her türlü eziyete, işkenceye maruz bırakılırken, o ise arka planı sayısız "müptezel ayrıntı"yla örülü olduğunu çok iyi bildiğimiz (kendisine çok yakın kimi gay ve travestilerin ağzından işittik bunların çoğunu) eşcinselliğini düpedüz "paşa paşa" yaşadı.

Belki de bu yüzden Türkiye halkı, onu daha kolay sevdi, daha kolay benimseyip "Paşa"lık ünvanıyla payelendirdi. Eğer o da yığınla "sokak eşcinseli" gibi cinsel kimliğini deklare etmiş olsaydı, belki bu kadar kolay olmayacaktı bu.

Şimdi diyeceksiniz ki, "Bülent Ersoy da deklare, ama halk onu da çok seviyor?" Evet, ama Bülent Ersoy, ne de olsa bir "kadın (!)" artık. Burası da -sıkı bir tartışma konusu olsa da!- heteroseksüel egemen bir ülke henüz. Ayrıca, dikkatinizi çekerim, Zeki Müren denince insanlar o kadar da "alaylı", "manalı" bir tavır takınmıyorlar, ama söz konusu Bülent Ersoy olduğunda dar bir azınlık dışında hemen herkes "sırıtıyor", isminin yanına getirdikleri "Abla" sıfatını -özellikle "erkek (!)"ler!- altını kinayeli bir edayla çizerek, sırıtarak telaffuz ediyor. (Çelişkili bir ülke zaten Türkiye; ünlüyseniz, paranız varsa, güçlüyseniz ne olduğunuza bakılmıyor bile!..)

Asker oldum piyade/ Bugün gönlüm ziyade...

Mirasının hatırı sayılır bir bölümünü de bu yüzden mi bağışladı Mehmetçik Vakfı'na acaba?... Farkında mıydı ne yaptığının? Kendisi de askerlik yapmıştı. Bir eşcinselin askerde ne kadar korkunç koşullar altında yaşamak zorunda olduğunu bile bile hangi akla hizmet edip de böyle bir gaflette bulunmuştu kimbilir!.. (Uzlaşmacıydı, devletçiydi, ideolojik bir nitelikten uzak da olsa sağcıydı.)

Türkiye halkını sarsan, şaşırtan (tabii, böyle yaptığı için iyi de eden!) birçok yeniliğe, birçok ilke imza attı. Halkı şoke etti. (Bazı yargıların değişebilmesi için böyle şoklar gerekiyordu aslında!) Mini şort, yüksek topuklu ayakkabılar, transparan, rengarenk kostümler, röfleli saçlar, koyu makyajlar... Bunların hepsi, bir erkeğe mahsus şeyler olunca Türkiye gibi bir ülkenin genel geçer mantalitesini sarsması, dumura uğratması doğaldı tabii!..

Alıştırdı ama herkesi. Herkesin kanıksamasını bile sağladı. Adı her anılışında kalpleri bir şeyler yokladı. Demek ki insanların gönüllerinde gerçekten çok derinlerde yer etmeyi başarmıştı. (Benim de içim titrer bir şarkıyı ondan dinlediğimde. Kendine özgü içli, titrek, hüzünlü, derinlikli sesi benim de yüreğimi sarıp sarmalar hemen. En sıradan bir şarkıyı bile onun sesinden, onun yorumundan dinlediğimde bir hüzün kuşatır hemen içimi. Birileriyle, bir şeylerle ilgili bir anılar silsilesi zincirleme gelir geçer gözlerimin önünden; sisli, yoğun, alacalı... 1962'den 1970'e kadar süren "Belki çok bencilce olacak, fakat varsın olsun, sanki bir Şems-i Tebrizi ile Mevlana aşkı gibi bir aşktı. Tamı tamına sekiz sene boyunca, elele göz göze, hiç yatak odasının yolunu tutmadan öylesine büyük, öylesine derin yaşadığım bir aşktı. Sonra beni unutabilmek için bırakıp gitti uzaklara, ama unutamadı. Diyar diyar dolaştı, gezdi, unutamadı. En son Türkiye dışında olduğunu öğrendim bir arkadaşından. Bir daha da görmedim" diye anlattığı en büyük aşkı için yaptı bütün bestelerini belki de. Onca şarkıyı onun için söyledi belki de, onca türküyü onun için yorumladı. Sesinin böylesine titrek, böylesine içli, böylesine derinlikli çıkmasının nedeni de oydu, sesini besleyen, pişiren onun aşk ateşiydi belki de, kimbilir...)

Müzik onun her şeyiydi. Müzikle yaşadı, müzikle de öldü zaten.

TRT'ye de bu yakışırdı!

Fakat bu ani ölümde TRT'nin gözardı edilemeyecek büyük ihmalleri, hataları olduğunu kesinlikle vurgulamak gerekiyor. Bir kere adamın ne kadar hassas, riskli bir sağlık durumu olduğu herkesçe bilinen bir gerçekti. Öyleyken sen kalk, adamı üç saatlik bir karayoluyla tangır- tungur uzun zamandır bir bakıma inzivaya çekildiği, gönüllüsü olduğu Bodrum'daki evinden İzmir'e getirt, üstüne üstlük hiçbir sağlık tedbiri de alma!.. Ne popstar Ajda Pekkan ile Türk Sanat Müziği sanatçısı Muazzez Ersoy ile söyleşi yapacağı TRT'nin İzmir/Fuar'daki stüdyosunun içinde, ne stüdyonun dışında, ne de getirildiği aracın içinde doktor vardı. Hiçbir sağlık önlemi alınmamıştı. (Nitekim acilen çağrılan doktor ve ambulans, olaydan ancak 5 dakika sonra gelebilmişti.) Zayıf kalbinin kaldıramayacağı kadar aşırı heyecanlanmasına yol açan 45 yıl önce Türkiye'ye sesini ilk duyurduğu mikrofonun kendisine hediye edilmesinden önce TRT Genel Müdür Yardımcısı Altan Kınalı'nın "söylev"i de epey uzun sürdü. Oysa kalbinden rahatsız olan sanatçının uzun süre ayakta durması, yorulması, terlemesi, heyecanlanması kesinlikle yasaktı. Bütün bunlar, korkunç ihmaller, korkunç hatalar, skandal denecek boyutta yanlışlar!..

Sonuçta, sesini ilk kez TRT stüdyolarında duyurdu, son kez de öyle... Her şey bir yana, bir "sanatçı" olarak sahnede ölmüş oldu yine de... (Beşiktaş-Molenbeek maçı vardı o sırada. Toplum, toplumsal bir histeriyle izliyordu yine bu maçı da. Derken bu histeriye aniden onun ölüm haberi eklendi. Tuhaf bir duyguydu; inanasım gelmedi nedense. İnanmak istemediğim için. Daha birkaç gün önce, yıllardan sonra Bodrum'daki evinin kapılarını açtığı TRT ekranında o kadar yaşam dolu, o kadar coşku dolu, sapasağlam görünüyordu ki oysa... Şok ve burukluk ansızın, birden hücum etti yüreğime. "Zeki Müren öldü mü!.. Ciddi mi!.. İnanılmaz, öldü mü gerçekten!..") Sarsıcı haber, kanı pıhtılaşıp üzerinden biraz zaman geçtikten sonra somutluğu kavranılabilir bir yara gibi ertesi gün daha da kesinleşti: Zeki Müren gerçekten ölmüştü. Artık dört bir yandan onun doğa vergisi sesinden şarkılar yükselerek akan kana usul usul, hüzünlü hüzünlü eşlik ediyordu...

Bu yıl 70'incisi yapılan şenliği iki milyona yakın kişi ziyaret etti

ÖDP, L'Humanité şenliğindeydi

Mehmet Emin SERT

Fransız Komünist Partisi'nin günlük gazetesi L'Humanite'nin üç günlük şenliğine katılanlar arasında bu yıl Özgürlük ve Dayanışma Partisi de vardı. 1930 yılından bu yana -Nazi işgali yılları hariç- sürekliliğini sürdüren bu şenlik, 1972'den bugüne Fransa'nın ünlü kızıl belediyelerinden Courneuve'nin aynı adı taşıyan büyük parkında yapılıyor.

Şenliğin yapıldığı alanın büyük bir bölümü uluslararası kuruluşların standlarının yer aldığı "Cité Internationale"ye (Enternasyonal Şehir) ayrılmış. Burada dünyanın birçok ülkesinden gelen komünist, devrimci, ulusal kurtuluşçu parti, örgüt ve basın kuruluşlarının standları yer alıyor. Şenliği önceki yıllar bilenler, bizim için bu haliyle bile görkemli olan bu "Enternasyonal Şehir"in, "sosyalist ülkeler"in ayakta olduğu zamanki görkemini anlatıyorlar. Bugün ise şenliğin bütününde olduğu gibi, uluslararası bölümde de standı çok büyük olmasa da ilgi odağı hala Küba. Çin Halk Cumhuriyeti standı da sitenin tam ortasında, hem büyüklüğüyle, hem de gösterişiyle ilgi çekiyor.

Şenlikte Türkiye orijinli kuruluşlar da giderek artıyor. '90'lı yıllara kadar şenliğe -sosyalist dünyadaki resmi görüşün bir yansıması olarak- Türkiye'den yalnızca "TKP" katılırmış. Ama daha sonraki yıllarda diğer siyasi örgütlenmeler ve sosyalist partiler de katılmaya başlamış.

Bu yıl "Cité Internationale"deki standlara ait resmi listede Türkiye bölümünde resmen örgüt sayısı 4'e yükselirken, fiilen ise 5 olmuştu. İP ve KSP standları varlığını sürdürürken, BSP ise oluşumuna katıldığı ÖDP'ye yerini bırakmıştı. Dördüncü standı da Mayıs '96'da kurulduğu bildirilen "Partiya Sosyalist Yekitiya Kürdistan" (PSYK) oluşturuyordu. Şenlik komitesiyle yazışmalarının gecikmesi nedeniyle listede yerini alamayan HADEP, şenliğe yetişiyor "Türkiye" listesindeki beşinci stand olarak yerini alıyordu. Ayrıca KOMKAR, ATTD vb. çeşitli Türk-Kürt göçmen örgütleri de çevre standlarda yer alıyorlardı. Stand sayımızın her yıl artması, "galiba giderek burasını Türkiyeliler işgal edecek" söylentisinin çıkmasına neden oluyordu!

L'Humanité Şenliği 1930 yılından bu yana –Nazi işgali yılları hariç– yapılıyor. Burada dünyanın birçok ülkesinden gelen komünist, devrimci, ulusal kurtuluşçu parti, örgüt ve basın kuruluşlarının standları yer alıyor. Şenlikte en çok ilgiyi Küba standı görüyor.

Baklava üzerine Türk kahvesi

Şenliğe gelen insanların hem yiyecek-içecek ihtiyaçlarını gidermek ve ulusal yiyecek-içeceklerini tanıtmak, hem de stand ve çadır kirasını çıkarmak için FKP örgütlerinin standları olduğu gibi, uluslararası kuruluşların standları da ağırlıklı olarak yiyecek-içecek işiyle ilgileniyor. Bizim ÖDP standında da, tahmin edilebileceği gibi döner ağırlıktaydı. Resmen 50 metre karelik yer kiralanmış olsa da, yapılan "çıkıntılarla" standımız iki katına yakın büyümüştü. İki başında döner tezgahları Fransızlar'ın iştahını kabartıyordu! Tabii "şiş kebap", "pilav" da hemen yanındaydı. İçkilerden ise Türk şaraplarından çok, Türk rakısına ilgi vardı. Ağzının tadını bilen Fransızlar baklavamızı yiyip, üzerine bir de Türk kahvesi içiyorlardı! Evet, standın yiyecek-içecek yanı böyleydi. Ama stand yalnız yiyecek-içecek üzerine kurulmamıştı. ÖDP'nin yayınladığı ve kimisi anında yasaklanmış afişler stand duvarlarını süslerken, İHD'nin 1995 yılı İnsan Hakları İhlalleri Raporu ve 1996 yılının ilk 8 ayında 'Basına Yönelik Saldırılar'a ilişkin sayısal veriler de Fransızca olarak duvar panolarında bulunuyordu. ÖDP'yi tanıtan Fransızca broşürler de şenliği gezenlere dağıtılıyordu. Türkiye üzerine yayınlanmış kimi Fransızca kitaplarla birlikte, Yaşar Kemal gibi eserleri Fransızcaya çevrilen yazarlarımızın kitapları da standda satışa sunulmuştu. Yine hesaplarda "incik-boncuk" geliri olarak geçen Türkiye'ye özgü küçük hediyelik eşyalar da standın bir bölümünde satılıyordu (Bütün bu satışlardan, yoğun çabalar sonucunda 10 bin Frank'a yakın bir gelir elde edildi).

Fransa'daki bu şenliğe katılım, oradaki kendini ÖDP'li hisseden arkadaşlarımızın organizasyonu ile gerçekleşmişti. Şenlik sürecindeki faaliyet ve sonuçta başarılı sayılabilecek bu katılım da, pek çok etkinlikte olduğu gibi, belirli arkadaşların yoğun çabalarıyla, yükü taşımalarıyla sağlandı. Bu durumu kimi arkadaşlar tüzüğümüzdeki "gönüllülük" maddesine bağlayıp, bunun disiplini zayıflattığını düşünseler de, ben parti fikriyatımızın temelindeki paylaşmayı gerçekleştirebildiğimiz oranda ÖDP'nin oturacağını düşünüyorum.

'Merkez ne düşünüyor?'

Standı ziyaret arkadaşlarımız arasındaki temel sohbet konusu "genelde Avrupa, özelde Fransa'da, ÖDP'lilerin yapması gerekenler"di. Partinin, merkezinin (!) bu konuda neler düşündüğü soruluyordu. Yurtdışında parti üyeliğine ilişkin, Parti Meclisi'ndeki tartışmaların ayrıntıları soruluyordu. Bu konu üzerine görüşler söyleniyordu. Zaman zaman Fransız dostlar, kimi zaman da ilk tanışılan "dostlar", Türkiye üzerine sorular soruyor sohbet ediyordu. "Cumartesi Anneleri" ilgi çeken bir konuydu. Yine özellikle FKP'li dostların ilk sözü "adınızı neden değiştirdiniz" oluyordu. Onlara adımızı değiştirmediğimizi, biz BSP'den gelenlerin de katıldığı, ama onları çok aşan ve oldukça geniş bir bileşime ulaşan yeni bir parti kurduğumuzu anlatıyorduk. ÖDP'nin mantalitesini, programatiğini anlatmaya çalışıyorduk, dilimiz döndüğünce. Kısmi yerel seçimlerdeki sonuçları, seçim anketlerindeki partimizin tahmini oy oranını aktardığımızda; onlar bizden çok daha iyimser olarak "gayet iyi" diyorlardı. Ya bizi umutlandırmak ya da daha önce bindeli rakamlarla alınan sonuçlardan ötürü, bizim bir an önce aşmamız gereken sonuçları "bu iş böyle başlar yoldaş" diyerek olumlu gördüklerini söylüyorlardı.

Şenlikte Türkiye'den de 5 misafir vardı. Şenlik çalışmaları öncesi Türkiye'den konuya ilişkin koordinasyonla görevlendirilen ben ve Erkan Kayılı ile birlikte, Parti Meclisi'nden Sıtkı Coşkun ve Bülent Uluer de oradaydı. Bir de ÖDP'nin genç doktorlarından Demet arkadaşımız (Demet kadın konusundaki yüzde 30'luk kotamızı doldurmasa da, bizim sırf erkek Türkler görüntümüzü önlüyordu). Adet olduğu üzere biz de çeşitli standları ziyaret edip, kısa görüşmeler yaptık. Şenliğin Fransızcada "bayram" anlamına da geldiğine uygun düşen bir tarzda HADEP'liler - içlerinde Şırnak'tan seçilmiş, ama baraj nedeniyle resmileşememiş milletvekili Mesut Uysal ağabey de vardı- takım elbiseli, kravatlı ve heyet olarak dolaşarak, Türk-Kürt geleneğindeki bayram havasını yaşatıyorlardı. KSP standını ziyaretimizde onların da gelmesiyle beraber ikram edilen tatlılarımızı yerken tam bir bayram ziyaretinde gibiydik.

'İran'ın Deniz Gezmiş'i'

Bize de ziyaretler oluyordu. Çeşitli partilerle, hareketlerle kısa görüşmeler ve geleceğe ilişkin daha düzenli ve gelişkin ilişki istemleriydi bunlar. Burada bahsedilmesi gereken, İran'ın Halkın Fedaileri (Çoğunluk) Örgütü Genel Sekreteri Negahdar Farrokh yoldaşla yaptığımız söyleşiden bir anektodu aktarabilirim. Görüşmede randevuyu alan İranlı yoldaş, genel sekreterlerini tanıtırken, "İran'ın Deniz Gezmiş'i denir" diyordu. Aynı dönemlerin insanı -belki biraz daha genç- aktif mücadele ve cezaevlerinden geçerek buralara gelmiş biri. Adının Faruk olması yanında, Azeri Türkçesiyle de konuşması, sanki "bizden" biriyle sohbet ediyor izlenimi veriyor.

Son bir notla, şenliğe ilişkin bilgileri bitirelim. ÖDP, Türkiye solunun uzun yıllardır sürdürdüğü geleneği bu şenlikte de korudu! Standlardaki çadırların üzerinde her ülkenin, katılan partinin, varsa yayın organının adının yer aldığı standart tabelalar var. Kimileri çeşitli sloganlar içeren bez pankartlar da asıyorlar. Bizim standımızda ise normal tabelanın yanında "Özgürlük ve Dayanışma Partisi" adını ve amblemini taşıyan oldukça büyük bir bez parkartımız çadırın tepesinde öyle bir yere asılıydı ki; "Cité Internationale"e giren herkes mutlaka görüyordu!

Evet, bir L' Humatine şenliği daha böyle geçti. ÖDP, önümüzdeki yıl ve yıllarda, uluslararası ilişkiler için daha yararlı olarak değerlendirilebilecek bir birikimle bu yılı kapattı diyebiliriz.

Chiapas eyaleti karşı - Valisi Amado Avendano ile görüştük

'Aydınlık artık gizlenemez'

Amado Avendano: Avukat ve gazeteci. Chiapas'taki Zapatistalar'a yakın tek gazeteci; "Tiempo"yu çıkarıyor. "Tiempo" gönüllü olarak Avendano'nun ailesi ve arkadaşları tarafından hazırlanıyor. Gazete bazen günlük, bazen haftada bir çıkıyor ve kronik olarak para sıkıntısı çekiyor. Avendano Zapatistalar'ın seçimlere devlet tarafından hile karıştırılması üzerine Chiapas'ta oluşturdukları "İsyancı Hükümet"in başkanı. Bu sıfatıyla aynı zamanda Chiapas eyaletinin Kızılderililer tarafından seçilen (karşı) valisi. Orhan Çalışır Avendano ile Chiapas'ta görüştü.

Sizin hükümetiniz hiç alışılmış değil. Meksika devletinin hükümetine "karşı hükümet", bir "İsyancılar Hükümeti" kurmak nasıl oldu?

"İsyancı Hükümet" şu anda sembolik. İsyancılar Hükümeti'nin kuruluşu, Meksika devletinin bizim seçim yoluyla iktidara gelişimizi engellemesiyle oldu. Biz Chiapas hükümetine barışçıl yoldan gelmek istiyorduk. Seçim çalışmaları sırasında devlet bizi bir suikastle bertaraf etmek istedi. Bu saldırıda üç companero öldürüldü. Biz üç kişi kurtulduk. Bu saldırı seçim çalışmalarını aksatmak bir yana, bizi cesaretlendirdi ve seçim zaferi için her türlü çabanın bir gerekçesi oldu.

Suikast basında bizim lehimize olumlu bir hava yarattı. Davamıza önemli katkısı oldu. O zamana kadar seçimlere katılmayan, bize oy vermeyen birçok insan bu olaydan sonra bize katılmaya karar verdi. Bu suikast 25 Temmuz 1994'te yapıldı, seçimler de bundan bir ay sonra 21 Ağustos 1994'teydi. Bize yapılan saldırı henüz taze olduğundan, bazıları bize acıdığından, bazıları da bize hayran olduğundan bütün halk bizi seçti. Biz seçimleri kazandık, fakat bu ülkede seçimleri denetleyen hükümetin kendisi. Seçimi benim mi, yoksa resmi devlet partisinin adayının mı kazandığı tartışılırken, "doğal" olarak 'resmi parti'yi (PRI) seçimin galibi ilan ettiler. Bu, halk arasında büyük tepkiye yol açtı. EZLN aslında bizim seçimi kazandığımızı gördükten sonra şöyle düşündü: Devlet ve onun resmi partisi gayrimeşru yoldan iktidara gelirse, biz de buna paralel olarak hükümeti resmi olarak değil, ama meşru olarak alabiliriz.

Devlet başkanı resmi valiye valilik makamını teslim ederken, aynı anda Chiapaslılar ve Zapatistalar'ın sempatizanları da bana "İsyancı Hükümet"in başkanlığını ve karşı valiliği verdiler. Gayrimeşru gördüğümüz resmi hükümete karşı ben de sembolik olarak "valilik asasıyla" beraber (karşı) iktidarı aldım.

Bu seçim hilesi nasıl yapıldı?

Daha önce söylediğim gibi bu ülkede seçimler hükümet tarafından denetlenir. Ve seçimlere onların partisi de katılıyor. Bu, seçimlerde tarafsızlığın olmadığını gösteriyor. Hükümet resmi fonlardaki halkın parasını kendi partisi için kullanıyor. Bütün resmi ulaşım araçlarını ve personeli kendi partisinin seçim çalışmaları için seferber ediyor. Örneğin, petrol üretiminden, devlet lotaryasından ve kamu firmalarından çeşitli kaynakları bu partinin seçim propagandasına kanalize ediyorlar.

Bu durum Tabasco eyaletindeki seçimlerde açıkça ortaya çıktı. Hükümet Tabasco'daki seçim propagandası için 250 milyon Meksika pesosu verdi. Tabasco'nun şimdiki valisi "taht hırsızı" (Usurpator), Tabasco gibi küçük bir eyalette Clinton'un tüm ABD'deki seçimler için harcadığı paradan daha fazla para harcadı. Yoksul halkımıza karşı yapılan bu alçaklık bizim vicdanımızı ve onurumuzu zedeliyor.

Yani insanların oyları parayla satın alınıyor.

Evet Tabasco'da her oyun değeri 17 Meksiko pesosu idi.

Hangi güçler ve çevreler "İsyancılar Hükümeti"nde yer alıyor?

Her şeyden önce 15 bin silahlı Zapatist'le EZLN. Bundan başka milisler, yani henüz silahlı olmadığından 'ordu'ya (EZLN) katılamamış olanlar. Silahlandıklarında onlar da orduya gidecekler.

Burada belirteyim; milis silahlı eğitim görmüş birisidir. Şu andaki işi mısır ve bakla yetiştirmektir. Milisler bununla, dağdaki gerilla arkadaşlarının yiyecek ihtiyacını karşılıyorlar, çünkü savaşın içindeki arkadaşlarının uyanık olması lazım ve tarımla uğraşmaları mümkün değil. Bundan başka askeri olmayan çevreler var. Bir düzine, küçük köylülerden oluşan grup var. Çeşitli Kızılderili grupları, Katolik kilisesi, kiliseye uzak olan Protestanlar ve devlete artık tahammül edemeyen diğer gruplar.

Kıtalararası toplantıdan sonra ne gibi gelişmeler bekliyorsunuz?

Ben durumu çok olumlu görüyorum. Zapatistalar davalarını bütün dünyaya yaymayı başardılar. Bence başarı, bütün dünyanın ihtiyacı olan demokrasi, adalet ve özgürlükte. Ayrıca biz Chiapas'ta köklü değişiklikler için, ne yolla olursa olsun iktidarı ele geçirmeye kararlıyız. Yani hayatımızı ve her türlü varlığımızı bu yola koyduk. Her halükarda Tuxla'daki (Chiapas eyaletinin başkenti) hükümet sarayına ve Mexiko City'deki milli saraya ne yolla olursa olsun ulaşacağız. Bizim asıl silahımız akıl. Meksika hükümeti ve sistem korkuyor. Zapatistalar perdeyi araladılar ve arkasındaki bütün çürümüşlüğü, kirliliği Meksika halkının ve dünyanın gözleri önüne serdiler. Bize televizyonda ve haberlerde anlatılanın; buranın bir cennet olduğu masalının, söyledikleri her şeyin bir maskaralık, bir yalan olduğu artık ortada.

Devletle yapılan görüşmelerde Zapatistalar'ın temel talepleri neler?

Bu ülkede de, dünyanın birçok yerinde olduğu gibi, aynı mekanı paylaşan farklı insanlar var. Meksika'da eskiden Kızılderililer vardı. Daha sonra İspanyollar ve Avrupalılar geldiler ve üç etnik grup oluştu: Kızılderililer, buranın yerlileri, kolonyalistler, yani Avrupalılar. Ve onların birleşmesinden olan Mestizler.

Avrupalılar'ın ve Mestizler'in ortak bir amaçları vardı; Kızılderililer'e ülkenin zenginliklerinden, mallarından ve önceliklerinden pay vermemek. Burada söz konusu olan bir çoğunluktu. Tıpkı Güney Afrika'da olduğu gibi küçük bir azınlık büyük çoğunluğa rağmen karar veriyordu.

Meksika'da bu durum Kızılderililer'in imhasına kadar götürüldü. Bugün artık Kızılderiliden çok fazla Mestiz var. Bütün ülkede toplam nüfusun yaklaşık yüzde 10'u Kızılderili. Örneğin; Chiapas'ın 3.5 milyon nüfusunun 600 bini Kızılderili. Bizim isteğimiz, Kızılderililer na ☞

60'ların gerilla önderi Hugo Blanco:

'Yeni dünya düzeni'ne cevap

Hugo Blanco: Tanınmış Perulu devrimci. '60'larda gerilla, daha sonra kendi örgütlediği "Peru Köylü Sendikaları Birliği"nin genel başkanı. '80'li yıllarda sol grup ve örgütlerin devlet başkanı adayı. Şimdi Meksika'da yaşıyor ve "Frente Zapatista de Liberation Nacional" (FZLN - Zapatist Ulusal Kurtuluş Cephesi)'nin yöneticilerinden.

Kıtalararası toplantıyı nasıl değerlendiriyorsunuz?

Zapatistalar'ın örgütlediği bu büyük organizasyon, onların enternasyonalist bilinçlerinin bir kanıtı. Bu aynı zamanda onların bütün Kızılderili köylerinin onayını ve desteğini aldıklarını gösteriyor.

Bu toplantının Zapatistalar için sonuçları nelerdir?

Bundan sonra nelerin olacağını hiç kimse bilmiyor, bunu Marcos da bilmiyor. Her şey hükümetin tutumuna bağlı.

Zapatistalar bu toplantıya katılanlardan ülkelerine döndüklerinde neler bekliyorlar?

Burayı anlatmalı ve Chiapas'ı desteklemeli ve en önemlisi her yerde 'Zapatist düşünce'yi destekleyen gruplar oluşturmalılar. Bu gruplar -örgütler, bağlamına göre, kendi sorunlarıyla mücadele etmeliler. Bulundukları ülkelere ve onun tarihsel momentine denk düşen doğru metotlarla mücadele etmeliler.

Peru Köylü Sendikaları Başkanı, bir enternasyonalist olarak, bu kıtalararası toplantıyı Latin Amerika solu açısından nasıl değerlendiriyorsunuz?

Kanımca bu toplantı çok büyük öneme sahip, sadece Latin Amerika solu için değil, bütün dünya solu için. Bu toplantı genç insanların 'yeni dünya düzeni'ne verdikleri cevap.
Bu genç insanlar yeni dünya düzenine karşı mücadele etmeliler, ama bunu kesinlikle eski solcuların gençliklerindeki metotlarla yapmamalılar. Şimdi yeni bir dönemdeyiz ve bu dönemi genç insanlar ellerine almalı. Ve burada olan da tam da gençliğin yaptığıdır. Kanımca bu gençlik 'yeni dünya düzeni'ne verilmesi gereken yanıtı veriyor. İşte tam da bundan dolayı buraya bu kadar çok insan geldi. Buradaki birçok öneride bir konsensüsün oluşu da bunun bir kanıtı. Umarım ki, bu da "eskilerin" egemenliğinin/ iktidarının sonu olur.

Zapatistalar dilleriyle, terminolojileriyle klasik solu geride bıraktılar. Bu diğer solcular için de bir örnek oluşturabilir mi?

Evet ben buna katılıyorum. Zapatistalar bütün solculara örnek olabilirler. "Genç insanların işi"nden kastım buydu. Başka ülkelerde ne düşünülüyor bilmiyorum, ama kıtalararası toplantıyla bunun doğru yol/yöntem olduğu görülüyor.

☞ sıl yaşamak istiyorlarsa öyle yaşasınlar. Şükür ki, 500 yıl boyunca her şeye rağmen sağ kalmayı başardılar. Kendi dilleri, yasaları, dinleri sağ kalmayı başardı. Benim bir Mestiz olarak talebim, Kızılderililer'e, Kızılderili gibi davranılması ve nasıl istiyorlarsa öyle yaşayabilmeleri.

Yeni Anayasamızla Kızılderililer'in statüsü ilk defa tanınıyor.

Eğer 500 yıl boyunca sağ kalmayı başarmışlarsa, şimdi yaşamlarını ve kültürlerini yaşatmaya hakları var. Bundan başka herkes için, demokrasi, adalet ve özgürlük istiyoruz. Toprağın işleyenin olmasını, herkese eğitim ve konut hakkını, yani şimdi sahip olmadığımız bütün olanakları istiyoruz. Zapatistalar'ın tüm ülke için taleplerle örtüşen 16 talepleri var.

Yarın (6 Ağustos) EZLN ile hükümet delegasyonu arasında yeni görüşmeler başlıyor. Bu görüşmelerden ne bekliyorsunuz? Kısa sürede bir sonuca ulaşılabilir mi, yoksa Zapatistalar kendilerini uzun bir mücadeleye mi hazırlamalılar?

Bu diyalog federal hükümetin Zapatistalar'ın gelişmesini engellemek için kullandığı bir set. Ne zaman görüşmeler başlasa hep askerler var, polisin terörü var, köylüler öldürülüyor, hükümet baskı uyguluyor.

Buna rağmen her diyalog döneminde hükümet biraz daha güçsüzleşiyor. As Komutan Marcos da dünyanın her yerinde rezonans bulan fikirlerini yaymak için bu diyalogları bir forum olarak kullanıyor.

Bu, dünyanın her tarafına Zapatist düşüncelerin yayıldığı ve her gün gelişen bir forum. Bu bizim için bir avantaj. Ben burada (karşınızda) olmama rağmen, buraya hapisim. Her köşede (eliyle pencereden sokağın her iki tarafını göstererek) beni takip eden ve konuşmamı engelleyen, "haykırmayayım" diye bekleyen ajanlar var. Ayrıca ne param, ne de arabam var.

Ama Türkiye'den bile benimle konuşmak için companerolar geliyor.

Aydınlık artık gizlenemez. Ben bu mücadeleyi kazanacağımıza gerçekten inanıyorum.

Gerçek ve adalet belirleyici olmalı. Bunun için buraya her taraftan, bizi sormak için, bu mücadele er veya geç zafere ulaşsın diye, onu her tarafa duyuranlarla olan kardeşliğimizi seviyorum.

'Para yoksa, İsviçre de yok'

İhsan KURT

Roma'nın merkezinde "başlı başına bir devlet" olan hıristiyanlığın merkezi Vatikan'ı kuruluşundan beri korumakla görevli Helvet (İsviçre) lejyonerleri gün gelir Papa'dan maaşlarını alamazlar ve topluca tepki gösterirler. Papa'ya Vatikan'ı korumayacaklarını, ülkeleri olan Helvetia'ya geri döneceklerini beyan eden lejyonerler, dünyanın para merkezi ve 'tarafsız' ülkesi olan İsviçre ile özdeşleşen "para yoksa, İsviçre de yok" derler. Bu söz yedi yüz yıldan beri İsviçre'de adeta devletin resmi ideolojisi olmuş.

Altı aydan beri yaşadığım İsviçre'de, Cenevre kantonunun sosyalist milletvekili Jean Ziegler'in elden düşmeyen kitabı "İsviçre Daha Beyaz Yıkar– La Suisse lave plus blanc" okurken okulda öğretilen resmi tarih ve coğrafyanın bizi buralara kadar süren devletin uluslararası çıkarlarıyla ne kadar uyuştuğunu düşünüyorum. "Konya ilimizden daha küçük ve ekonomisi çikolata, saat ve optiğe dayalı..." diye anlatılan bu ülkenin dünyadaki önemini Ziegler cesareti oranında anlatmış.

'Helvet Emirliği'

Kitabın yayınlanmasından sonra, Türkiye gibi ülkelerden çikolataları kadar güzel, Alpler'deki kar ve süt kadar beyaz, saatleri kadar gelişmiş gibi görünen İsviçre'nin başka alanlarda da geliştiği ortaya çıkıyor. Ziegler, bir milletvekili olmasına karşın, yazdıklarından dolayı bazı güçler tarafından ölümle tehdit ediliyor. Ne demiş Ziegler; "İsviçre bankaları dünyanın kasasıdır. Bankacılık kalelerinin Ali Baba mağaraları yalnızca uyuşturucu tacirlerinin, New York, Sicilya ya da Calabria mafyalarının hasılatını kabul etmekle yetinmez, aynı zamanda Afrika'nın, Asya'nın, Latin Amerika'nın sermaye sahiplerinin ve despotlarının hazinelerini de kabul eder. Her ikisi de aynı emirlerce, aynı bankacılık teknikleriyle yıkanır, yeniden devreye sokulur."

Dünyanın adeta cenneti, eşi benzeri bulunmayan, demokrasinin en iyi uygulandığı ülkelerden biri olarak sunulan, Nazım Usta'nın deyimiyle, bu "zehirli bahçe"nin hiç de anlatıldığı gibi olmadığı görülüyor. "Gezegenimizde ölüm parasının aklanmasının, yeniden devreye sokulmasının günümüzdeki başlıca üssü" olarak da adlandırılan ülke bilmeyenlere ve kabul etmek istemeyenlere somut örnekleriyle anlatılıyor. 'Helvet Emirliği' olarak adlandırdığı ülkesini demokrasinin işleyişi açısından totaliter Arap emirliklerine benzeten Ziegler, uluslararası kara para şebekeleri, uyuşturucu mafyalarının istedikleri gibi at koşturmaları ve ister kirli, ister temiz parası olanın her şeyi yapabileceği paralı demokrasiyi anlatıyor.

Aralarında Türk uyuşturucu ve kara para şebekelerinin de adlarının geçtiği dosyaları açıklayan Ziegler, Pablo Escobar Gaviria (Kolombiya), Magaryan Kardeşler (Lübnan), Scharcahi (Beyrut), Hacı Mirza (Türk), Yaşar Musululu (Türk), İrfan Mustafa Parlak (Türk), Yaşar Kısacık (Türk), Bekir Çelenk (Türk–öldü) gibi uluslararası 'baba'ların ülkesinde nasıl barındığını ve normal bir vatandaşın hiçbir zaman çiğneyemeyeceği yasaları nasıl çiğnediklerini somutluyor.

İsviçre çamaşırhanesi

Ziegler'e göre, kara para aklamanın merkezini Zürich oluşturuyor. Suç örgütlerinin bütün bankaların merkezine ve devletin işleyişine sızdıklarını ve korunduklarını anlatıyor... "Polis, başlıca Helvet çamaşırhanelerinin kesin coğrafyasını çıkarır. Polis, uyuşturucu tacirlerinin hesaplarını yalnızca Union Bank Suisse, Societe Bank de Suisse ve Credit Suisse'de değil, şu bankalarda da saptamıştır. Leu Bankası, Ticaret ve Yatırım Bankası, İsviçre Halk Bankası, Louis Dreyfus Bankası, American Express Bank, Cenevre Trade Development Bank, Holland Allgemeine Bank, İsviçre İtalyan Bankası. Kirli paranın aklanmasının tartışmasız dünya başkenti Zwingli'nin beşiği, ağırbaşlı Protestan ahlakının yüce mekanı Zürich."

Yasalar parayı kutsal kılıyor İsviçre'de. Çikolatalar, peynirler ve Fransızca konuşulan kantonlarda yetiştirilen üzümlerden elde edilen şarapların tadı ve ünü "Zehirli bahçe"nin sevimli olması için yetmiyor. Bankacılık dışında elde edilen gelir ülke nüfusunun yüzde 19'unu oluşturan yabancıların ihtiyaçlarını karşılayamıyor. Buna karşın mimarisinden, işleyişinde kullanılan tekniğe kadar gizemli güç abideleri olan bankalar 'mutlu' bir zümre oluşturmuş Avrupa'nın ortasında.

Gerçek aydın ulus düşmanı

Ziegler'e göre, "çevredeki halkların düşüncesinde rüyalar ülkesi, hayaller cenneti, mutluluk limanı olan İsviçre, yavaş yavaş karabasanlar ülkesine dönüşüyor." 26 kantondan oluşan, halkın yüzde 67'sini Alman, yüzde 19'unu Fransız, yüzde 13'ünü İtalyan ve yüzde 1'ini Romenlerin oluşturduğu bu federal devlette de, Türkiye'de olduğu gibi gizli de olsa bir bölünme histerisi var.

"Eleştirel aydın ulus düşmanı gibi" diyen Ziegler, devlette kadro sayısının giderek şiştiğini, bütçelerin büyüdüğünü, vergilerin, yasa ve kararnamelerin arttığını, yani devletin ülke yönetimindeki ağırlığının artmasına karşın, devlet iktidarının ise giderek zayıfladığını vurguluyor.

Devletteki çürümeyi, "Avrupa'nın en eski demokrasisinin devlet iktidarı soysuzlaşma tehdidi altında" diye niteleyen milletvekili bunun nedenlerini de şu etkenlere bağlıyor:

"Devlet toplumu ile sivil toplum arasında canlı bir diyalektik, ince bir büyü vardır.

İkincisi ahlaksızlık ve hayasızlığa tutsak olduğunda birincisi etkisizlik ve keyfilik içine düşer.

Finansman uygulamalarının ahlaka aykırılığı, kar hazzının ölçüsüzlüğü, güzel sanatlar düzeyine ulaşmış bankacılık haydutluğu sivil toplumu besliyor ve çürütüyor.

İsviçre İsrail'den sonra dünyanın en askerileşmiş ülkesidir. 5.8 milyon nüfusa 65 bin asker ve subay. Merkezi devlet her yıl 5 milyar frank, yani devlet bütçesinin 5'te birini silahlanmaya ayırıyor."

Bunları eleştiren aydınları ise Helvetia demokrasisi ulus düşmanı olarak niteliyor.

Özgür çocuk

adı Alex, John, Pascal, Mustafa veya Agit olabilir, önemli değil. O bu yaşta özgür çocuk olmuş. Sokağın ve eylemin çocuğu. Anne ve babası tarlada, fabrikada, dağda, sporda veya büroda da olabilirdi, ama değil. Ailece "Sokağa, eyleme, özgürleşmeye" gelmişler. Anne ve babası birkaç adım ileride "İsviçre demokrasisi"nin polisleriyle barikat başında boğuşurken, o belki de barış ve özgürlük dolu bir dünyanın düşlerini görüyor. Uyanma eylemin çocuğu, çünkü etrafında barış değil, savaş var. Düşte de olsa barış ve özgürlüğü yaşıyorsun. Ne mutlu sana.

Fotoğraf: İhsan KURT

Ya yeniden üretim ya çürüme...

Teslim TÖRE

Yeninin, eskinin bağrında oluşması bir doğa yasasıdır. Evrenin bitip tükenmeyen doğurgan süreci yeninin eskinin bağrında oluşmasını sağlıyor. Eskinin dokusunda bulunan başlıca moleküller bir araya gelerek kendi inşa kurallarını ve yeni yapılar oluşturmanın olanaklarını yaratıyor. Bu moleküller birleşip farklı özelliklere ve yeni donanımlara sahip moleküller üretiyorlar. Doğadaki bu işleyiş evrimleşmedeki her basamağı hem bir başlangıç, hem de bir son durumuna getiriyor. Zira oluşan her yeni olgu zıtların birliği yasası gereği, geleceğin oluşumunu da barındırıyor. Dolayısıyla evrenin her boyutu tamamlanmış bir son ve başlangıç olan yeni bir süreç örerek sürüyor.

Bu doğal gelişme yasası süreçlerinden herhangi birinin basamağına iradi olarak takılmak sürecin dışına düşülmesini getirecektir. Çünkü gelişmenin her basamağı yeni bir olanak yaratır, bu da eşyanın tabiatı gereği olguyu bir sonraki basamağın nesnel zemini haline getirir. Bu evrimleşmeye denk bir yönelim üretemeyen irade evrimsel gelişmeyle çelişir ve devinimin dışına düşer. Bu doğa yasaları Türkiye'de dikkatli bir gözlemcinin çıplak gözle göreceği açıklıkla işlemeye devam ediyor. Bir yanda sistem dökülürken, bir yandan da bu çürümüş sistemin bağrında geleceğin sistemi doğmaya başlıyor. Tıpkı karşı uçlarda iki ayrı makaranın birisi çözülürken diğerinin sarması gibi... Eski ölürken, yeni çeşitli donanımlarla geleceğin basamaklarını örüyor.

Kürt dinamiğinin geliştirdiği bu sürecin sağlıklı adımlarla geleceğe doğru ilerleyebilmesi için ÖDP'ye çok önemli tarihi görevler düşüyor. Ancak ÖDP'nin bu tarihsel işlevini yerine getirebilmesi için kendini sentezlemesi gerekiyor.

Türkiye'de her alanda bir başkalaşım yaşanıyor. Sistem içten içe kaynıyor. Birinci cumhuriyetçiler, ikinci cumhuriyetçiler, devlet içinde ve dışındaki faşist kadrolaşmanın mafya ile birlikte oluşturmaya çalıştığı yapılanma, petro-dolara sırtını dayayarak gelişen şeriatçılık gibi birçok karşı devrim etkeni sistem üzerinde egemenlik kurma, iktidar olma mücadelesi veriyor.

Düzen çıkışsızlığa sürükleniyor

Sistem eski haliyle süremiyor. O nedenle bir başkalaşım zorunlu hale geliyor. Bu durum çıkar çatışmalarını körüklüyor, çıkar çatışmaları derinleştikçe düzen çıkışsızlığa doğru sürükleniyor. Sistem çıkışsızlık içinde boğuşurken, 1919'da Sivas ve Erzurum kararları doğrultusunda bir araya getirilerek, Türkiye'nin kurtuluşunu sağlayan ve cumhuriyetin kuruluşunun temelini oluşturan bileşenler sistemin temelinden bir bir çekiliyorlar.

Türkiye, Kürtlerin, Alevilerin, Türklerin ve azınlıkların birlikte mücadelesiyle kurtuluşuna ulaştı. Kurtuluştan bir süre sonra Türk şovenizmince Kürtlere uygulanan zorbalığa rağmen TC bu bileşenler üzerinde kuruldu. Gelinen momentte cumhuriyetin üzerine oturduğu bu temel taşlar yerinden oynuyor. Kürtler eski statüyü tümüyle terkediyor, dışına çıkıyor, geleceğini yeni baştan belirlemek istiyor. Aleviler sistemin bir çömezi olmayı sürdürmek istemiyor ve yeni bir misyon için mücadele ediyor. Cumhuriyet'in oluşum ve gelişimine katkıda bulunan kamu emekçileri artık devletin kapıkulu olmak istemiyor. Azınlıklar cılız da olsa seslerini yükseltiyorlar. Entelektüel emek sahipleri (aydınlar) sisteme karşı gene emek cephesindeki yerini alıyor. İşçiler, emekçiler zaten mücadele halinde. Gençlik sistem karşısındaki yerini almış durumda.

İşbirlikçi, tekelci sistem, çatışımlı bir başkalaşım sürecinde tıkanmaya doğru girerken, sistem karşıtı güçler, yeni bir yapılanma ve buna denk bir geleceği örme sürecine girmiş bulunuyorlar. Ancak tarihsel roller ve dinamikler değişmiş olarak...

Türkiye Cumhuriyeti'nin oluşumuna ulusal kurtuluşçu Türk burjuvazisi öncülük ediyordu. Bugün geleceğe yönelik gelişimlere emekçiler ve Kürt dinamiği öncülük ediyor. Eskinin çökmesi ve yeninin oluşmasında Kürt dinamiği aktif bir rol oynuyor. Kürt dinamiğinin itilimiyle bir yandan sistemin iç çelişkileri derinleşip bünyedeki bütün hastalıklar dışavururken, bir yandan da Kürt halkıyla Türk halkını ve devrim güçlerini yakınlaştırıyor. Halkların kardeşliği ve eşitliği temelinde geleceğin toplumuna nüve halinde oluşum süreci yaşatıyor.

Tarihsel işlev

Kürt dinamiğinin geliştirdiği bu sürecin sağlıklı adımlarla geleceğe doğru ilerleyebilmesi için ÖDP'ye çok önemli tarihi görevler düşüyor. Ancak ÖDP'nin bu tarihsel işlevini yerine getirebilmesi için kendini sentezlemesi gerekiyor.

Doğada bazı moleküllerin birleşerek yeni donanımlara sahip başka moleküller üretildiği gibi ÖDP de birçok siyasi gücün birleşmesinin bir sentezi olarak oluştu. Bundan dolayı henüz ilkel bir yapı durumundadır. Henüz orgeneralleri yoktur. ÖDP'yi oluşturan bileşenler "bizim" diyebilmekle birlikte hala "benim" dediklerine öncelik veriyorlar.

"ÖDP devrim mücadelesinin tümünü kucaklayamaz" deniyor. Fakat ÖDP sentezlenerek bugünkü ilkel halinden kurtarılıp devrim mücadelesinin tümünü kucaklayabilecek bir yapılanmaya ulaştırılması için düşünsel ve pratik yöntemler üzerinde durulmuyor.

Kuşkusuz ÖDP'nin oluşumunu sağlayan bileşenlerden her biri hem ÖDP'de yer almak, hem de eski yapılanmasını devam ettirmekte özgürdür. Ama bunların dışında kalanlar da özgürce ekipleşip ÖDP'yi sentezleyip bu ilkel halini aşma mücadelesini geliştirmektedirler.

ÖDP'nin bugünkü haliyle "devrim mücadelesinin tümünü kucaklayamayacağı" gerçekliği karşısında iki seçenekle yüz yüze geliniyor. Birisi eski yapıları idame ettirip, revizyondan geçirip bir haliyle tekrarlayarak devrim mücadelesinin ÖDP'ye sığmayan kısmını bu yapılara aktarmak (!) ikincisi ise, ÖDP'nin bu ilk tezini aşıp kendini yeniden ve bir üst düzeyde yaratıp, orgeneralleri devrim mücadelesinin tümünü kucaklayabilecek bir yapıda oluşturmaktır.

Birinci seçenek, doğanın diyalektiğine ve geçmiş sürecin verilerine denk bir seçenek değildir.

Siyasal yapılar da dahil, doğada hiçbir şey öznelin ürünü olarak var olamaz. Zaman ve zemin tüm yapılanmalarda temel rol oynarlar. Zemin dışı zaman genelden başka bir şey ifade etmez. Zaman ancak bulunduğu zemin itibariyle olguların oluşumunda gereken rolü oynayabilir. Bilinç ögesi ancak o durumda işlevli olabilir. ÖDP'nin oluşumunda bilinç ögesinin önemli rol oynadığı tartışma götürmez. Ama zaman faktörü o düzlemde bir olgunluğa sahip olmasaydı, bu zeminde salt bilinç ögesiyle böyle bir oluşum yaratılamazdı. O nedenle bilinç ögesinin yanında zaman ve zeminin önemi de büyüktür. Bu verilerden dolayı ÖDP'nin bilincin ve sürecin bir ürünü olduğunu söylemek yanlış değildir. Zaman ve zeminin etkisiyle bilinç yeni sürece yeni bir araçla girmeyi kaçınılmaz bulmuştur.

Eski yapıların bileşimi

Pratik olarak da zaman ve zemin olgularını ölçü almak gerekiyor. Örneğin ÖDP'ye öngelen sürecin yapılarından herhangi birisi anın devrim mücadelesini kucaklama yeteneği göstermiş olsaydı, ÖDP zaten oluşmazdı. Zira ÖDP eski bir yapılanmanın oluşturduğu ek bir yapı değil, eski yapıların bileşimi temelinde ve onların sentezi bir yapılanma olarak oluştu. Mücadele sürecinin yeni bir basamağı olarak siyasi arenada yerini aldı. ÖDP bir organizma gibi virüslere karşı duyarlı kılınabilir, antikorlar oluşturması sağlanabilir, her türden savunma sistemleri geliştirilebilir. Ama mücadele içinde, gövdeye sığanların bir göze, sığmayanların bir başka göze konduğu bir heybe gibi kullanılan aygıtla hedefe varılamaz.

Bilimsel ve pratik verilere bakarak gelinen noktada doğru tercihin birincisi değil, ikincisi olduğunu vurgulamam gerekiyor. Politik ve pratik olarak aşılma noktasına gelmişken, geçmişten kopmayan, bir eliyle geçmişe tutunmaya, bir eliyle de yeniye açılmaya çalışan anlayışlar hiçbir zaman için yeniyi yaratamazlar. Yeniyi yaratabilmek için eskiyi aşmak ve gelenekçilikten kopmak gerekir. Engels'in "gelenekler tarihin geri vitesidir" söylemi bilimsel bir içerik taşıyor. O nedenle yeniyi yaratmak isteyenler eskiyi, yeni bir sentezle aşmak durumundadır.

Siyasal partiler mücadele aygıtlarıdır. Diğer bir ifadeyle amaca varmanın savaşım aracıdırlar. Ancak komple bir yapıya sahip olmadan bu işlevi yerine getiremezler.

Bu bağlamda büro, meclis, MYK, dahası sokak ya da işyeri komitelerinin (şuralar) oluşturulmuş olması, hatta sokak partisi olma yönünde (ki ÖDP son dönemlerde bu alanda önemli mesafe kaydetmiştir) gerekenin yapılmış olması bile, bir partinin savaşım aygıtı işlevini yerine getirmesi için yeterli olamaz.

Güçlü bir ideolojik mücadele

Burjuva ideolojiye karşı güçlü bir ideolojik mücadele vermeyen ve bu alanda burjuvaziyi geriletmeyen bir siyasi yapılanma sokak mücadelesinde başarılı olsa bile zafere ulaşamaz. Görüldüğü gibi burjuvazi en önemli saldırılarını ideolojik alanda yapıyor. Özellikle de dini gericilik, ideolojik üstünlük için elinden geleni yapıyor. Bir siyasi yapı için ideolojik üretimin yanında teorik üretim de olmazsa olmaz bir önemdedir. "Teorisiz pratik olmaz" bilimsel gerçekliği bir yana, yeniyi teorisiz üretmek de olanaksızdır. Politik ve günlük yayınlar da hem değer, hem de nesnel olarak büyük önem taşır.

ÖDP'nin sentezlerinin bir boyutu bu organlara sahip olması iken, bir diğeri de ittifaklar konusunda net bir bakış açısına sahip olması ve bu görüşünü hayata geçirmesidir. Bu düzlem hem enternasyonal bir bakışı, hem de ülke dinamiklerinin sağlıklı bir şekilde değerlendirilmesini netleştirir.

Yazının başında değinmiş olduğum; Kürt dinamiği ve Alevilerin sistemden kopuş ve yeni oluşum arayışlarına ÖDP en kısa zamanda yanıt vermeli, alternatif yapılanma yaratmak için gereken ittifakları gerçekleştirmelidir. Bu ittifaklar olgusu ÖDP'nin sentezlenmesinde en temel işlevlerden birini yerine getirecek ve ÖDP'nin yeni bir tüzel kişilik kazanmasını sağlayacaktır. Çünkü böylesi bir ittifak mücadeleye önemli bir ivme kazandıracaktır. ÖDP'nin HADEP, EP, DBP gibi partilerle oluşturacağı bir platform, partiyi kendi misyonuna sahip kılacak ve sisteme alternatif bir güç olmasını sağlayacaktır.

ÖDP ya yaşamakta olduğumuz yeni sürecin evrimi içerisinde kendini sentezleyip, yeniden bir üst düzeyde üretir ya da kaçınılmaz olarak çürümeye başlar. Ben birincisinin oluşturulmasından yanayım ve o uğurda elimden gelen her şeyi yapmaya çalışacağım.

HAZIM RUHİ

AĞIR AKSAK ÖYKÜLER

Yine günlük

23 Eylül 96: Gördüğünüz gibi günlük yazma işine tekrar başladım. Dönüp dönüp aynı şeyleri yapıyorum. ÖDP'li miyim, neyim?

24 Eylül 96: Zeki Müren'in ölüm haberini aldım. Kendi deyimiyle "kadirşinas", bana göre son derece maço, yarı feodal, aşırı ahlakçı. Ve oldukça müslüman bir halka sadece sanatını değil, cinsel tercihini de kabul ettirdi. İyi bir "sanatçı"ydı. Bir geleneksel laf etmek istiyorum. "Allah taksiratını affetsin."

24 Eylül 96: Aynı gün Diyarbakır cezaevinde televizyonların bildirdiğine göre olay çıkmış ve 10 kişi ölmüş. Hemen telefona sarılıp Şevket Azan Bey'i aradım. "Çatışma"yı merak ediyordum. Şevket Bey her zamanki buğulu sesiyle bana her şeyi bir bir anlattı. Diyarbakır Cezaevi meğerse cephanelikmiş abi. İçerde uçaksavar, patriot füzesi, 7.65 çapında silahlar, satırlar, sustalı bıçaklar, bol miktarda mermi ve muhtelif sayıda örgüt dökümanı varmış. Adamlar içerden "zavallı" gardiyan ve askerlere el bombasıyla saldırmışlar. Hakikaten de büyük çatışma çıkmış. Olay yerine hemen yetişen Şevket Azan Bey megafonu eline alarak şöyle bağırmış içerdekilere: "Bismillahirrahmanirrahim, teslim olun, etrafınız sarıldı, bizi silah kullanmaya zorlamayın." Buna rağmen içeriden ateşle karşılık vermişler. Eee, n'apsın devletin yetkili organları, onlar da "günah bizden gitti" diyerek çelik sopalar, demir çubuklarla dalmışlar içeriye.

25 Eylül 96: Bugün de Şevket Azan Bey'le konuştum. Kendisine göreve geldiğinden bu yana Sivas sanıkları hariç tüm cezaevlerinde olay ve ölüm olduğunu hatırlattım. Bana "Allah'ın ipine sarıl" dedi. Ben de ona bu ip olayını çok sevdiğimi, bir gün vakitleri olursa elimde bir iple ziyaretlerine gidebileceğimi söyledim. Tırstı, telefonu kapattı.

26 Eylül 96: Diyarbakır benim esmer sevgilimdir. Yıllardır kan kaybediyor. Bu son yaşananlar yeni değil, savruk fakat çok delikanlı kentim artık her şeye şerbetli. Yası unuttu artık, mağrurlaştı. Ancak ben bu "ölü"leri unutamıyorum. Gizli ve eli kanlı güçlerin bir "öldürme sezonları" var. Bir ateştir her geçen gün daha gür alevleri var. Ateş bu, her şeyi yakar. Gün ola harman ola!

27 Eylül 96: Erbakan Bey Batı'ya hiç gezi yapmıyor. O işler Tansu Bacım'a ait. Necmettin Bey ise Sudan, Bangladeş ve Burkina Faso'dan sonra en son Afrika'ya ziyaret yapacakmış. Onlara "büyü" öğretecekmiş.

Abdullah Gül Bey de Afrika'nın bizim için çok önemli bir pazar olduğunu, örneğin Nijerya'nın hem müslüman, hem de duran toplara çok iyi vuran ve her zaman kendisini başarıya kilitleyen bir halk olduğunu savundu. Müslüman olmaları ne iyi! Onlara "ezan okuyan saat", oltutaşından tesbih ve takunya ihraç ederiz. Kazandığımız paralarla da demir çubuk, gözyaşartıcı bomba ve sopa alıp Diyarbakır Cezaevi'ne saldırırız. Ülkemizdeki demokrasi ve insan haklarına Nijerya'nın da bir katkısı olsun anasını satıyim.

28 Eylül 96: Sonunda olan oldu. Siz sevgili ve kitap kurdu, yani bol okuyan, dergi müptelası okurlar sayesinde hepimiz aç kaldık.

Artık hiçbir lokanta bize yemek vermiyor. Derginin teknik direktörü Seyfi Bey, "kaynak yaratma" peşinde.

Adamın Nijerya'ya resmi ziyaret yapıp da kaynak bulacak hali yok ya! Oturduğu yerden altın gibi bir öneri sundu: "Arkadaşlar, bundan böyle yemeği burada yapalım."

29 Eylül 96: Derginin içi üçüncü sınıf lokantaya döndü. Ayla Hanım haber, röportaj peşinde koşacağına artık gün boyu hangi semtte pazar kurulduğunu araştırıp, en ucuz sebzeyi nereden alacağımızı düşünüyor.

30 Eylül 96: Veysi Bey eski alışkanlıktan olsa gerek bugün bizlere "Rus çorbası" yapmaya kalktı. Bazı arkadaşlar itiraz etti. Bazı arkadaşlar itiraz etti. Neredeyse kavga çıkacaktı. Aralarına girdim. Herkesi yatıştırdıktan sonra lafımı patlattım: "Sakin olun arkadaşlar, yoksa siz 12 Eylül öncesine mi dönmek istiyorsunuz?"

1 Ekim 96: Başka dergiler muhabir, redaktör, sayfa sekreteri ya da son okumacı peşinde koşarken biz aşçıbaşı ve bulaşıkçı arıyoruz. Yarabbim ne günlere kaldık!

2 Ekim 96: Yumurtanın tüm yemeklerini yapıyoruz artık dergide. Kursağımızdan şimdiye dek et geçmedi. Eskiden reformist, revizyonist, sosyal faşist solcular vardı. Dergimiz sayesinde sol terminolojiye yeni bir kavram daha girdi: "Vejeteryan solcular."

3 Ekim 96: Herkes sırayla yemek yapıyor. Geçen gün sıra Yelda Hanım'daydı. Kaşlarını çatıp "olmaz" dedi. "Niçün" diye sorduk. Cevapladı: "Ben feministim." Altında kalır mıyım, ben de yanıt verdim hemen: "Eee, n'olmuş ben de mazoşistim."

4 Ekim 96: Bugün karnımız doydu. Hem üstelik yemeği ayağımıza, yani yatağımıza dek getirdiler. En son Seyfi Bey'in yaptığı omleti yedikten sonra gıda zehirlenmesinden hepimizi hastaneye kaldırdılar. Sağolsun müstahdemler, bizi önemli gazeteciler saydıklarından olsa gerek, tabldotlarla habire yemek taşıyorlar bize. Herkesin durumu iyi. Sadece Veysi Bey gözlerini açamadı. Ara sıra kendisine gelir gibi oluyor, ama bu çok sürmüyor. "Rus çorbası, Rus çorbası" diye sayıklayıp tekrar bayılıyor.

5 Ekim 96: Hastanede Seyfi Bey'e daha tutumlu olmamız gerektiğini, niye keriz gibi yumurtaya para verdiğimizi filan anlattım ve bir öneri sundum. Fikrim aklına yattı. Hastaneden çıkar çıkmaz dergide tavuk besleyeceğiz.

EVRENSEL KÜLTÜR MERKEZİ

EMEK VE ÖZGÜRLÜK ŞARKILARI

MÜZİK
Ezginin Günlüğü- Zuğaşi Berepe
Efkan Şeşen- Metin Kahraman
Onur Akın- Hüseyin Başaran

ŞİİR
Can Yücel- Arif Damar

MİM
Fahri Bozbaş

BALE
Kızıl Bayrak

HARBİYE AÇIKHAVA TİYATROSU
29 EYLÜL 1996 SAAT: 12.00– 17.00

BİLGİ İÇİN: 2430803 – 2430806

ÇEVRE RADYO
105.7

Doğru ve hızlı haber...
Evrensel bilgi ve kültür...
Geleneksel ve çağdaş dünya müziği...

Arkadaşımız, yazarımız *Akın Birdal*'a geçmiş olsun dileklerimizi iletiyoruz.

SÖZ ÇALIŞANLARI

Meis Cafe / Bar

Cem Karaca
VE
Uğur Dikmen

Her Perşembe
Saat: 22.30'da

Her gün canlı müzik

Beyoğlu Mis Sok. no: 20 Tel: 293 99 73 - 293 05 98 - 244 22 70

Ölümler; GÖRÜLMÜŞTÜR!

Sezai SARIOĞLU

Günlerden salıydı... Beşiktaş–Molenbeek UEFA Kupası maçı yeni başlamıştı...

Zeki Müren'in fenalaştığından, Diyarbakır Cezaevi'ndeki devrimci arkadaşların öldürüldüğünden henüz haberim yoktu... Her nedense, Balkan muhaciri bir yaşlı ninenin, en güzel ölüm tariflerinden biri olan "Sakladık onu" sözü henüz aklıma gelmemişti... Güzelliğin bedelini ödemenin nasıl bir şey olduğunu düşünüyordum belli ki...

Her nedense, Bizimkiler'in "ölü" değil, "öldürülen" olarak "kamuoyu sözlüğü"ne geçtiği henüz aklıma gelmemişti... Cemil Meriç'in, "Camus (sözlük) namustur" sözü ile ilgileniyordum belli ki...

Her nedense, kendi elleriyle içindeki insanı öldürenler aklıma gelmemişti. Belki de, "dağılmış pazar yerine benzeyen memlekette", hayalsiz yaşayanlara inat caz müziği dinliyordum...

Her nedense, içlerindeki insanı, nafile devlet namazlarıyla öldürenler, henüz aklıma gelmemişti. Afişlemeye çıkarken, "Allah işinizi rast getirsin, kaza beladan esirgesin" diyen annemin fotoğraflarına bakıyordum ve kirletilmemiş Allah'ını düşünüyordum belli ki...

Zeki Müren ansızın ölmüştü...

Diyarbakır Cezaevi'nde 9 muhalif tutuklu ve hükümlü öldürülmüştü...

Beşiktaş maçı devam ediyordu...

Her nedense, sahip olduğu tek şey, görmemek ve unutmak olanlar, barbarlık çağı aklımdan çıkıp gitmişti. Ölünce de şiirler yazan şaire öykünen, öldürülünce de, afişlemeler, yazılamalar yapan arkadaşlarının, "Dicle ve Fırat bütün bölgeyi takma adlarla dolaşmaktadır" dediklerini hayal ediyordum belli ki...

Her nedense, bizim mahallenin çocuklarının, kamu sözlüğüne göre, "ölü" değil, "öldürülen" olduğu henüz aklıma gelmemişti. Yemek mi yiyordum, sevişiyor muydum, aşık mı oluyordum, özgürlük ve dayanışma için seminer mi veriyordum, bir şey yapıyordum belli ki...

Her nedense, medyanın duyguları ve insani olan her şeyi hayatımızdan kovduğu bir an için aklımdan çıkmıştı... Her nedense, düşe kalka "Ne gelir elimizden insan olmaktan başka" dizelerini kovalıyordum...

Her nedense, Üsküdar vapurunda tartıştığım birine söylediğim, "İnsanı tarif etmeden, barbarlığı ve devleti tarif etmek ve anlamak, ona karşı çıkmak mümkün değildir" sözleri aklımdan çıkmıştı... İki hafta önce sahaftan aldığım, Zeki Müren'in "Bıldırcın Yağmuru" isimli şiir kitabından bir bölüm okuyordum belli ki:

"Cennette düğün vardı... (...)/ De de Efendi Sırat Köprüsü'nde namazda/ Şevki Bey soluk benziyle kül kül/ Sadullah Ağa Mihriban'a yanıyordu/ Hâlâ / Eski bir rüyada/ Bağrım penbe yağmurlara açıktı/ Yitirdiğim dünyada da iliklemezdim ki... (...)"

Devletin hem kavramı, hem de kendisi olan, duyguların devredışı olduğu, gündelik hayatın devlet üreten makinelere dönüştüğü insanlar aklımdan çıkmıştı... İçimin taşrasında ve çok uzaklarda biri seviniyordu, her nedense her an bir ölüm beklenen bir ülkede yaşadığımızı unutmuştum...

Zeki Müren ansızın ölmüştü...

Diyarbakır Cezaevi'nde 10 muhalif düş yetiştiricisi arkadaşım öldürülmüştü...

Her nedense, elli yıldır sinemaya gitmeyen Süleyman Demirel'in, Zeki Müren için söylediği, "O benim dostumdu" sözünü henüz duymamıştım. Süleyman Demirel ile şarkıların dost olamayacağını düşünüyordum belli ki...

Her nedense, devletle kendi arasında kalebent olan insanlardan oluşan kamuoyunu unutmuştum... Kendimi, kendime; toplumu, tarihe şikayet ediyordum belli ki...

Her nedense, esas ismi "insansızlık" olan devleti, insan olmaya vakitleri olmayanları, yıllardır ulusbirliği ile insansızlıktan çıldıran, "insanları" unutmuştum... "Hey! Neredesiniz?" diye "biz"i çağırıyordum belli ki... Her nedense, Kenan Evren'in, 12 Eylül'ü nasıl çizerdiniz" sorusuna, "12 Eylül'ün resmini yaparsam kan gölü olarak çizerdim, daha sonra da kendimi o kan gölünü süpüren bir kişi olarak çizerdim" sözlerini unutmuştum. Saksıdaki bir çiçeğin elini tutup gezdirmeye götürüyordum belli ki...

Zeki Müren ansızın ölmüştü...

Diyarbakır Cezaevi'nde 10 muhalif tutuklu ve hükümlü öldürülmüştü... Her nedense, Adalet Bakanı Şevket Kazan'ın aynı gece Kanal 7 spikerinin sorusuna verdiği yanıtı unutmuştum: "Zannederim ölü sayısı dokuzda kalacak"...

O saatte, "Biri bir cinayetten dönüyordu, şan getiren bir cinayetten" diye, katilleri arıyordum belli ki...

Her nedense, Zeki Müren'i düşerken görüntüleyemeyen "gazeteci" henüz kahretmiyordu, Gönül Yazar, Zeki Müren'in son dakikalarında yanında olan Ajda Pekkan, ve Muazzez Ersoy'u kıskanmıyordu. Ağzından düşkuş tutan insanları düşünüyordum belli ki...

Zeki Müren ölmüştü...

10 arkadaşım öldürülmüştü.

Her nedense, Diyarbakır'dan ağır yaralı olarak Antep Cezaevi'ne sevkedilen, sırasını beklemeden ölen arkadaşımın, son nefesini verirken, gözlerinin dağlara asılı olduğunu bilmiyordum. Kalbi en son ölenleri, geriye kendisi kalanları düşünüyordum belli ki...

Her nedense, TRT'nin "Müren Belgeseli"nin saniyesini 10 dolara satışa çıkardığını, ölümün, fiyatı yükselttiğini de henüz bilmiyordum. İşaret parmağımla onları göstererek, "Ölü mü denir/ Ölü mü denir şimdi onlara" diye, bir çocuğa tarihi insan gibi tamamlayanları gösteriyordum belli ki...

Her nedense, asker mezarlarının devlet müzesine ve devlet müzayedesine dönüştürüldüğünü unutmuştum. Birden içimdeki insanı hatırlayıp "Demek çok uzaklarda biri sevindi" diyordum belli ki...

Zeki Müren ölmüştü...

Beşiktaş maçı kazanmıştı...

Ulusça mutlu ve müreffeh olmuştuk... Bütün radyo ve televizyon kanalları "Muhteşem Final" sözleriyle Zeki Müren'in ölümünü takdim etmeye başlamıştı...

Bütün kanallar "Zeki Müren– Fevkalade özel ölüm programı"na başlamıştı... İçimizdeki Z sevgisi, şarkıların hatırı kirlenmişti. İnsan olmaya yine vakit kalmamıştı.

Her nedense şairin, "Boynu bükük duruyorsam eğer/ İçimden böyle geldiği için değil/ Ama hiç değil/ Ah güzel Ahmet Abim benim/ İnsan yaşadığı yere benzer" dizeleri gelmişti aklıma.

Her nedense, yaşadığımız her yer devlete benziyordu.

Her nedense bütün insanlar devlete benziyordu.

Acele acele öldürüyorlardı kendi dışındakileri...

Her nedense, bütün radyolarda Zeki Müren'e şarkı söyletiyorlardı:

"İsmim Mes'ut, göbek adım Bahtiyar

Mes'ut Bahtiyar'dan şarkılar dinlediniz."

Zeki Müren ölmüştü... Şarkıların başı sağolsundu...

10 arkadaşım öldürülmüştü...

"Dünyayı düzeltecek" ellerinden öldürülmüşlerdi.

Dünyaya güzel bakan gözlerinden öldürülmüşlerdi...

Devletli ve insansız yaşayan insanlar öldürmüşlerdi...

Mesut ve bahtiyardılar...

Desen: Zeki Müren

SÖZ
Haftalık Haber Yorum Dergisi

• **Sahibi:** Olgu Ltd. Şti. adına Ali KÜÇÜK
• **Koordinatör:** Seyfi ÖNGİDER
• **Yazışleri:** Ayla ÖNDER, Sermet ÖZDOĞAN, Sezai SARIOĞLU, Vehbi ERSAN, Veysi SARISÖZEN
• **İdare:** Muzaffer TUTKAN
• **Sorumlu Müdür:** Hüseyin AYIK
• **Ankara Temsilcisi:** Mustafa ERDOĞAN

Avrupa Temsilcilikleri

Almanya: A. Vehbi PAKSOY — Tel: 0049.30.6183742, Fax: 0049.302755143
Fransa: Y. Mustafa ÖZKAN — Tel: 0033148572114, Fax: 0033148571691
İsviçre: Süleyman ÖZGÜR — Tel: 004113415213
İngiltere: Ahmet Sayer — Tel: 00441814826280

Adres: Sıraselviler cad. Billurcu sk. No: 3/8 Tasim/ İstanbul **Tel:** (0212) 249 99 29 **Fax:** (0212) 249 99 29 **Basıldığı Yer:** Serler Matbaacılık **Dağıtım:** Biryay